

jaarverslag 2011-2012

Missie

Vooraf: Ann Demeulemeester (algemeen voorzitter) en Mia Douterlungne (administrateur-generaal)

deel 1 De Vlor: wat, wie, hoe?

1 Wat is de Vlor?

2 Wat doet de Vlor?

- 2.1 Advies
- 2.2 Overleg
- 2.3 De Vlor als kenniscentrum

3 Wie is de Vlor?

4 Het permanent secretariaat

- 4.1 Personeel
- 4.2 Informatie en communicatie

5 Internationale dimensie

deel 2 Een jaar onderwijsbeleid door de ogen van de Vlor

Halfweg: tijd voor prioriteiten

1 'Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen'

- 1.1 Educaties
- 1.2 Algemene vorming
- 1.3 Verbreding en verdieping van het deeltijds kunstonderwijs
- 1.4 Leerlingenbegeleiding en -ondersteuning
  - 1.4.1 Leerzorg
  - 1.4.2 Jeugdzorg en onderwijs
  - 1.4.3 Een nieuwe wiskundetaal voor leerlingen met een visuele beperking
  - 1.4.4 Motivatie en leerbereidheid
  - 1.4.5 Studentgecentreerd leren
  - 1.4.6 Studentenvoorzieningen
- 1.5 Spijbelen en luxeverzuum
- 1.6 Gezondheidsbevordering op school
- 1.7 Genderdiversiteit

2 'Kansen geven aan elk talent'

- 2.1 Participatie kleuteronderwijs
- 2.2 Voortijdig schoolverlaten en actief kwalificerend beleid
- 2.3 Hervorming secundair onderwijs
- 2.4 Hoger beroepsonderwijs (hbo5)
- 2.5 Hoger onderwijs
  - 2.5.1 Verdere rationalisering
  - 2.5.2 Participatie aan hoger onderwijs
  - 2.5.3 Diversiteit in hoger onderwijs
  - 2.5.4 Studeren in het buitenland
- 2.6 Meer participatie aan levenslang leren
  - 2.6.1 Tussentijdse evaluatie decreet volwassenenonderwijs
  - 2.6.2 Stimuli voor het levenslang en levensbreed leren
- 2.7 Digitale kloof

3 'Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving'

- 3.1 Zaakvakinhouden in een vreemde taal (CLIL)
- 3.2 Frans in de tweede graad basisonderwijs
- 3.3 Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomers (OKAN)
- 3.4 Taalversoepeling in het hoger onderwijs
- 3.5 Talensensibilisering

4 'Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt'

- 4.1 Samenwerken tussen onderwijs, werk en vorming
- 4.2 Invulling van de Vlaamse kwalificatiestructuur
- 4.3 Leren en werken
  - 4.3.1 Trajectbegeleiding
  - 4.3.2 nieuwe opleidingen
- 4.4 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie

5 'De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden'

- 5.1 Profiel van de leraar

- 5.2 Toolkit diversiteit lerarenopleiding
- 6 'De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken'**
  - 6.1 Relatie gezin-school
  - 6.2 De brede school
  - 6.3 Flankerend onderwijsbeleid
  - 6.4 Internationaal onderwijsbeleid
    - 6.4.1 Studeren in het buitenland
    - 6.4.2 Transparantie-instrumenten
  - 6.5 Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's
- 7 'Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden'**
  - 7.1 kwaliteitszorg hoger onderwijs
  - 7.2 nieuwe inschrijvingsregeling
  - 7.3 Omkadering 7.4 Maximumfactuur
  - 7.5 Financiering hoger onderwijs
- 8 'Investeren in duurzame en moderne infrastructuur'**
  - 8.1 Meer middelen voor onderwijsinfrastructuur
  - 8.2 Omvorming AGION
  - 8.3 Capaciteit
- 9 Beleidsmethoden**
  - 9.1 Te veel beleidssturing
  - 9.2 Te veel wijzigingen na voorontwerpen decreet
  - 9.3 Beleidsvoorbereidend onderzoek
    - 9.3.1 Praktijkgericht onderzoek (PGO)
    - 9.3.2 OBPWO
- 10 Onderwijsaanbod en -organisatie**
  - 10.1 wijzigingen studieaanbod secundair onderwijs
    - 10.1.1 Programmatie
    - 10.1.2 nieuwe structuuronderdelen
    - 10.1.3 Deeltijds beroepssecundair onderwijs
  - 10.2 Opleidingsprofielen volwassenenonderwijs
  - 10.3 Programmaties in het volwassenenonderwijs

deel 3 Bijlagen

- 1** Decretale basis
- 2** Specifieke bevoegdheden
- 3** Organigram
- 4** De raden
- 5** Activiteiten
- 6** Publicaties
- 7** Permanent secretariaat van de Vlor
- 8** Lijst afkortingen

missie

De Vlaamse Onderwijsraad is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Alle groepen in de samenleving die daarbij betrokken zijn, hebben vertegenwoordigers in de Vlor.

Zij overleggen er om samen de kwaliteit, redelijkheid en rechtvaardigheid van onderwijs en vorming in Vlaanderen verder te verbeteren.

Vooraf

*In dit jaarverslag leest u hoe de Vlor in het schooljaar 2011-2012 het onderwijsbeleid adviseerde, besprak en bestuurde. In een dubbelgesprek blikken algemeen voorzitter **Ann Demeulemeester** en administrateur-generaal **Mia Douterlungne** terug op dit werkjaar. Ze kijken tegelijk al vooruit naar het nieuwe schooljaar.*

Ann Demeulemeester

**‘Goed onderbouwde
adviezen door
genuanceerd te luisteren
naar elkaar én inbreng
van deskundigen’**

Een terugblik op het afgelopen werkjaar

Ann Demeulemeester:

In mei ontving de Vlor een participatie-award van de studentenkoepel. Ik vond dat persoonlijk een zeer deugddoende bekroning van ons werk. Het is immers onze betrachting om alle geledingen, en dus ook de studenten, zich thuis te laten voelen in ons adviesorgaan.

*Ik vind het jammer om te moeten vaststellen dat **participatie in de huidige beleidscontext verre van evident is**. Ik heb de indruk dat het voor het beleid steeds minder vanzelfsprekend is om rekening te houden met het veld.*

Adviesorganen krijgen nog al eens het verwijt te veel te ver trekken vanuit de directe belangen van hun geledingen. Ik wil dit tegenspreken. Het advieswerk van de Vlor bewijst dat genuanceerd luisteren naar elkaar tot constructieve resultaten kan leiden. De Vlor probeert dit zoveel mogelijk te combineren met inbreng van deskundigen. Op die manier leveren we goed onderbouwde adviezen. Ik hoop dat men dit zal blijven waarderen. Ik vind het bijvoorbeeld een gevaarlijk pleidooi om niet te luisteren naar de resultaten van het onderwijs-onderzoek.

Bovendien heb ik vragen bij de **rol van de media** in de debatten over onderwijs. In dossiers waar iedereen een mening over heeft, krijg je snel vertekende informatie en stemmingmakerij. Zo wordt het moeilijk om een draagvlak op te bouwen voor veranderingen in het onderwijs. Bovendien creëert dit onterechte onrust in de scholen.

Mia Douterlungne:

Vorig werkjaar heeft de Vlor ook gebruik gemaakt van het recht om op eigen initiatief adviezen in te dienen. De onderwijsorganisaties vangen signalen op uit het veld en wensen die onder de aandacht van het beleid te brengen. Dit is in een aantal gevallen goed gelukt zoals met de problematiek van de ongekwalificeerde uitstroom. Dit thema komt nu expliciet op de agenda van de minister en er wordt gewerkt aan een actieplan.

Het jaar van de waarheid?

Ann Demeulemeester:

In het komende werkjaar verwachten we een **doorbraak** in enkele belangrijke dossiers. De Vlor staat klaar om daarover gedegen onderbouwd advies uit te brengen.

De Vlor wil ook verder kijken. We blikken **strategisch vooruit** naar de toekomst en stellen ons de vraag hoe het onderwijs er in een veranderende omgeving zal/moet uitzien.

Er zal ook veel aandacht moeten gaan naar de **Europese en internationale ontwikkelingen**. De impact van deze supranationale beleidsniveaus wordt immers steeds groter. Wij verwachten in de nabije toekomst hier heel wat verschuivingen. Het wordt dus steeds belangrijker om ook in die context participatie uit te bouwen.

Mia Douterlungne:

De Vlor wil ook dit werkjaar zijn bijdrage leveren aan de deskundige strategische onderbouwing van het beleid. We plannen enkele **toekomstverkenningen** waarbij experts uit binnen- en buitenland hun kijk zullen geven op onder meer het capaciteitsprobleem, het hoger onderwijs en het leren van volwassenen in de 21ste eeuw. De onderwijsraad gaat zich ook buigen over de inzichten van neurologische wetenschappen op leren en ontwikkelen en hoe we deze kunnen verdisconteren in een design van leerprocessen.

De Vlor zal ook volwaardig aandacht blijven hebben voor het **maatschappelijk draagvlak** en de gestructureerde input vanuit het middenveld. We blijven samen met onze stakeholders de beleidsvoorstellen tegen het licht houden en beoordelen naar wenselijkheid, aanvaardbaarheid en haalbaarheid voor de samenleving. Een maatschappelijk draagvlak blijft essentieel voor het realiseren van beleidsdoelstellingen.

Mia Douterlungne

‘ Een maatschappelijk draagvlak blijft essentieel voor het realiseren van beleidsdoelstellingen ’

1 Wat is de Vlor?

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Als advies- en overlegorgaan speelt hij een belangrijke rol in de voorbereiding van het onderwijsbeleid, maar hij werkt onafhankelijk van de bevoegde minister en het Ministerie Onderwijs en Vorming.

De Vlor kan advies geven of overleg organiseren over alle onderwijsmateries waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is: het onderwijs in strikte zin, maar ook andere sectoren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zoals de centra voor leerlingenbegeleiding en de deeltijdse vorming. Daarenboven beoordeelt de raad op eigen initiatief of op vraag geregeld initiatieven van andere beleidsdomeinen die duidelijke gevolgen hebben voor het onderwijs.

Representatief

In de Vlor zetelen vertegenwoordigers van:

- schoolbesturen uit de verschillende onderwijsnetten;
- besturen van vormings- en opleidingscentra;
- directeurs en instellingshoofden;
- het personeel;
- leerlingen, studenten, cursisten en ouders;
- centra voor leerlingenbegeleiding;
- sociaal-culturele en sociaal-economische organisaties.

Bovendien maken ervaringsdeskundigen uit het onderwijs deel uit van de verschillende raden van de Vlor.

Iedereen die bij onderwijs en vorming betrokken is, heeft dus een stem in de Vlor: instellingen, personeelsleden, gebruikers (leerlingen, studenten, cursisten en ouders) en maatschappelijke organisaties. Samen zorgen ze ervoor dat de Vlor het onderwijsbeleid bekijkt vanuit een onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke invalshoek.

‘Wijs beleid door overleg’

Omdat zoveel verschillende actoren lid zijn van de Vlor, is hij een goede barometer voor wat het brede onderwijsveld van het beleid verwacht. Via het overleg en het advieswerk kan het onderwijsveld er invloed hebben op het beleid. Omgekeerd kan de overheid er steun vinden voor beleidsvoorstellen, zodat ze meer kans maken om ingeburgerd te raken in de onderwijspraktijk. Die wisselwerking tussen onderwijsveld en beleid heeft de Vlor samengevat in zijn motto ‘Wijs beleid door overleg’. Als strategisch overlegorgaan wil hij bijdragen tot een goed onderwijsbeleid.

Structuur

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een Algemene Raad en vier deelraden, een voor elk onderwijsniveau. De Algemene Raad behandelt overkoepelende thema's, de deelraden behandelen autonoom de thema's van hun onderwijsniveau.

Elke raad heeft een bureau dat de raadsvergadering voorbereidt en de procedures vastlegt. Het Vast Bureau van de Algemene Raad coördineert de adviezen van de deelraden en ziet toe op de samenhang. Onder de vleugels van de raden werken talrijke commissies en werkgroepen voor specifieke onderwerpen of onderwijsvormen en -sectoren.¹ Alles samen zijn meer dan duizend onderwijsmensen op een of andere manier betrokken bij overleg in de Vlor over zeer uiteenlopende thema's. Zij zorgen ervoor dat de onderwijspraktijk inspraak heeft in het onderwijsbeleid.

Permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor ondersteunt de werking van de raden zowel praktisch als inhoudelijk. Het organiseert en stoffeert vergaderingen en activiteiten, verzorgt de communicatie en bereidt de publicaties voor. De medewerkers volgen de onderwijsactualiteit en de stand van het wetenschappelijk onderzoek op, bereiden de besprekingen voor, schrijven ontwerp teksten en verwoorden de conclusies in adviezen, verslagen,... (zie punt 4)

Historiek

De Vlor werd 22 jaar geleden opgericht met onderwijsdecreet II van 31 juli 1990. De onderwijsraad vergaderde effectief vanaf 1991. In 2002 vereenvoudigde de raad zijn structuur tot een Algemene Raad en vier deelraden.²

Titel IV van het participatiedecreet, dat ook de inspraak op school regelt, trad in 2006 in werking. Dit gebeurde in twee fasen. De bepalingen over de nieuwe samenstelling van de Vlaamse Onderwijsraad gingen in op 1 januari 2006. De overige artikelen werden van kracht op 1 april 2006, samen met de reorganisatie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Sindsdien is de Vlor een strategische adviesraad. Dit had gevolgen voor de samenstelling en de werking van de Vlor.

---

2 Wat doet de Vlor?

2.1 Advies

De Vlor is in de eerste plaats een adviesraad. Hij beoordeelt de beleidsplannen van de overheid en doet zelf voorstellen voor het onderwijsbeleid. De raad bracht dit werkjaar 47 adviezen uit.³

De minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming is verplicht om de Vlor advies te vragen over zijn beleidsnota en beleidsbrieven, voorontwerpen van decreet en uitvoeringsbesluiten in verband met de organisatie van tijdelijke projecten. Hij kan ook beslissen om over andere uitvoeringsbesluiten advies te vragen. Ook het Vlaams Parlement kan de Vlor om advies vragen over onderwijsthema's. Daarnaast verplichten diverse

decreten of besluiten de minister de Vlor advies te vragen over welomschreven onderwerpen zoals eindtermen en ontwikkelingsdoelen, prioritaire thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OB-PWO) of de programmering van nieuwe opleidingen.⁴ Dit werkjaar bracht de raad 36 adviezen uit op verzoek.

De Vlor toetst de beleidsplannen aan onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria. Hij onderzoekt of ze wenselijk, haalbaar en aanvaardbaar zijn en hij peilt naar het effect ervan op de instellingen, de gebruikers en de samenleving.

De onderwijsraad brengt ook uit eigen beweging advies uit. Dan geeft hij zijn visie op de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid of op maatschappelijke ontwikkelingen of beleidsinitiatieven in andere domeinen die het onderwijs beïnvloeden. Afgelopen werkjaar werden 11 adviezen op eigen initiatief geformuleerd.

De Vlor kan ook vertrouwelijke aanbevelingen uitbrengen. De overheid kan op die manier voorstellen discreet toetsen aan de inzichten van het onderwijsveld zonder dat beide partijen al door standpunten gebonden zijn.

De Vlor als strategisch adviesorgaan

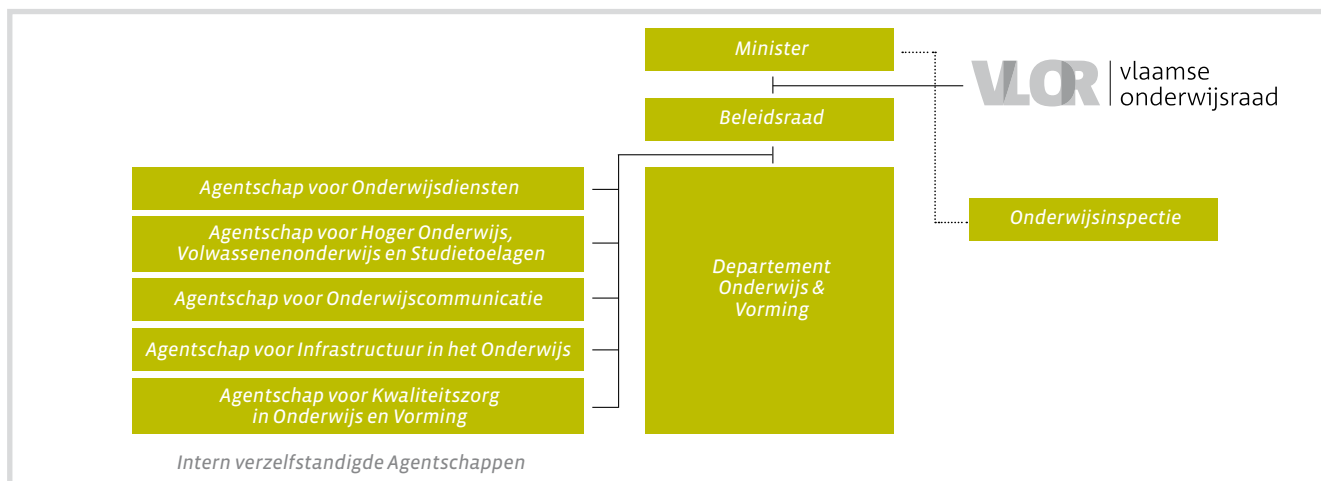
Sinds Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) op 1 april 2006 in werking trad voor het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, is de Vlor officieel de strategische adviesraad voor dat beleidsdomein.

¹ Bijlage 3: organigram van de Vlor

² Vlaams Parlement (2003), Decreet strategische adviesraden, 18 juli 2003 en Vlaams Parlement (2004), Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 2 april 2004 (zie ook bijlage 1)

³ Bijlage 4: overzicht van de uitgebrachte adviezen 2011-2012

⁴ Bijlage 2: overzicht van de specifieke bevoegdheden van de Vlor

Titel IV van het participatiedecreet bepaalt de opdracht, samenstelling, werking en financiering van de Vlor. Het legt ook vast welke artikelen van het decreet op de strategische adviesraden van 18 juli 2003 op de Vlor van toepassing zijn.⁵

De opdrachten van de Vlor spitsen zich toe op wat van strategisch belang is voor de ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen. Alle strategische adviesraden hebben de opdracht om bij te dragen tot de vorming van een beleidsvisie. Zij kunnen uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid en over toekomstig beleid om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. De Vlor brengt al langer toekomstgerichte adviezen uit op eigen initiatief en kan onder deze bepalingen verder proactief wer-

ken. Eventueel studiewerk gebeurt in de Vlor in functie van de decretale advies- en overlegfuncties, vooral om adviezen degelijk te onderbouwen. Het participatiedecreet vermeldt expliciet dat de Vlor bij het uitbrengen van advies of bij het organiseren van overleg, pedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke criteria hanteert.

De gewone adviestermijn is vastgelegd op 30 kalenderdagen. Een spoedadvies moet de Vlor binnen tien werkdagen afleveren. De Vlor blijft aandringen om deze termijn in overleg te verlengen voor erg fundamentele adviezen en adviezen over ingrijpende hervormingen. Dit laat de raad (en de geledingen die er deel van uitmaken) toe beter te overleggen met het onderwijsveld en de partnerorganisaties.

12-13
De Vlor: wat, wie, hoe?

De raad vindt het belangrijk dat hij advies kan uitbrengen over thema's uit aangrenzende beleidsdomeinen zoals Werk, Welzijn, Milieu, Inburgering of Wetenschap en Innovatie die relevant zijn voor onderwijs en vorming. Zo bracht de Vlor dit jaar advies uit over mediawijsheid, ondernemerschap, cultuureducatie en een strategische visie voor jeugdzorg.

Het decreet strategische adviesraden bepaalt dat de samenwerking tussen de Vlor, de onderwijsadministratie en de minister en zijn kabinet formeel wordt vastgelegd in een **beleidsovereenkomst** voor vier jaar. In overleg hebben zij de opdrachten van de Vlor, de wijze van samenwerking, de informatie-uitwisseling en allerlei praktische aspecten vastgelegd. In april 2011 werd een nieuwe beleidsovereenkomst afgesloten.

De regering kan volgens het decreet op de strategische adviesraden afwijken van een advies als ze in de nota bij de definitieve goedkeuring motiveert waarom. Als het advies gaat over beslissingen die de Vlaamse Regering niet hoeft goed te keuren, zal de overheid in een brief aan de Vlor motiveren waarom ze afwijkt van het advies.

2.2 Overleg

De Vlor is ook een overlegforum waar diverse onderwijspartners visies en ideeën uitwisselen over de organisatie en de toekomst van het Vlaamse onderwijs. Dit overleg is praktijkgericht en levert tastbare resultaten op. Voorbeelden zijn:

- de sectorcommissies waar onderwijs en arbeidsmarkt elkaar ontmoeten;

- de engagementsverklaringen over de meerwaarde van diversiteit in het leerplicht- en hoger Onderwijs.

De Vlor organiseert verschillende projecten zoals over gezondheidsbevordering, internationaal onderwijsbeleid, gelijke onderwijskansen en diversiteit en praktijkgericht onderzoek.

2.3 De Vlor als kenniscentrum

Een adviesorgaan moet ook de stand van het wetenschappelijk onderzoek volgen. De Vlor steunt zijn adviezen op actuele onderzoeken en internationale rapporten. Als kenniscentrum van onderwijs organiseert de Vlor ook talrijke studiedagen en vormingsmomenten voor uiteenlopende doelgroepen.⁶ Hij neemt ook externe experts in de arm bij de voorbereiding van adviezen of om zelf onderwijskundige problemen te verkennen.

In zijn **probleemverkenningen** bekijkt de Vlor, met de medewerking van wetenschappers en ervaringsdeskundigen, toekomstige strategische keuzes waar het onderwijsbeleid voor staat of nieuwe ontwikkelingen en problemen die opduiken. Het is dan niet de bedoeling meteen een standpunt te bepalen. In de eerste plaats wil de raad zicht krijgen op alle aspecten van een onderwijskundig probleem om een eventueel advies later beter te onderbouwen. De Vlor organiseerde vorig werkjaar een probleemverkenning over de relatie tussen gezin en school.

De Vlor fungeert ook als een platform waar geledingen informatie krijgen en uitwisselen. Zo organiseerde de raad afge-

lopen werkjaar verschillende **informatieessies** waar uit de eerste hand toelichting werd gegeven over actuele onderwijsdossiers.⁷

Het werkjaar wordt traditioneel gestart met een studie- en ontmoetingsdag eind september voor alle leden van de Vlor in de Schelp van het Vlaams Parlement. Het thema van de startdag van dit werkjaar was de relatie tussen school en gezin.

De **documentatiedienst** beheert de informatie over onderwijs voor de personeelsleden van het secretariaat, de leden en geïnteresseerde derden. De collectie bestaat voornamelijk uit naslagwerken, bibliografische instrumenten, wetenschappelijke documentatie, onderwijstijdschriften en de bewegingspers (o.m. bladen van de organisaties vertegenwoordigd in de Vlor). Door de documentatiedienst in een glazen ruimte naast de onthaalbalie te plaatsen, nodigt de Vlor zijn leden expliciet uit om er binnen te stappen en gebruik te maken van de dienstverlening. Men kan de catalogus ter plaatse raadplegen via een Windowsgestuurde vereenvoudiging van een specifieke zoektaal (CDS-ISIS). De documentatiedienst beheert ook het inhoudelijk archief van de Vlor.

Een interne **portaalwebsite** bevordert de kennisdeling tussen de personeelsleden van het secretariaat. Het personeel kan er samenwerken aan documenten voor de raden en het traject volgen dat adviezen binnen de Vlor af leggen. De portaal biedt ook de mogelijkheid om vergaderingen en activiteiten binnen de Vlor te koppelen aan de persoonlijke agenda van de personeelsleden. Via het dagelijks persoverzicht blijft het personeel op de hoogte van de onderwijsactualiteit.

⁶ Bijlage 5: overzicht van de activiteiten 2011-2012

⁷ Bijlage 5: overzicht van de activiteiten 2011-2012

3 Wie is de Vlor?

Samenstelling

De Vlor heeft een brede samenstelling. Alle groepen in de samenleving die betrokken zijn bij onderwijs en vorming hebben vertegenwoordigers in de Vlor. De meesten zetelen namens de representatieve organisaties van schoolbesturen, van de onderwijsvakbonden, de centra voor leerlingenbegeleiding, de ouderverenigingen, de leerlingen en studenten, de sociale partners en sociaal-culturele organisaties.

Sinds 1 januari 2006 zetelen in alle raden, behalve in de Raad Hoger Onderwijs, ook gecoöpteerde ervaringsdeskundigen en rechtstreeks verkozen directeurs.⁸ De Vlor organiseerde daarvoor in de herfst van 2009 verkiezingen onder alle directeurs in het basis-, het secundair en het volwassenenonderwijs, en directeurs van de centra voor leerlingenbegeleiding, voor deeltijds kunstonderwijs en voor basiseducatie. In de Raad Hoger Onderwijs duiden VLIR en VLHORA acht instellingshoofden aan die de universiteiten en hogescholen vertegenwoordigen.

De twee gecoöpteerde ervaringsdeskundigen (en hun plaatsvervangers) in de raden werden aangeduid door de overige raadsleden na een oproep tot kandidaatstelling. De vertegenwoordigers van de cursisten in de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zijn eveneens gecoöpteerd. In de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zetelen ook vertegenwoordigers van de opleidingsverstrekkers VDAB, SYNTRA-Vlaan-

deren en SoCiuS, naast de klassieke 'inrichtende machten' van het onderwijs. In alle raden zijn er twee mandaten voor sociaal-culturele organisaties. De Verenigde Verenigingen⁹ duidt de vertegenwoordigers aan.

Ann Demeulemeester is de algemeen voorzitter van de Vlor sinds september 2004. In mei 2010 werd zij herkozen door de leden van de Algemene Raad. Zij bekleedt het mandaat niet namens een bepaalde geleding en zit de Algemene Raad voor met raadgevende stem.

Inbreng van deskundigen en praktijkmensen

Ongeveer de helft van de leden van de vier deelraden heeft rechtstreeks voeling met de praktijk. Ze zijn bijvoorbeeld leraar, directeur, zorgcoördinator, clb-medewerker, ouder, leerling of student, of ze werken met onderwijsmensen samen als pedagogisch adviseur. In de Algemene Raad bedraagt die verhouding ongeveer 30%. In commissies en werkgroepen zetelen heel wat leraren en docenten.

Voor deskundigen van de overheid of uit de academische wereld zijn geen aparte mandaten in de raden van de Vlor. Het participatiedecreet laat wel toe dat de raden deskundigen uitnodigen op hun vergaderingen. Omdat de onderwijsraad de inbreng van deskundigen erg nuttig vindt, heeft hij met de onderwijsadministratie en de onderwijsinspectie afgesproken om vaste contactpersonen op raadsvergaderingen uit te nodigen. Wetenschappers worden op basis van hun specifieke kennis ad hoc uitgenodigd in functie van het thema.

⁸ Bijlage 4: samenstelling van de verschillende raden

⁹ De Verenigde Verenigingen is een samenwerkingsverband van de middenveldorganisaties: <http://www.deverenigdeverenigingen.be/>

4 Het permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor staat in voor de praktische organisatie en de inhoudelijke ondersteuning van de onderwijsraad.

4.1 Personeel

Het secretariaat telt 30 medewerkers: 9 mannen, 21 vrouwen. Er zijn 19 statutairen, 5 contractuelen, 5 gedetacheerden en 1 leerwerker uit het deeltijds onderwijs die werkervaring op doet.

In de loop van het werkjaar 2011-2012 werd een nieuwe secretaris voor de Raad Levenslang en Levensbreed Leren aangetrokken. De vorige secretaris heeft na 10 jaar een andere uitdaging opgenomen bij de begeleidingsdiensten van het volwassenenonderwijs. Als gevolg van het ontslag van de vorige chauffeur werd met ingang van september 2011 een nieuwe chauffeur aangeworven. Eén van de directeurs heeft met ingang van maart 2012 onbetaald verlof genomen om bij het departement Onderwijs een mandaat als projectleider op te nemen in het kader van de hervorming secundair onderwijs. Voor de duur van dit mandaat werd een hoger ambt toegekend aan een adjunct van de directeur. Voor de vervanging van deze persoon werd een selectieprocedure afgerond. De geselecteerde gaat met ingang van het begin van volgend werkjaar van start.

Net zoals in de voorbije werkjaren werd de Vlor gevat door de besparingen die door de Vlaamse regering zijn opgelegd. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de werking van de Vlor, maar ook voor de personeelsinvulling van het permanent secretariaat. Een functie op niveau B werd niet ingevuld alsook een

functie van secretaris Raad Secundair Onderwijs. De functie op niveau B kwam vrij na de overstap van betrokkene naar een andere functie binnen het permanent secretariaat. De functie van secretaris kwam vrij als gevolg van een opruiming. Daarnaast dient de Vlor nog verder te besparen op personeelsgerelateerde uitgaven.

De besparingen hadden eveneens gevolgen ten aanzien van de projecten die binnen de Vlor werden uitgevoerd. Het project Gezondheidsbevordering bleef behouden. Voor het project Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid en het project Diversiteit kon voortaan slechts beroep gedaan worden op telkens een halftijds gedetacheerd personeelslid. De opvolging van het project Sectorcommissies gebeurt niet meer door een projectmedewerker maar door enkele medewerkers van het permanent secretariaat.

Het project Praktijkgericht Onderwijsonderzoek waarvoor een halftijdse projectmedewerker werd aangetrokken, eindigde op 15 november 2011. De betrokken medewerker werd nog op de dotatie van de Vlor in dienst gehouden tot 31 december 2011.

Tijdens het voorbije werkjaar werd het arbeidsreglement van de Vlor aangepast. Dat gebeurde op vraag van Bestuurszaken na een vergelijkende studie van de verschillende bestaande arbeidsreglementen van de agentschappen binnen de Vlaamse overheid. Het arbeidsreglement werd ook aangepast aan de gewijzigde welzijnsreglementering.

De Vlor ondersteunt verder het actieplan betreffende stage en werkervaringsplaatsen. In het kader hiervan werd iemand uit het deeltijds beroepsonderwijs ingeschakeld aan het ont-

Vormingsbeleid

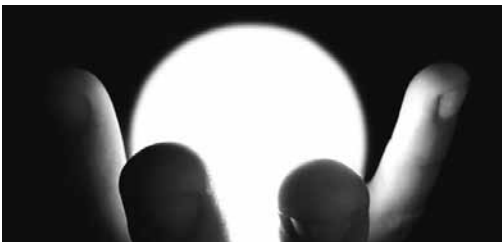
Het permanent secretariaat organiseert voor zijn eigen medewerkers regelmatig gemeenschappelijke interne vormingen. De thema's die dit jaar aan bod kwamen, waren onder meer werken met schrijftechnieken, en EHBO-veiligheid. Daarnaast volgen personeelsleden in overleg met hun evaluator individuele vormingen om hun gedragscompetenties en vaktechnische competenties aan te scherpen. Zo nemen Vlor-personeelsleden waar mogelijk en relevant deel aan de vormingen i.v.m. onderwijsbeleid van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De kantoren van het Vlor-secretariaat in het Artemisgebouw in de Kunstlaan

4.2 Informatie en communicatie

De Vlor communiceert in de eerste plaats naar de beleidsactoren en zijn leden. Hij stemt zijn communicatiekanalen zoveel mogelijk af op deze specifieke doelgroepen.

Adviezen

De advisering van de Vlor is in eerste instantie gericht naar de beleidsmakers voor Onderwijs en Vorming: de minister (en zijn kabinet) en de administratie. De adviezen worden aan deze prioritaire doelgroep dan ook persoonlijk bezorgd. Ook de leden van de Commissie Onderwijs en Gelijke Kansen in het Vlaams Parlement en politieke partijen zijn een belangrijke doelgroep voor de Vlor-adviezen. Zij ontvangen op geregelde tijdstippen een overzicht van de recente adviezen of eerdere adviezen die relevant zijn voor de besprekingen van de Commissie.

Ledencommunicatie

Het intranet van de Vlor vormt de ruggengraat van de ledencommunicatie. De leden van de raden en commissies en de deelnemers aan tijdelijke werkgroepen kunnen zich snel en doelgericht informeren over de werkzaamheden waar zij rechtstreeks bij betrokken zijn. Zo kunnen zij de agenda en voorbereidende documenten van vergaderingen raadplegen en een opvolgingsdocument consulteren waarmee zij de weg van een (ontwerp)advies doorheen de organisatie kunnen opvolgen, samen met de eventuele wijzigingen aan de regelgeving die ermee verband houden. De dienst informatica verzorgt een interne helpdesk voor de medewerkers en de leden.

www.vlor.be

De Vlor-website is spil van de communicatie. Hij geeft een actueel overzicht van de uitgebrachte adviezen. Met een uitgebreide zoekfunctie kunnen eerdere Vlor-adviezen thematisch doorzocht worden. Bezoekers kunnen er zich inschrijven voor studiedagen en andere activiteiten of publicaties bestellen.

De Vlor-website had afgelopen werkjaar maandelijks gemiddeld meer dan 5000 bezoeken. De site wordt geraadpleegd om adviezen te bekijken, publicaties te bestellen, in te schrijven voor een activiteit of voor algemene informatie over de Vlor of over zijn projecten. Via de website lopen ook vragen om informatie binnen.

Nieuwsbrief

Alle leden van de Vlor, alle scholen en clb ontvangen vier maal per jaar **In beraad**. Deze papieren nieuwsbrief met een oplage van 7000 exemplaren, geeft een overzicht van de werkzaamheden en kondigt nieuwe initiatieven aan.

De Vlor verstuurt maandelijks een **digitale nieuwsbrief**. Die houdt abonnees op de hoogte van de recente Vlor-adviezen en van de agenda. Geïnteresseerden kunnen zich abonneren op deze nieuwsbrief via www.vlor.be. De nieuwsbrief heeft ongeveer 1500 abonnees.

De Vlor verstuurt ook twee thematische nieuwsbrieven: de nieuwsbrief van het project 'Gezond op school' (4200 abonnees) en de nieuwsbrief van EUNEC, het Europees netwerk van onderwijsraden (ongeveer 200 abonnees).

Andere kanalen

Om zich voor te stellen aan nieuwe leden, bezoekers en deelnemers aan Vlor-activiteiten, heeft de Vlor een kennismakingsfolder. Nieuwe leden van raden, commissies en werkgroepen ontvangen ook een welkomstbrochure met wegwijsinformatie.

Via de kranten en de bewegingspers probeert de Vlor zijn naambekendheid en de weerklank van zijn standpunten en activiteiten bij de publieke opinie te vergroten, om ook langs die weg invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid. Af en toe informeert de raad gericht specifieke doelgroepen die belang hebben bij een advies, publicatie, project of activiteit.

Netwerking

De Vlor is lid van het netwerk voor management in de Vlaamse overheid (MOVI). Deze organisatie is bedoeld om de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de overheidsinstellingen te verbeteren. De Vlor neemt deel aan de werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, HRM, informatica, pr & communicatie, statuut en vorming & opleiding. De raad is ook vertegenwoordigd in het managementcomité en in de raad van bestuur van MOVI. Enkele leden van het permanent secretariaat zetelen ook in expertencommissies en stuurgroepen zoals de stuurgroep VIONA, SSL, de stuurgroepen OBPWO, de Commissie Leerlingenrechten en het platform Wetenschappen en Techniek.

5 Internationale dimensie

Een aparte commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid volgt het Europese onderwijsbeleid op de voet. Het verzamelen, verspreiden en organiseren van overleg over het internationale onderwijsbeleid is een opdracht die in de beleidsovereenkomst is ingeschreven. De commissie stelt op het einde van het werkjaar een samenvattende stand van zaken op voor de Algemene Raad met de voornaamste tendensen in het internationale onderwijsbeleid. Op de Vlor-website staat jaarlijks een overzicht van beleidsdocumenten

die de Europese Unie in verband met onderwijs en vorming publiceerde. Het Engelstalige luik van de site geeft ook een vertaalde samenvatting van de relevante Vlor-adviezen.

Er zijn regelmatig adviezen of activiteiten van de Algemene Raad en de Raad Hoger Onderwijs over de internationale dimensie van onderwijs. (zie deel 2, punt 6.4).

Op de bijeenkomsten van de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid wordt geregeld een stand van zaken van het Europese onderwijsbeleid gegeven. Verschillende stafleden namen deel aan internationale studiedagen.

Het permanent secretariaat van de Vlor onderhoudt een goede band met de onderwijsraad van de Franstalige Gemeenschap, de Conseil de l'éducation et de la formation (CEF), en met de Nederlandse Onderwijsraad. Het secretariaat onderhoudt ook contacten met de OESO.

EUNEC¹⁰

De Vlor is een actief lid van het Europese netwerk van onderwijsraden (EUNEC). Dit werpt zich op als een platform voor informatie-uitwisseling en debat tussen de onderwijsraden in de EU-lidstaten. De Vlor zetelt in het uitvoerend comité en kan op die manier nauwe contacten onderhouden met onderwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben.

Sinds 2011 erkent en subsidieert de Europese Commissie EUNEC voor drie jaar als Europese organisatie actief op het gebied van onderwijs en opleiding. Dit gebeurt in de vorm van een partnerschap in het kader van het Jean Monet-programma.

De Vlor nam als lid van EUNEC deel aan twee internationale bijeenkomsten van het netwerk:

- *Conferentie over 'New skills for new jobs. Challenges for Vocational Education and Training in the 21st century' in Lissabon, oktober 2011*, met 80 deelnemers uit 13 Europese landen. De verschillende onderwijsraden dachten na over de uitdagingen voor het beroepsgericht onderwijs in de nieuwe economische context van dit moment. Wat betekent innovatie nu? En welke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt veranderen het gezicht van het beroepsgericht onderwijs? Deze nieuwe uitdagingen werden gelinkt aan de Europese vernieuwingsstrategie voor beroepsgericht onderwijs en levenslang leren. De onderwijsraden wisselden ook goede praktijkvoorbeelden uit. Zo waren de deelnemers van de conferentie onder de indruk van de stimulerende aanpak in de Escola Profissional de Salvaterra de Magos en van de aanpak om wetenschappen en techniek te stimuleren in Portugal.
- *Seminarie over 'Excellentie in onderwijs' in Amsterdam, 21-22 mei 2012*, zowel academici als vertegenwoordigers uit de onderwijsraden uit 10 Europese landen namen deel. De eerste dag was gewijd aan presentaties door deskundigen, reflectie en debat rond het thema van excellentie op het niveau van de leerling, van de leraar en van de school. Op de tweede dag werd de link gelegd met de praktijk: de deelnemers bezochten een 'excellente school' in het centrum van Amsterdam. Het project 'School aan zet' werd er voorgesteld. Deelnemers gingen in gesprek met schoolleiders, leraren en leerlingen.

Halfweg: tijd voor prioriteiten

Bij het begin van het nieuwe schooljaar was Pascal Smet drie jaar in functie als onderwijsminister. Halfweg de legislatuur vindt de Vlor de tijd rijp voor prioriteiten in het onderwijsbeleid. In zijn advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012 bekijkt de Vlor de concrete plannen van de minister en gaat hij na of hij wel de juiste prioriteiten legt.

Eerst de hervormingsdossiers

De Vlor vindt het belangrijk dat er in het werkjaar 2011-2012 vooruitgang wordt geboekt in de hervormingsdossiers voor het secundair onderwijs, het hoger onderwijs, het hoger beroepsonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Het is tijd voor beleidskeuzes, in overleg en binnen een realistische kostenraming. Als het kader voor die hervormingen duidelijk is, heeft dat ook gevolgen voor de implementatie van veel andere projecten.

Aanpassing eindtermen geen prioriteit

De Vlor vindt dat een stapsgewijze en fragmentarische herziening van eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties niet wenselijk is. Fragmentarische aanpassingen verzwaren de studiebelasting en zorgen voor extra studiekosten omdat lesmaterialen moeten worden aangepast. Ook verhogen ze de werkdruk van de schoolteams. Bovendien kunnen ze niet genoeg worden ondersteund vanuit het nascholingsaanbod. De Vlor pleit ervoor om met nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen te wachten tot er een duidelijk kader is voor de hervorming van het secundair onderwijs. Intussen liet het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onder-

wijs en Vorming (AKOV) weten dat de Vlor volgend jaar een dergelijke 'onderhoudskalender' zal ontvangen.

Ook overleg buiten loopbaandebat

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief de samenhang benadrukt tussen het loopbaandebat en belangrijke dossiers zoals de initiële lerarenopleiding, de vermastering, de professionalisering tijdens de loopbaan, de leerlingenbegeleiding en het beleidvoerend vermogen van scholen. Volgens de Vlor moet breed overleg mogelijk blijven over alle aspecten die een onderwijskundige impact hebben en het arbeidsvoorwaardenbeleid overstijgen.

Te sterke overheidssturing

De Vlor vindt dat de beleidsbrief getuigt van een te sterk sturende visie op de rol van de onderwijsoverheid. Voor het pedagogisch beleid van scholen en voor materiaalontwikkeling zijn in de eerste plaats de pedagogische begeleidingsdiensten verantwoordelijk. (zie 9.1 Te veel beleidssturing)

Middelen voor onderwijsinfrastructuur

Naast de noodzakelijke inhoudelijke hervormingen zijn voldoende middelen voor onderwijsinfrastructuur een absolute prioriteit. Een extra inspanning dringt zich op, zowel om de bestaande infrastructuur te onderhouden en te moderniseren als om noodzakelijke capaciteitsuitbreidingen te realiseren. Beide zijn nodig om het recht op onderwijs voor iedereen te blijven garanderen.¹¹

De Vlor brengt verslag uit van zijn werkjaar aan de hand van de strategische doelstellingen van de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent'.¹²

¹¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011.

¹² Smet, Pascal (2009). Samen grenzen verleggen voor elk talent. Beleidsnota Onderwijs 2009-2014. Brussel: Vlaamse overheid.

1. Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen;
2. Kansen geven aan elk talent;
3. Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving;
4. Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt;
5. De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden;
6. De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken;
7. Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden;
8. Investeren in duurzame en moderne infrastructuur.

1 ‘Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen’¹³

1.1 Educaties

De Vlor wil dat het debat over nieuwe educaties (burgerschap, ondernemerschapsonderwijs, mediawijsheid en beeldgeletterdheid, kunst- en cultuureducatie, financiële competenties, digitale competenties) in de context van de hervorming van het secundair onderwijs wordt opgenomen.¹⁴

Cultuureducatie

Met een conceptnota tekenen de ministers bevoegd voor Cultuur, Jeugd en Onderwijs samen een strategisch beleidskader uit voor cultuureducatie. In zijn advies over die nieuwe conceptnota toont de Vlor zich positief over de belangrijke

stappen die beleidsmatig worden gezet. De nota voorziet in een kwaliteitskader, een beleidsinstrumentarium, een brede sensibiliseringscampagne, het in kaart brengen van netwerken, inspraakmogelijkheden vanuit het veld,... Toch is de nota te breed en te vaag. De visie wordt niet vertaald in gemeenschappelijke acties, de acties worden niet structureel veranderd en de nota somt vooral projectmatige initiatieven op. Ook is er te weinig transversale samenwerking met andere domeinen.

De conceptnota vult cultuureducatie te veel functioneel in en heeft te weinig aandacht voor de intrinsieke waarde van en het plezier in cultuurbeleving. De nota houdt ook geen rekening met de specifieke eigenheid van kunsten, erfgoed en sociaal-cultureel werk en met de plaats van cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin.

Het advies vraagt naar een concrete timing van de uitvoering. Er moet ook zicht zijn op de financiële consequenties van de acties, met een duidelijke beschrijving van de functies en de onderlinge verantwoordelijkheden van de verschillende actoren.

De Vlor wil alvast constructief meewerken aan een verdere dialoog en samenwerking tussen Cultuur, Jeugd en Onderwijs.¹⁵

Ondernemerschapsonderwijs

De ministers Peeters, Smet en Muylers willen met een actieplan ondernemingszin en ondernemerschap stimuleren. De Vlor stelt het op prijs dat de overheid streeft naar afstem-

ming tussen de verschillende betrokken beleidsdomeinen, maar vindt dat het onderwijsveld zelf niet genoeg inspraak krijgt in het actieplan.

De Vlor steunt de doelstelling om een positieve houding aan te wakkeren tegenover ondernemers en ondernemingen en om het zelfstandig ondernemerschap als loopbaanoptie voor te stellen. Maar de term ondernemerschapsonderwijs vindt de raad te eng: er moet aandacht zijn voor het stimuleren van ondernemingszin. Ondernemerschapsonderwijs mag niet alleen verwijzen naar het starten van een eigen zelfstandige onderneming. Er moet aandacht gaan naar het ‘intrapreneurship’: ook als werknemer kunnen mensen immers ondernemerschap tonen en innovatieve ideeën ontwikkelen, en zo bijdragen aan de bloei van de zaak.

De Vlor vindt hier een duidelijk onderscheid nodig tussen secundair en hoger onderwijs. Hoger onderwijsinstellingen beschikken over voldoende beleidsruimte om keuzes te maken, maar in het secundair onderwijs geeft het curriculum niet genoeg ruimte om alle leerlingen de kans te geven om ondernemerschapcompetenties te verwerven.

Voor de implementatie van ondernemerschapsonderwijs is bijkomende ondersteuning van leraren en docenten cruciaal. De Vlor vindt dat daarvoor wel geen nieuwe organisatie in het leven moet geroepen worden, zoals het actieplan voorstelt met het Team Ondernemerschapsonderwijs (12 FT gedetacheerde leerkrachten). De raad ziet dit team liever gepositioneerd binnen de pedagogische begeleidingsdiensten.¹⁶

¹³ SD 1 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 16-21.

¹⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011.

¹⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de conceptnota cultuureducatie, 29 maart 2012.

(dit is gemeenschappelijk advies met de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media [SARC] en de Vlaamse Jeugdraad [VJR])

¹⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het Vlaams Actieplan Ondernemerschapsonderwijs, 24 november 2011.

Mediawijsheid

De Vlor vindt het terecht dat de overheid het thema mediawijsheid hoog op de agenda plaatst. Haar conceptnota bevat een goede beginanalyse van wat er leeft op het vlak van mediawijsheid. De raad pleit er voor om nog andere beleidsdomeinen te betrekken en wil zelf bij de verdere uitwerking betrokken worden.

De Vlor houdt ook een sterk pleidooi voor gelijke mediawijsheidskansen en voor meer aandacht voor mensen met een functiebeperking. Hij waarschuwt ook voor stereotype beeldvorming van bijvoorbeeld jongeren en volwassenen. Zij zijn bovendien niet alleen doelgroep, maar ook actor in een mediawijsheidsbeleid.

Mediawijsheid mag geen vrijblijvende opdracht zijn. De Vlor vindt dat de scholen met de huidige eindtermen zeker ruimte hebben om hier aan te werken. De conceptnota schenkt nogal eenzijdig veel aandacht aan ICT/digitale media en gamen. De Vlor vindt dat mediawijsheid veel breder is dan dat.

Tenslotte mist de nota op sommige plaatsen congruentie tussen de analyse en de vooropgestelde doelen en acties. De Vlor pleit om ook resultaatsindicatoren op te nemen. De nadruk moet liggen op structurele initiatieven.¹⁷

Haalbaar?

De Vlor drukt zijn bezorgdheid uit over de toenemende druk op onderwijsinstellingen om allerlei maatschappelijke doelen te realiseren. In een snel evoluerende omgeving is de raad voorstander van onderwijsvernieuwing, maar dringt hij tege-

lijk aan op haalbaarheid en draagvlak. Hij vindt al langer dat scholen vanuit hun eigen pedagogisch project of schoolwerkplan werk kunnen maken van de brede vorming van kinderen en jongeren en dat ze daar voldoende ruimte en ondersteuning voor moeten krijgen. De centrale vraag luidt dan: wat moeten en kunnen scholen kinderen en jongeren aanbieden en hoe kunnen ze hen maximale kansen geven om zich te ontwikkelen tot harmonische personen? Vooral voor het secundair onderwijs is de uitdaging enorm.¹⁸

1.2 Algemene vorming

In het kader van de aangekondigde hervorming secundair onderwijs moet grondig worden nagedacht over de algemene vorming die leerlingen aan het einde van de 3de graad moeten hebben meegekregen om de stap te kunnen zetten naar de arbeidsmarkt of naar het hoger onderwijs. De uitdaging is niet om allerlei dingen aan het curriculum toe te voegen, maar om het concept algemene vorming een nieuwe invulling te geven.

In het begin van het werkjaar vroeg de minister aan de Vlor om een insteek te geven over het concept algemene vorming, het gebruik van de Europese sleutelcompetenties als ordeningskader en de relatie met de eindtermen. De raad doet dit in de vorm van een visietekst.

De Vlor vraagt al lang een breed maatschappelijk debat over de algemene vorming. Hij deed dit in verschillende adviezen, zoals die over de geplande hervorming van het secundair onderwijs, nieuwe eindtermen en de actualisering van bestaan-

¹⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de conceptnota mediawijsheid, 28 juni 2012.

¹⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het Vlaams Actieplan Ondernemerschapsonderwijs, 24 november 2011.

de eindtermen. De Vlor wil met deze visietekst een aanzet geven tot een breed maatschappelijk debat over algemene vorming in het secundair onderwijs.¹⁹

Een breed maatschappelijk debat over algemene vorming in het secundair onderwijs is dringend nodig. Het concept van de algemene vorming staat onder druk. Eindtermen aanpassen kan niet fragmentarisch. De voorbije twee jaar is er op het gebied van eindtermen al heel wat gewijzigd en vernieuwd. De Vlor vraagt dat de overheid een methodiek zou bekendmaken én hanteren om de wenselijkheid van nieuwe eindtermen te beoordelen, gekoppeld aan een globaal oordeel over de studiebelasting.

1.3 Verbreding en verdieping van het deeltijds kunstonderwijs

In opvolging van het Bamfordrapport over onderwijs en cultuur in Vlaanderen²⁰ en het rapport Verdieping/Verbreding²¹ is reeds enige tijd een hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (dco) aangekondigd. Ter voorbereiding van een nieuw niveaudecreet deeltijds kunstonderwijs bracht de minister in 2011 een conceptnota over de hervorming van het dco uit. In zijn advies daarover onderschreef de Vlor destijds de uitgangspunten voor een inhoudelijke vernieuwing van het dco.²²

In afwachting van de inhoudelijke vernieuwing kondigde de overheid een programmatiestop in het dco aan. Instellingen kunnen wel daarop een afwijking aanvragen.

Bij de beoordeling van die dossiers ging de Vlor uit van de bepalingen over de programmatiestop en de mogelijke afwijkingen daarop in de beide organisatiebesluiten van het deeltijds kunstonderwijs. De Vlor baseert zich ook op de memorie van toelichting bij het programmadecreet 2011. Die memorie noemt als mogelijke redenen van afwijking op de programmatiestop de voortzetting van het traject van leerlingen en het invullen van een blinde vlek in het landschap.

De Vlor beoordeelde of er sprake is van een blinde vlek op het niveau van het reguliere dco zelf. De aanwezigheid van andere gelijkaardige kunsteducatieve initiatieven op zich is dus geen reden om een ongunstig advies te verlenen aan een aanvraag. De Vlor gaat er wel van uit dat er in dat geval samenwerking moet zijn met het bestaande initiatief, zodat er geen concurrentie ontstaat. Bij de beoordeling van dossiers die zich beroepen op het criterium van de blinde vlek, maakt de Vlor ook een verschil tussen het aanbod voor kinderen en het aanbod voor volwassenen. De raad vindt een aanbod dichtbij huis voor kinderen prioritair.

De Vlor stelt vast dat er een groot verschil is in samenstelling en kwaliteit van de dossiers. Dat heeft ten dele te maken met de richtlijnen over dat dossier, die volgens de raad op een aantal punten onduidelijk zijn. De Vlor dringt er bij de overheid op aan duidelijke richtlijnen uit te vaardigen. Van de instellingen verwacht hij een helder gemotiveerde aanvraag, waarin op basis van een feitenanalyse een afwijking op de programmatiestop wordt verdedigd.

KUS-project

In het kader van het Vlor-project Kunst Uit Scholen (KUS) hangen in de gangen en vergaderzalen van het secretariaat kunstwerken van leerlingen uit het kunstonderwijs.

Met het KUS-project haalt de onderwijsraad de banden aan tussen het kunstonderwijs en het onderwijsveld. De kunstwerken worden halfjaarlijks vervangen, zodat verscheidene kunstscholen de kans krijgen om het werk van hun leerlingen en leraren te exposeren. De Vlor doet daarvoor via In beraad een oproep aan scholen en instellingen.

Dit jaar waren de kunstwerken afkomstig van studenten van de Lerarenopleiding van de Karel de Grote-Hogeschool, Antwerpen in het kader van het Project Kunstvakken

---

¹⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Visietekst over algemene vorming in het secundair onderwijs, 12 januari 2012.

²⁰ Bamford, Anne (2007). Kwaliteit en consistentie. Kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen. Brussel: Vlaamse overheid.

²¹ (2008) Verdieping/Verbreding. Perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs. Brussel: Vlaamse overheid.

²² Smet, Pascal (2011). Kunst verandert! Inhoudelijke vernieuwing deeltijds kunstonderwijs. Brussel: Vlaamse overheid.

1.4 Leerlingenbegeleiding en -ondersteuning

De beleidsnota kondigt ook een versterking van de begeleiding en de ondersteuning van leerlingen via een breed decreet leerlingenbegeleiding.²³ De Vlor wacht op een conceptnota van de minister om over deze materie een advies uit te brengen.

1.4.1 Leerzorg

In afwachting van een invoering van leezorg op langere termijn, nam de Vlaamse Regering een aantal dringende beleidsmaatregelen ten behoeve van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Een nieuw decreet moet de doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs verbeteren en een duidelijkere omschrijving geven van de typologie in het buitengewoon basisen secundair onderwijs, de inschrijvingsprocedures en het recht op redelijke aanpassingen in het gewoon onderwijs.

De Vlor vindt dat deze dringende maatregelen geen alibi mogen zijn om niet consequent verder te bouwen aan een breder zorgkader voor leerlingen met specifieke noden. Daarom moet worden voortgewerkt aan:

- een structurering van het buitengewoon onderwijs op basis van specifieke onderwijsbehoeften, en niet op basis van diagnostische labels;
- gepaste maatregelen voor leerlingen in het gewoon onderwijs op basis van specifieke onderwijsbehoeften;
- een structurering van het buitengewoon secundair onderwijs op basis van opleidingsvormen;

- een optimalisering van het geïntegreerd onderwijs (GON);
- een studiesanctionering op grond van verworven competenties;
- een regeling voor internaten voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs en de opvangcentra;
- de samenwerking met de medisch-pedagogische instituten (MPI).

De Vlor vraagt om de typologie uit het nieuwe decreet te halen. Het decreet mag zeker niet verward worden met een diagnostisch protocol, anders moet het permanent worden aangepast aan nieuwe wetenschappelijke inzichten. Bovendien is de gehanteerde typologie te classificerend en te weinig gericht op inclusie. Ook zijn de criteria voor toelating tot het buitengewoon onderwijs niet transparant genoeg. Het standpunt van de Vlor over de creatie van een type 9 is verdeeld.

De raad dringt ook aan op een betere financiële context en organisatie van het buitengewoon onderwijs, meer competentieontwikkeling, minder administratieve belasting, een betere sensibiliseringsstrategie en meer overleg met ouders.

Hij vraagt ook aandacht voor de gevolgen van een aantal vernieuwingen voor het welzijnsaanbod. De geledingen binnen de Vlor hebben nog heel wat vragen, onduidelijkheden en bedenkingen bij het nieuwe decreet. De raad voegt daarom enkele belangrijke technische en artikelgewijze opmerkingen bij zijn advies. Die moeten worden uitgeklaard om het decreet een breder draagvlak te geven.²⁴

²³ 'De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 19.

²⁴ Vlaamse onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het voorontwerp van decreet over dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, 29 maart 2012.

1.4.2 Jeugdzorg en onderwijs

Met een visietekst Jeugdzorg schetst het agentschap Jongerenwelzijn de uitdagingen en de perspectieven voor (bijzondere) jeugdzorg anno 2020. Dat moet de basis vormen voor een nieuw strategisch meerjarenplan.

De Vlor vindt het veelbelovend dat de visietekst jeugdzorg breder ziet dan alleen als bijzondere jeugdzorg. Ook het verband tussen de aanpak in de jeugdzorg en de aanpak in andere maatschappelijke sectoren (in het jargon: ‘vermaatschappelijking van de jeugdzorg’) is een positieve evolutie.

Het toepassingsgebied van de visietekst is echter onduidelijk. De verwarring wordt nog groter omdat onderwijs en welzijn dezelfde terminologie anders invullen. Dat maakt het moeilijk om in te schatten wat jeugdzorg van onderwijs verwacht.

Goed onderwijs is een zeer sterke vorm van preventie. Daarom is een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg belangrijk. De Vlor vindt dat jeugdzorg niet alleen gericht mag zijn op jongeren die ondersteuning krijgen in de residentiële hulpverlening, maar ook op jongeren (en gezinnen) die ambulante hulp krijgen.

De visietekst gaat ook voorbij aan de rol die scholen en CLB opnemen in het signaleren en ontdekken van problemen van kinderen. Bovendien is de opdracht van scholen en CLB in de jeugdzorgcontinuïteit, de ontwikkeling van een begeleidingsengagement en de regie van jeugdzorgtrajecten erg vaag omschreven.

De wachtlijsten in de jeugdzorg creëren spanningen in de scholen. De Vlor vindt dat er begeleiding moet komen in afwachting van een opname in een welzijnsinstelling. De raad vraagt ook een oplossing voor de ondersteuning van kinderen die verblijven in opvangcentra en internaten. Voor de opvang, de verzorging en de administratieve ondersteuning van deze geplaatste kinderen en jongeren beschikt het onderwijs niet over specifieke voorzieningen, competenties en middelen.

Ten slotte pleit de Vlor ervoor om adequate onderwijsleertrajecten uit te bouwen voor jongeren die uit de boot vallen. De initiatieven die nu al bestaan, moeten worden meegenomen in het jeugdzorgplan.²⁵

1.4.3 Een nieuwe wiskundetaal voor leerlingen met een visuele beperking

Aan de tafel van de Vlor werd onder impuls van de Belgische Confederatie voor Blinden en Slechtzienden (BCBS) een lineaire wiskundecode ontwikkeld voor het basis- en secundair onderwijs. Die kan gebruikt worden naast de op braille gebaseerde Woluwecode.

Het onderwijsveld is immers vragende partij voor een meer tekstueel gebaseerde code die makkelijker te assimileren is. Dit is vooral belangrijk voor het geïntegreerd onderwijs (GON) waar leerlingen en leerkrachten vlot en accuraat moeten kunnen werken met dezelfde wiskundeformules.

Aan de tafel van de Vlor werd een alternatief voor de wiskundebraillecodel ontwikkeld

1.4.4 Motivatie en leerbereidheid

In het kader van het project ‘Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek’ voerde de Universiteit Antwerpen in opdracht van de Vlor een literatuurstudie uit over hoe je leerbereidheid van leerlingen kan aanwakkeren. Deze review biedt een overzicht van inzichten op basis van bestaand onderzoek. Tot de verworven inzichten behoort onder meer de samenhang van leerbereidheid met interesse in de leeractiviteiten, met de mate waarin leerlingen kansen krijgen om zich meester te voelen over hun leerproces en om autonomie te ervaren, met het belang van zichzelf als doelmatig te ervaren en te willen volharden bij het uitvoeren van leertaken.

De Vlor zal deze studie publiceren in september. Het overzicht leidt tot een tiental principes waarmee leraren en schoolteams aan de slag kunnen.

1.4.5 Studentgecentreerd leren

De Vlor bekeek de impact van studentgecentreerd leren in Vlaanderen. Met een internationale studie van de European Students' Union als leidraad ging hij op zoek naar goede praktijkvoorbeelden, knelpunten en mogelijke oplossingen.

De Vlor is ervan overtuigd dat studentgecentreerd leren een hoger leerrendement kan opleveren. Sterker dan het traditionele onderwijs speelt het in op de snel veranderende maatschappij. Voor studenten die zijn opgegroeid met nieuwe media kan het een stevige basis vormen om nieuwe vaardigheden aan te boren, te stimuleren en in te zetten.

Studentgecentreerd leren stelt de student centraal, niet alleen in de contacten tussen docent en student of in de colleges, maar in de hele organisatie van het hoger onderwijs – zowel op structureel overheidsniveau als in de instellingen zelf. Studentgecentreerd leren heeft ook gevolgen voor het overleg met studenten, ECTS (**European Credit Transfer System**), mobiliteit, de onderwijsleeromgeving en de professionele ontwikkeling.

Een internationale bevraging over studentgecentreerd leren toont dat Vlaanderen al heel wat werk verricht heeft. Toch is er nog ruimte voor verdere stimulering. De Vlor bezorgde daarom zijn advies aan alle instellingen hoger onderwijs, met de vraag intern te bespreken of ze de principes al toepassen en of er nog ruimte is voor verdere implementatie.²⁶

1.4.6 Studentenvoorzieningen

Met een nieuw decreet maakt de overheid werk van een her-

ziening van de bepalingen over studentenvoorzieningen. De Vlor stelt tevreden vast dat een verruiming van de toegankelijkheid en gelijke onderwijskansen het uitgangspunt van de hervorming zijn. Dat sluit immers aan bij de lopende democratiseringsbeweging van het hoger onderwijs. De Vlor vindt het daarom jammer dat voor de hervorming geen extra middelen worden uitgetrokken. Dat bemoeilijkt de implementatie en zet zowel de huidige als de uitgebreide dienstverlening op de helling.²⁷

1.5 Spijbelen en luxeverzuum

In zijn beleidsnota kondigde de minister aan het spijbelactieplan uit te zullen voeren en versterken.²⁸ In zijn advies over een actief kwalificerend beleid pleit de Vlor voor het tegengaan van een ongekwalificeerde uitstroom uit het leerplichtonderwijs. De raad ziet hier een cruciale rol voor preventie. Onderwijs moet vroege signalen zoals spijbelgedrag leren herkennen en diverse zorg- en begeleidingsmodellen uitwerken. Als preventie niet werkt, moet interventie mogelijk zijn. De Vlor vraagt daarom de verankering en verbreding van de time-outprojecten, waarin moeilijke leerlingen tijdelijk een adequate opvang kunnen krijgen. (zie 2.2 Voortijdig schoolverlaten)

Op vraag van de minister organiseerde de Vlor op 15 februari 2012 een tweede ronde tafel over **luxeverzuum**. De toeristische en de medische sector zaten opnieuw samen met de verschillende onderwijspartners over het fenomeen van leerlingen die afwezig zijn omdat ze vroeger op vakantie vertrekken of later terugkeren.

²⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies studentgecentreerd leren, 13 december 2011.

²⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over het ontwerp van decreet studentenvoorzieningen, 3 februari 2012.

²⁸ 'De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 19.

1.6 Gezondheidsbevordering op school

Er wordt van scholen verwacht dat zij zich inspannen om een gezondheidsbeleid uit te stippelen op maat van hun leerlingen. Om de scholen daarbij te helpen, is voortdurend overleg nodig tussen de vele betrokken partners: onderwijsverstrekkers, leerlingen, personeel, ouders, overheid, pedagogische begeleiding, CLB, gezondheidsexperts,... Voor de organisatie van dat overleg, is binnen de Vlor de **commissie Gezondheidsbevordering** actief. De commissie stelde een actieplan op voor schoolteams en toekomstige leraren. Het plan is gebaseerd op de methodiek **Gezonde school** om van scholen gezonde leeromgevingen te maken door gezondheidseducatie, structurele maatregelen en afspraken en het signaleren en begeleiden van problemen. De website www.gezondop-school.be is daarvoor een belangrijk communicatie-instrument.²⁹ De site werd dit schooljaar grondig vernieuwd onder aansturing van een werkgroep van de commissie Gezondheidsbevordering.

Gezondheidsbevordering gaat niet enkel over fysieke gezondheid op school. Het nieuwe actieplan sluit aan bij de beleidsnota's Onderwijs en Gezondheid door het welbevinden en de geestelijke gezondheid van alle leerlingen centraal te stellen.³⁰

De Vlor organiseerde op 27 april 2012 een druk bijgewoonde studiedag. Een gezondheidsbeleid op school met aandacht voor welbevinden en gelijke kansen. Academische experts en ervaringsdeskundigen deelden kennis en ervaringen over de

samenhang tussen gezondheid en gelijke kansen, over participatie van ouders en leerlingen bij het gezondheidsbeleid op school en over hoe scholen kunnen werken aan welbevinden van leerlingen. Deelnemers wisselden er in kleinere werkgroepen ook ervaringen en inzichten uit over hoe ze gezondheidsbeleid op school in praktijk gestalte geven, hoe ze dat beleid kunnen koppelen aan gelijke kansen, welzijns- en veiligheidsbeleid en hoe ze beroep kunnen doen op expertise van externe partners. Een gemeenschappelijke SWOT-analyse verzamelde aan het eind van elke werkwinkel alle inzichten, vragen en opmerkingen.

De commissie Gezondheidsbevordering investeerde het voorbije jaar ook in de ontwikkeling van een servicedocument voor ouderraden die graag meer participeren op het vlak van gezondheid. Volgens eenzelfde concept ontwikkelde de Vlaamse Scholierenkoepel een analoog document voor de leerlingenraden. Beide documenten werden voorgesteld op de studiedag van 27 april.

1.7 Genderdiversiteit

Op het einde van de legislatuur wil de minister vanuit zijn bevoegdheid voor gelijke kansen een actieplan en beleidsengagementen voorleggen ter bestrijding van de loopbaan kloof tussen mannen en vrouwen. Ter voorbereiding maakte Prof. Luc Sels een analyse waarin hij een aantal adviesvragen stelt aan de SERV en de Vlor. De Vlor beantwoordt de specifieke vragen over studie- en beroepskeuze en over de plaats van gendergelijkheid in het curriculum.

Onderwijs niet enkel arbeidsmarktgebonden

Centraal uitgangspunt van het advies is de visie van de Vlor op vormend onderwijs gericht op persoonlijkheidsontwikkeling en kritisch-creatieve integratie in maatschappij en cultuur. Voorbereiding op het latere beroepsleven maakt daar deel van uit. Maar dat betekent niet dat de arbeidsmarkt eenzijdig doelen kan opleggen aan onderwijs of studiekeuze-processen kan sturen. In het verlengde van deze visie heeft studiekeuzebegeleiding als doel lerenden actief en bewust hun keuzeproces te laten sturen en hen aan te zetten tot persoonlijke verantwoordelijkheid voor hun keuzes. De feitelijke uitkomst van dat proces, het effectief aantal ingeschreven j/m in de diverse studierichtingen, is als dusdanig geen valide indicator om de objectiviteit en de professionaliteit van de studiekeuzebegeleiding te beoordelen. De kwaliteit van het studiekeuzeproces is niet louter af te meten aan arbeidsmarktgebonden outputindicatoren (zoals verhouding m/v).

De Vlor ziet zeker een rol weggelegd voor de partners op de arbeidsmarkt in het studiekeuzeproces: jongeren hebben nood aan informatie over de arbeidsmarkt en de verschillende beroepen.

Gelijke onderwijskansen

Studiekeuzebegeleiding kan een krachtig instrument zijn om gelijke onderwijskansen te realiseren. Lerenden (meisjes/jongens, vrouwen/mannen) mogen niet op basis van geslacht of gender en/of genderopvattingen georiënteerd worden, maar wel op basis van talenten.

²⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Vast Bureau. Actieplan Op uw gezondheid II – 2010-2014, 28 januari 2010.

³⁰ 'Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 20.

Daarvoor moeten ze zich eerst bewust zijn van stereotiepe beelden over j/m, m/v in relatie tot beroepen. Zeker voor de keuze van meisjes voor STEM-richtingen is hierrond nog heel wat werk te doen.

Evalueer en veranker bestaande acties

Het onderwijscurriculum bevat heel wat aanknopingspunten om daar aan te werken. De Vlor stelt ook vast dat er de laatste jaren heel wat acties en projecten lopen rond gender in onderwijs. Er is nu geen duidelijk zicht op effecten of resultaten ervan. De raad kijkt uit naar het resultaat van de evaluatie van al deze acties en pleit voor duurzame verankering ervan.

Nog uit te klaren

De Vlor geeft ook nog een aantal elementen mee die het toekomstig debat over de genderloopbaankloof kunnen verrijken (en die nu nog niet in de nota van Sels opgenomen zijn):

- het concept loopbaan verbreden;
- het concept gender helder en genuanceerd hanteren;
- niet enkel focussen op studiekeuze binnen SO en naar HO, maar bijvoorbeeld ook aandacht besteden aan m/v-samenstelling onderwijspersoneel;
- de relatie tot hervorming SO bekijken;
- aandacht hebben voor kwetsbare groepen (zowel bij jongens als meisjes);
- onderzoek plannen en benutten.³¹

2 'Kansen geven aan elk talent'³²

In 2003 ondertekenden alle betrokken partners van het leerplichtonderwijs in de schoot van de Vlor de engagementsverklaring 'Diversiteit als meerwaarde'. Vanuit zijn opdracht als overlegorgaan, organiseert de Vlor het overleg tussen de begeleiders diversiteit die de overheid toekent aan de organisaties die de verklaring hebben ondertekend. De begeleiders ondersteunen en begeleiden de vertegenwoordigers van hun organisaties in de lokale overlegplatforms (LOP) en ze werken mee om de engagementsverklaring over diversiteit in het leerplichtonderwijs te implementeren.

Sinds 18 september 2006 bestaat er een convenant tussen de Vlor en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. Bij klachten van discriminatie of racisme in het onderwijs kan het Centrum contact opnemen met vertegenwoordigers van de organisaties die de engagementsverklaring hebben ondertekend. Het Centrum contacteert de vertegenwoordigers van de organisaties die dicht bij de partijen staan die bij de klacht betrokken zijn om te helpen bemiddelen.

2.1 Participatie kleuteronderwijs

In Vlaanderen ligt de participatiegraad in het kleuteronderwijs hoog. Toch pleitte de Vlor eerder om te blijven investeren in een betere participatie aan het kleuteronderwijs. Een van die aanbevelingen is een betere aansluiting tussen voor-schoolse opvang en het kleuteronderwijs.³³

³¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over over de nota 'De genderloopbaankloof', 28 juni 2012.

³² SD 2 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p.21-28.

³³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen, 6 april 2011.

De Vlor organiseerde daarom op 3 februari 2012 een studiedag over de aansluiting van de opvang van baby's en peuters en het kleuteronderwijs. Prof. Edward Melhuish (Birkbeck, University of London) toonde er aan dat investeren in jonge kinderen, meer rendeert op langere termijn.

De Vlor evalueerde ook het actieplan dat minister Frank Vandenbroucke destijds ontwikkelde om de kleuterparticipatie te verhogen. De raad bekeek welke acties effect hebben en liet op 9 mei 2012 de verschillende partners daarin hun resultaten voorstellen.³⁴

2.2 Voortijdig schoolverlaten en actief kwalificerend beleid

Waste of talent

Vlaanderen heeft de talenten en de capaciteiten van iedereen broodnodig, zowel op de arbeidsmarkt als in het brede maatschappelijk leven. Als jongeren zonder voldoende competenties het onderwijs verlaten, betekent dat een verspilling van hun inzet en van de investeringen die de samenleving en de gezinnen hebben gedaan. Bovendien blijven zulke jongeren hun hele leven maatschappelijk kwetsbaar. Wie zijn school niet afmaakt, lijdt vaak levenslang onder de negatieve gevolgen. De Vlor wil dat de samenleving het talent van jongeren niet langer verspilt en vraagt een veel actiever beleid om het voortijdig schoolverlaten aan te pakken.

Grote ambities...

Vlaanderen is nochtans erg ambitieus. De EU vraagt de lidstaten om het voortijdig schoolverlaten te beperken tot minder

dan 10 procent, maar uit Pact 2020 en Vlaanderen in Actie kwam het ambitieuze streefdoel naar voren om het aantal schoolverlaters tegen 2020 te halveren.

Het fenomeen krijgt al heel wat beleidsaandacht, maar volgens de Vlor gebeurt dat in gespreide slagorde. In veel beleidsmaatregelen is vroegtijdig schoolverlaten maar een impliciet aandachtspunt. De Vlor vraagt de overheid om actiever op te treden: ze moet een concreet actieplan met een globale en overkoepelende visie opmaken. Dat moet de verschillende push- en pullfactoren in kaart brengen en er in een vroeg stadium op ingrijpen.

Twee profielen

De groep voortijdige schoolverlaters valt uiteen in een groep die heel veel competenties mist en een groep die net geen eindkwalificatie behaalt. Naast de klassieke risicoleerlingen met veel problemen en een versnipperde schoolloopbaan zijn er de jongeren die na een normale schoolloopbaan op hun achttiende afhaken. Elke type schoolverlater verdient een specifieke aanpak. De beleidsmaatregelen moeten dan voortbouwen op een goede analyse van hun profiel. Een talentgerichte benadering neemt risicofactoren weg, zet in op beschermende maatregelen en waardeert competenties. Dat is niet alleen een verantwoordelijkheid voor het onderwijs, maar ook voor partners zoals sociaal beleid, jongerenbeleid, arbeidsmarktbeleid en de lokale overheden.

Voorkomen, ingrijpen en remediëren

De Vlor geeft zelf enkele aanzetten voor een aanpak. We moeten allereerst voorkomen dat jongeren de school zonder

kwalificatie verlaten. De hoofdklemtoon van een globaal beleid moet dan ook liggen op preventie. Vooral in de puberteit moeten jongeren kansen krijgen om zich te vergissen en met een weer aan te knopen. Daarom moet het onderwijs vroege signalen leren herkennen én diverse zorg- en begeleidingsmodellen uitwerken. De tweede graad van het secundair onderwijs blijkt in dat verband cruciaal.

Als preventie niet werkt, moet interventie mogelijk zijn. De Vlor vraagt daarom de verankering van de zogenaamde timeoutprojecten, waarin moeilijke leerlingen tijdelijk kunnen worden geïsoleerd.

Remediëren biedt kansen om voortijdige schoolverlaters te helpen om toch weer aan te knopen. Ook hier is het onderscheid tussen klassieke risicoleerlingen en afhakers erg belangrijk. De Vlor vindt dat afhakers recht hebben op een studiesanctionering die de aangeleerde competenties aan toont, zodat zij die later kunnen verzilveren in de vorm van eerder verworven kwalificaties.³⁵

Ondertussen is de minister akkoord om samen met de Vlor en de SERV een concreter actieplan uit te werken.

2.3 Hervorming secundair onderwijs

Vorig werkjaar toetste de Vlor het draagvlak voor de kernideeën uit de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs. Ondanks enkele nuanceringen deelt de raad in grote lijnen de analyse van de minister en wil hij creatief nadenken over een noodzakelijke hervorming van het secundair onderwijs.³⁶

³⁴ De Vlor zal deze resultaten publiceren in oktober 2012.

³⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een actief kwalificerend beleid, 26 januari 2012.

³⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs, 10 februari 2011.

Op het einde van het werkjaar kijkt de Vlor uit naar de aangekondigde conceptnota waarin de minister de hervorming zal concretiseren. De raad toonde zich dit werkjaar alvast bereid om verder deel te nemen aan het debat. Hij bracht zijn visie over de algemene vorming in het secundair onderwijs (zie 1.2) en hoopt dat de minister die meeneemt.

2.4 Hoger beroepsonderwijs (hbo5)

Sinds 1 september 2009 maken de opleidingen die leiden tot een onderwijskwalificatie van niveau 5 deel uit van het hoger beroepsonderwijs, kortweg hbo5. In zijn beleidsnota gaf de minister al aan deze onderwijsvorm de komende jaren verder vorm te willen geven.³⁷

De Vlor vindt de implementatie van het hbo-decreet echt dringend. De raad verwacht van de overheid duidelijke stappen vooruit in een realistisch en haalbaar kader. Zowel vanuit het perspectief van de democratisering van hoger onderwijs als vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt is de uitbouw van hbo5 een noodzaak.

Daarnaast is een snelle implementatie belangrijk om de omvorming van bestaande hbo5-opleidingen mogelijk te maken. Het decreet op het hoger beroepsonderwijs en Se-n-Se voorziet de implementatie van de beroepskwalificatiedossiers in 2012.³⁸

De Vlor vraagt ook om de sociale voorzieningen in het hbo5 vorm te geven, het sociaal statuut van de lerende uit te werken en de financiering te regelen. Het nieuwe decreet over studentenvoorzieningen verleent lerenden uit het hbo5 wel

toegang tot de studentenvoorzieningen van de hogescholen, maar voorziet daarvoor geen financiering voor de hogescholen. In het decreet wordt er een verregaande samenwerking opgelegd tussen de hogescholen, cvo en secundaire scholen opdat cursisten en leerlingen toegang zouden krijgen tot de studentenvoorzieningen van een hogeschool op het moment dat het kader voor samenwerking in hbo5 nog ontbrak.³⁹ Net voor het zomerreces ontving de Vlor een adviesvraag over het voorontwerp van decreet over de versterking van hbo5.

2.5 Hoger onderwijs

2.5.1 Verdere rationalisering

Vraagtekens bij het integratiedecreet

Het nieuwe decreet dat de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten integreert, draagt bij tot een zekere stabiliteit in het hogeronderwijslandschap. Het garandeert ook de rechtszekerheid en transparantie. Toch heeft de Vlor bedenkingen bij het integratiedecreet.

De raad is blij dat aan het decreet een maatschappelijk debat vooraf is gegaan: een grootscheepse hervorming moet immers worden gedragen en voorbereid met het werkveld. Die betrokkenheid heeft een compromisregeling opgeleverd waarin de geledingen van de Vlor zich herkennen.

De Vlor plaatst vraagtekens bij de geplande **financiering** van de hervormingsoperatie. Een sneller groeipad, aangepast aan de groei van het aantal studenten en met een gegarandeerde volwaardige indexering, zou de – ook internationale – slagkracht van het hoger onderwijs vergroten. De raad

³⁷ 'Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 25.

³⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011.

³⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over het ontwerp van decreet studentenvoorzieningen, 3 februari 2012.

vraagt dat de overheid zich aan de gemaakte financieringsafspraken zou houden, ook in het huidige crisisklimaat. Hij wijst erop dat het voorontwerp geen regeling bevat voor investeringen. Daarvoor is een forse injectie nodig, bijvoorbeeld via investeringskredieten.

De Vlor is het over het algemeen eens met de specifieke bepalingen over structuur, integratie, personeel en financiering. Hij is ervan overtuigd dat de instellingen constructief met elkaar zullen onderhandelen over een regeling voor het personeel, de overdracht, de terbeschikkingstelling, de infrastructuur, onroerende goederen en de financiële aanlegingen. Toch is het **evenwicht** dat impliciet in het voorontwerp verweven zit in de praktijk niet gegarandeerd. Zo wordt de infrastructuur niet automatisch overgeheveld of ter beschikking gesteld: er wordt over onderhandeld. De Vlor stelt voor om in die onderhandelingen het hele pakket van de overdracht te bekijken, op een evenwichtige manier, dus inclusief infrastructuur, schuldenlast, personeelskosten en reserves uit werkingsmiddelen.

De Vlor heeft ook fundamentele bedenkingen bij de **taalregeling** die het integratiedecreet voorziet (zie 3.4).⁴⁰

Professionele bachelor

In 2013 worden de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteiten geïntegreerd.

Dat heeft ook gevolgen voor de professioneel gerichte bacheloropleidingen. Daarom doet de Vlor aanbevelingen om hun eigenheid en specifiek profiel te garanderen.

Professioneel gerichte bacheloropleidingen:

- hebben een nauwe band met het werkveld. Ze zijn immers gericht op de uitoefening van een beroep;
- geven afgestudeerden een grote kans op werk, onder meer omdat ze opleiden tot beroepen die voorkomen in de lijst met knelpuntberoepen;
- hebben een sterke link met het typische Vlaamse KMO-weefsel en de non-profit sector;
- dragen bij tot praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek;
- spelen een belangrijke rol in de democratisering van het hoger onderwijs.

De arbeidsmarkt is op zoek naar arbeidskrachten die in diverse en evoluerende contexten inzetbaar zijn. Daarom moeten professioneel gerichte bacheloropleidingen de nadruk leggen op algemene en algemeen beroepsgerichte competenties. De studenten moeten die naar verschillende contexten kunnen transfereren. In de domeinspecifieke referentiekaders moet veel aandacht gaan naar interdisciplinariteit. Ook dat aspect wordt op de arbeidsmarkt alsmaar belangrijker.

De integratiebeweging mag de interactie tussen de professioneel gerichte en de academisch gerichte opleidingen niet tenietdoen. De doorgedreven samenwerking in onderwijs, onderzoek, logistiek, internationalisering, visieontwikkeling en kwaliteitszorg kan concreet vorm krijgen in keuzes bij de bachelorproef, onderzoeksprojecten, keuzevakken... De interactie zet niet alleen aan tot onderwijsinnovatie, maar bevordert ook doorstroming en heroriëntering. Personeelsleden uit de professionele bacheloropleidingen moeten betrokken blijven bij onderwijsinnovatie, masterproeven en onderzoek.

Professioneel gerichte bacheloropleidingen moeten erover waken dat hun studenten de verworven competenties in verschillende contexten kunnen toepassen. Middelen daartoe zijn de verschillende afstudeerrichtingen en keuzetrajecten, maar ook de bachelorproef of onderzoeks-, innovatie- en kennisvalorisatieprojecten. Een wildgroei van afstudeerrichtingen en keuzetrajecten is niet transparant voor de student, verzwakt de werkdruk en tast de onderwijskwaliteit aan. De Vlor stelt daarom voor om alleen met afstudeerrichtingen te werken als daarmee een verschillend civiel effect beoogd wordt, en alleen na overleg met het werkveld. De Vlor betreurt dat afstudeerrichtingen en keuzetrajecten nog te vaak worden ingericht om concurrentiële voordelen te behalen.

Praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in de professioneel gerichte bacheloropleidingen leidt tot:

- kwaliteit in onderwijs en curriculumvernieuwing;
- expertiseopbouw en professionalisering van de medewerkers;
- innovatie en kennisvalorisatie in het werkveld;
- sterk gevormde alumni.

Opdat het onderzoek ook zijn rol in de innovatieketen zou kunnen spelen, is een adequate financiering vereist.

Een troef van deze opleidingen is dat zij na een relatief kort traject van 3 jaar een diploma opleveren dat goede kansen biedt op de arbeidsmarkt. Toch zijn ook mogelijkheden tot specialisatie, verbreding en verdieping nodig. Mogelijkheden om werken en studeren te combineren moeten nog verder worden uitgebouwd en gefaciliteerd. De overheid moet

levenslang leren systematisch integreren in haar arbeidsmarkt- en innovatiebeleid.

Na de professioneel gerichte bacheloropleidingen kan de afgestudeerde een ba-na-ba of een schakelprogramma naar de academisch gerichte master aanvatten. Ba-na-ba's hebben een aantal nadelen: ze zijn internationaal niet erkend en worden voorlopig niet volwaardig gefinancierd. Als ze een duidelijk arbeidsmarkteffect hebben, vindt de Vlor dat de overheid ze ook volwaardig moet financieren. Over het nut, de inhoud, transparantie en coherentie van het schakelprogramma moet grondig worden nagedacht. In sommige gevallen kan een verkort bachelorprogramma betere kansen op een flexibele aansluiting bieden.

Onze maatschappij heeft meer en meer nood aan flexibel leren en trajecten van levenslang leren. Daar moet ook het hoger onderwijs op kunnen inspelen. Voor afgestudeerde bachelors is het soms beter als ze een aantal opleidingsonderdelen in een ba-na-ba of een bacheloropleiding kunnen volgen.⁴¹

2.5.2 Participatie aan hoger onderwijs

In zijn beleidsnota gaf de minister aan de participatie aan het hoger onderwijs te willen bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen.⁴²

Stages en kansengroepen

Kansengroepen blijken immers minder vlot stageplaatsen te vinden. De Vlor organiseerde een bevraging bij de instellingen hoger onderwijs en dacht samen met de werkgevers na over knelpunten en oplossingen.

Stages zijn belangrijk. Ze stellen studenten in staat om de verworven vaardigheden, kennis en attitudes in te oefenen en uit te breiden. Daarnaast geven ze studenten een goed beeld van het beroepsleven. Ze helpen de kansen van afgestudeerden op de arbeidsmarkt verhogen, niet alleen door de praktijkgerichte voorbereiding, maar ook door de netwerken die de studenten kunnen bouwen. Dat maakt stages extra belangrijk voor kansengroepen die moeilijk toegang krijgen tot de arbeidsmarkt.

De moeilijkheden van kansengroepen om zelf een stageplaats te vinden, hangen volgens de Vlor vooral samen met het ontbreken van netwerken. Andere factoren zijn culturele en levensbeschouwelijke verschillen, talenkennis, extra kosten en de combinatie gezin-werk-studies. De Vlor beveelt daarom aan om gegevens te verzamelen over deze problematiek, werkgevers te sensibiliseren, ondersteuning op maat aan te bieden, overleg tussen de verschillende partners op alle niveaus (ook regionaal) te organiseren, goede afspraken te maken en financiële drempels te verlagen. De Vlor vindt dat elke student de stage moet kunnen doen die hij of zij wenst, ook als het om een buitenlandse stage gaat. In het bestaande kader moeten daarvoor flexibele oplossingen worden gezocht. Tegelijk is correcte en realistische informatie over de stage onontbeerlijk.⁴³

Op 25 januari 2012 organiseerde de Vlor een workshop over stages en kansengroepen. De deelnemers bespraken de oorzaken van het probleem en bekeken of de voorgestelde oplossingen haalbaar zijn.

⁴¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over de professioneel gerichte bachelor na integratie, 8 mei 2012.

⁴² 'De participatie aan het hoger onderwijs bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 25.

⁴³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over stages en kansengroepen, 13 december 2012.

De Vlor dringt al lang aan op een uniforme registratie van studenten uit kansengroepen. Een beter inzicht in de instroom, doorstroom en uitstroom van doelgroepstudenten komt een doordacht diversiteitsbeleid ten goede. De raad heeft daarvoor zelf een voorstel uitgewerkt.⁴⁴ Een bevraging bij alle instellingen hoger onderwijs in mei 2011 leerde dat dit niet hoeft worden bijgestuurd. De Vlor bezorgde die conclusies ook aan de instellingen en de minister.

Armoede en hoger onderwijs

Studenten in armoede moeten maximale kansen krijgen om in, door en uit te stromen. Iedereen moet daarvoor zijn of haar verantwoordelijkheid nemen. Zo moet de overheid:

- voldoende middelen uittrekken
- informeren en sensibiliseren
- studiekosten beheersen
- het studentenstatuut verbeteren
- mobiliteit voor alle studenten garanderen.

De instellingen voor hoger onderwijs van hun kant moeten:

- een doordacht diversiteitsbeleid voeren
- een aangepast communicatiebeleid voeren
- een vernieuwend pedagogisch beleid voeren
- studie- en leefkosten beheersen
- adequate begeleiding aanbieden
- een doordacht taalbeleid voeren
- een aangepast personeelsbeleid voeren
- een doordacht internationaliseringsbeleid voeren.

De Vlor wijst ook op de verantwoordelijkheid van studenten-voorzieningen en de (mede)studenten.⁴⁵

Vlor in de prijzen

De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) bekroonde de Vlor dit werkjaar met zijn Participatie +-award. VVS wil daarmee een hulde brengen aan personen, instellingen of projecten die zich inzetten voor de basisprincipes van de vereniging: de verbetering van het hoger onderwijs en van de participatie van studenten aan dat onderwijs.

De Vlor ontving de prijs op de studiedag studentenparticipatie van VVS. 'Als adviesorgaan is de Vlor een belangrijke partner in het hoger onderwijs die (studenten)participatie hoog in het vaandel draagt. De Vlor heeft participatie echt tot een cultuur verheven,' zei Michiel Horsten, VVS-voorzitter. 'Dat merk je in zowel grote als kleine dingen.'

Administrateur-generaal Mia Douterlungne reageerde verheugd namens de Vlor: 'Het is een eerbetoon aan de wijze waarop andere onderwijspartners in de Vlor rekening houden met de studenten en een ongelooflijke opsteker voor het personeel van het Vlor-secretariaat. Ik ben vooral trots op het feit dat we deze award van de studenten krijgen. Jongeren vinden participatie blijkbaar belangrijk als democratisch principe en willen er ook in investeren.'

2.5.3 Diversiteit in hoger onderwijs

In navolging van het leerplichtonderwijs heeft de Vlor geijverd voor een diversiteitsengagement van alle partners die betrokken zijn bij het hoger onderwijs. Op 31 mei 2005 ondertekenden zij de verklaring 'Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van het Vlaamse hoger onderwijs'. In 2006 hebben alle hogescholen en universiteiten deze verklaring nog eens apart onderschreven.

VVS-voorzitter Michiel Horsten overhandigt de participatie-award aan de Vlor

Workshops

De Vlor nam zich voor om alle partners op regelmatige tijdstippen samen te brengen om goede praktijkvoorbeelden diversiteit uit te wisselen. In dit kader organiseerde hij een workshopcyclus waarin een aantal cruciale thema's aan bod komen voor het diversiteitsbeleid van de instellingen hoger onderwijs. In november 2011 sloot de Vlor de reeks af met een workshop over de kerntalentmethode. Die vorm van studentenbegeleiding vertrekt vanuit een positieve invalshoek. Wat zit er van nature uit in de student? Wat geeft de student energie en wat vraagt energie? Welke opleiding ligt hem of haar het best? Wat motiveert die bepaalde student?

Vanuit de resultaten van de workshops zal de Vlor volgend werkjaar enkele beleidsaanbevelingen formuleren.

⁴⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over de registratie van kansengroepen, 15 april 2008.

⁴⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies armoede en hoger onderwijs, 11 oktober 2011.

Aanmoedigingsfonds

Het financieringsdecreet (2008) voorziet een aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten. Hogescholen en universiteiten kunnen deze middelen aanwenden om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen en in het bijzonder om maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. Vanaf het begrotingsjaar 2008 tot en met 2010 werden de middelen voor het Aanmoedigingsfonds verdeeld op basis van het aandeel van de onderwijssokkel van elke instelling. Zij dienden eind maart 2011 bij de overheid een evaluatierapport over deze periode in.

Vanaf het begrotingsjaar 2011 was het de bedoeling om de middelen van het Aanmoedigingsfonds te verdelen op basis van algemene resultaatsindicatoren. In het programmadecreet van 2010 werd de oorspronkelijke verdeelsleutel echter verlengd tot 31 december 2011. In het voorontwerp van programmadecreet 2011 wordt deze verdeelsleutel opnieuw met een jaar verlengd. De instellingen voegen jaarlijks aan de middelen van het Aanmoedigingsfonds een bedrag toe.

De Vlor is bezorgd over de toekomst van het Aanmoedigingsfonds. De huidige beheersovereenkomsten liepen eind 2011 af. Omwille van de onduidelijkheid over de gehouden evaluatie, de volgende beheersovereenkomsten, de gehanteerde resultaatsindicatoren en de beschikbare middelen dringt hij aan op een snelle, degelijke en duurzame toekomstvisie.⁴⁶

2.5.4 Studeren in het buitenland

Erasmus for All integreert de bestaande Europese onderwijs- en vormingsprogramma's: Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Youth in Action, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink en het programma voor samenwerking met geïndustrialiseerde landen. Het Erasmus-for-All-programma moet het ambitieuze doel helpen realiseren om de mobiliteit van de lerenden te verhogen, zowel in het leerplichtonderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs als in het beroepsgericht onderwijs. De Europese Commissie wil ook dat de programma's meer impact hebben op de innovatie van de onderwijssystemen en dat er een sterkere link is met de Europese onderwijsdoelstellingen. Daarom legt het nieuwe programma de klemtoon op de leerkrachten en docenten: zij kunnen immers zorgen voor een multiplicatoreffect. Het mobiliteitsprogramma moet ook effectiever en beheersbaarder zijn. Tegelijk moet de planlast voor de aanvragers afnemen.

Mobiliteit voor iedereen?

Voor de Vlor wekt het nieuwe programma de indruk vooral mobiliteit in het hoger onderwijs te stimuleren. Het levenslang leren wordt wel vermeld als een belangrijk doel, maar het wordt te weinig vertaald in concrete actiepunten. Het valt op dat formele en vooral informele leerervaringen door mobiliteit van volwassenen nauwelijks worden vermeld. Het volwassenenonderwijs wordt in het voorstel gelijkgesteld met Erasmus-training. Dat verengt de scope van het volwassenenonderwijs.

Momenteel organiseren onder meer nascholingsdiensten en pedagogische begeleidingsdiensten diverse internationale professionaliserings- en nascholingstrajecten voor leraren. Het is niet duidelijk waaronder die zullen vallen en onder welke organisatorische en financiële voorwaarden ze kunnen worden opgezet.

Veel minder aandacht is er ook voor jongeren in het leerplichtonderwijs (inclusief het beroepsonderwijs). De vooropgestelde doelen zijn ook hier in strijd met de concrete uitwerking. Die jongeren worden wel meegenomen vanuit het jeugdwerk, maar niet als lerende. Dat staat in schril contrast met de EU-benchmark dat in 2020 6 procent van de afgestudeerden uit het beroepsgerichte onderwijs (18 tot 34-jarigen) een mobiliteitservaring moet hebben.

Studieleningen

Naast de beurzen plant Europa ook studieleningen voor studenten die een volledige master willen behalen in het buitenland. De Vlor vreest dat die vooral de rijkere studenten zullen bevoordelen. Studenten uit zowel de middenklasse als kansengroepen zullen niet snel geneigd zijn een zware studieleningschuld op zich te nemen, zeker niet in de huidige onzekere context.

Het risico bestaat bovendien dat instellingen de inschrijvingsgelden zullen optrekken, wat meteen de studiekosten nog zou verhogen. De raad pleit daarom voor sterke systemen van sociale voorzieningen en financiële ondersteuning van lerenden waarin de overheid de voornaamste speler is en blijft.

2.6 Meer participatie aan levenslang leren

2.6.1 Tussentijdse evaluatie decreet Volwassenenonderwijs

Naar aanleiding van het rapport over de tussentijdse evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs bracht de Vlor op eigen initiatief een advies uit. Hij vindt het belangrijk dat in die evaluatie de stem gehoord wordt van alle bij het onderwijs betrokken actoren zoals vertegenwoordigd in de Vlor.

De raad heeft met dit advies geenszins de bedoeling volledig te zijn. Naar aanleiding van deze tussentijdse evaluatie mogen nog geen fundamentele decreetswijzigingen gebeuren. De Vlor focust op de meest opvallende vaststellingen en op punten die volgens hem zeker het voorwerp moeten vormen van de evaluatie ten gronde in 2012-2013:

- De structuur en de opdrachten van de consortia;
- De organisatiestructuur van de begeleiding, de ondersteuning en de kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs;
- De beleidsvisie op vestigingsplaatsen en op de begrippen regio-eigen en regiovreemd;
- De principes voor de financiering/subsidiëring van de centra.

De Vlor herhaalt ook enkele principes van waaruit de evaluatie ten gronde en de eventuele daaruit voortvloeiende bijsturingen van het decreet dienen te vertrekken:

- Samenwerking:
  - > tussen de centra onderling – al dan niet netoverschrijdend;
  - > tussen de begeleidingsdiensten;
  - > tussen de begeleidingsdiensten en het VOCVO;
  - > met andere publieke opleidingsverstrekkers;
  - > tussen de cvo en de hogescholen in het kader van de organisatie van hbo5-opleidingen.
- Zowel de sterktes als de zwaktes moeten in de evaluatie benoemd worden;
- Realiteitszin: de opdrachten van de centra en van de begeleidingsdiensten dienen in verhouding te staan tot de toegewezen middelen;
- Eenvoudige en transparante structuren;
- Een hogere deelname aan levenslang en levensbreed leren.

De Vlor meent dat het decreet volwassenenonderwijs voorlopig slechts op een beperkt aantal punten moet worden bijgesteld, met name:

- Een sluitende regeling om af te wijken van de rationalisatienorm;
- Een mogelijkheid om de toekenning van onderwijsbevoegdheid te koppelen aan een vestigingsplaats;
- Een sluitende regeling voor de onderwijsbevoegdheid voor onderliggende certificaatopleidingen.

Ten slotte dringt de Vlor aan op de uitvoering van een aantal eerder gemaakte beleidskeuzes of engagementen:

- Een implementatie van het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur die inspeelt op de specificiteit van het onderwijs;

- Studiefinanciering voor de cursisten van tweedekansleerwegen, cursisten van de specifieke lerarenopleidingen en cursisten van de hbo5-opleidingen in het volwassenenonderwijs;
- Middelen voor infrastructuur;
- Tegemoetkomen in de kosten van de visitaties in de specifieke lerarenopleiding en hbo5.⁴⁷

2.6.2 Stimuli voor het levenslang en levensbreed leren

Zowel op het Europese als op het Vlaamse beleidsniveau wordt het belang van de volwasseneneducatie benadrukt. Daarom besliste het Vast Bureau van de Vlor in het werkjaar 2010-2011 een probleemverkenning op te starten over stimuli voor het leren van volwassenen.

De bedoeling is onder meer om na te gaan in hoeverre de stimuli en instrumenten die er vandaag zijn, ook effectief zijn. Welk effect hebben zij op de deelname? Voor welke doelgroepen zijn zij wel of niet effectief? Welke stimuli zijn aangewezen om de moeilijkst bereikbare doelgroepen aan te zetten tot levenslang en levensbreed leren?

De probleemverkenning wil zich niet beperken tot een synthese van het bestaande onderzoek. In het afgelopen werkjaar werd nagegaan welke invalshoeken een meerwaarde kunnen bieden tegenover dat bestaande onderzoek.

De verkenning wordt in het najaar van 2012 opgestart. Een denkgroep onder voorzitterschap van prof. dr. em. Herman Baert zal dan aan een aantal experts concrete vragen voorleggen over die stimuli voor het leren van volwassenen.

2.7 Digitale kloof

In zijn advies over de conceptnota mediawijsheid houdt de Vlor een sterk pleidooi voor **gelijke mediawijsheidskansen**. Niet elk kind of jongere heeft thuis een pc, een tablet of games. De overheid moet waken over een gelijke startlijn voor elke jongere. De aandacht voor mediawijsheid op school kan zo leiden tot het wegwerken van de digitale kloof.⁴⁸

In opdracht van het Vlor-project 'Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek' voerde de Katholieke Universiteit Leuven een literatuurstudie uit over **digitale didactiek** in het secundair onderwijs. De studie vat de wetenschappelijke inzichten samen die nu beschikbaar zijn over wat verstaan wordt onder 'digitale geletterdheid' en 'leren in leergemeenschappen'. Ze schetst de uitdagingen die de digitale revolutie voor het onderwijs inhouden. Ze gaat ook in op evoluties in het wetenschappelijke denken over digitale geletterdheid en over de vaardigheden, kennis en attitudes waarover e-leraren zouden moeten beschikken om de digitale geletterdheid van hun leerlingen aan te scherpen. Verder brengt de studie factoren in kaart die mee bepalen of een school zich als geheel zal kunnen ontwikkelen tot een digitale leergemeenschap.

In het verlengde van de studie werd een praktijkboekje ontwikkeld dat leraren kan ondersteunen in hun denkproces en zoektocht naar optimalere gemengde (met digitale en niet-digitale componenten) onderwijsleeromgevingen. De Vlor zal dit boek publiceren in het najaar 2012.

⁴⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over de tussentijdse evaluatie decreet Volwassenenonderwijs, 20 september 2011.

⁴⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de conceptnota mediawijsheid, 28 juni 2012.

3 ‘Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving’⁴⁹

In zijn conceptnota ‘Samen taalgrenzen verleggen’ zet de minister de grondlijnen uit voor een vernieuwd talenbeleid op school.

De Vlor onderschrijft in grote lijnen de algemene visie op het talenbeleid in de conceptnota. Hij verheugt zich over de duidelijke positionering van het Nederlands. De kennis van het Nederlands blijft voor alle leerlingen immers een belangrijke voorwaarde om volwaardig aan de samenleving te participeren. Daarnaast vindt de Vlor dat de conceptnota terecht veel belang hecht aan meertaligheid en verheugt hij zich over de aandacht voor de thuistalen en de vreemde talen. Hij is het met de minister eens dat de thuistaal van leerlingen een voedingsbodem is voor de groei van de taalvaardigheid, zowel voor Nederlands als voor andere talen. Ook de vroege aandacht voor talenontwikkeling in de schoolloopbaan en de verbindingen met andere beleidsdomeinen vindt de raad positief.

De talennota ondersteunt iedereen die zich inspant om het talenbeleid op school te versterken. Heel veel scholen werken dag na dag aan een intensieve ondersteuning van de talenontwikkeling van hun leerlingen. Bovendien zoeken en vinden veel lerarenopleidingen manieren om de taalcompetenties van jonge leerkrachten te verbeteren. Pedagogische

begeleidingsdiensten en nascholingsdiensten ontwikkelen programma’s om die positieve evolutie te ondersteunen.

Toch heeft de Vlor moeite met de concrete uitwerking in de conceptnota: die spoort niet altijd met de algemene visie op talenbeleid. Bovendien houdt de minister onvoldoende rekening met de taakverdeling tussen de overheid en de inrichters van onderwijs. De Vlor verwacht van de overheid dat zij een duidelijk beleidskader uittekent, in overleg minimumdoelstellingen bepaalt in de vorm van eindtermen of ontwikkelingsdoelen en de nodige middelen uittrekt om de autonome professionele inbreng van scholen en hun teams en van de pedagogische begeleidingsdiensten te faciliteren. Scholen en leerkrachten zijn zelf verantwoordelijk voor de manier waarop zij dat talenbeleid gestalte geven. De pedagogische begeleidingsdiensten kunnen hen daarbij ondersteunen. De overheid mag scholen niet verplichten om al hun instromers te screenen op hun kennis van het Nederlands.

De conceptnota is geschreven met de leerling in het gewoon basisonderwijs en het gewoon voltijds secundair onderwijs in het achterhoofd. Het is niet duidelijk of de voorstellen ook gevolgen hebben voor het buitengewoon onderwijs en voor de verschillende vormen van leren en werken. Een visie op taal in het volwassenenonderwijs en in het hoger onderwijs ontbreekt helemaal. Bovendien evolueren zowel medisch als maatschappelijk de leernoden van dove en slechthorende mensen. De Vlor werkt momenteel aan een rapport over de uitdagingen voor het onderwijs aan die groep.

De Vlor betreurt dat de Vlaamse Regering bij de goedkeuring van de conceptnota uitdrukkelijk heeft vermeld dat die goedkeuring geen financieel of budgettair engagement inhoudt. Het gebrek aan middelen legt immers een zware hypotheek op de haalbaarheid van de ambities van de minister.⁵⁰

3.1 Zaakvakinhouden in een vreemde taal (CLIL)

De Vlor ondersteunt de idee dat *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) een kans moet krijgen in het secundair onderwijs. De meeste leden van de Vlor hebben echter bezwaren tegen de kwaliteitsstandaard die de overheid wil opleggen. Deze zijn veel te strikt, zeker omdat hier geen middelen tegenover staan, en raken aan de pedagogische vrijheid.

De Vlor heeft vragen bij de haalbaarheid van CLIL in het dbso. Hier zijn geen experimenten geweest om de voorwaarden voor de organisatie van CLIL te verkennen.⁵¹

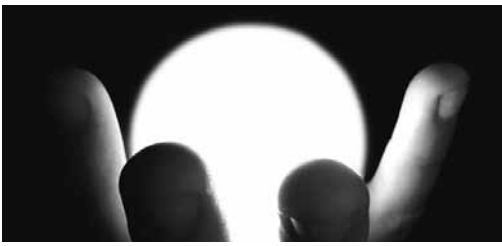
3.2 Frans in de tweede graad basisonderwijs

De minister wil de mogelijkheid om Frans te geven vanaf de tweede graad beperken tot scholen waar de leerlingen het Standaardnederlands voldoende onder de knie hebben. De Vlor vreest dat dit problemen kan geven als kinderen van school veranderen en tot ongelijkheid kan leiden bij de aansluiting met het secundair onderwijs. Bovendien is het maar de vraag hoe men het schoolpeil van de kennis van het Standaardnederlands zal nagaan.

49 SD 3 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 29-31.

50 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de conceptnota ‘Samen taalgrenzen verleggen’, 27 oktober 2011.

51 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over onderwijsdecreet XXII, 29 maart 2012.

De mogelijkheid om formeel Frans te geven vanaf de tweede graad heeft bovendien ook gevolgen voor de competenties waarover leerkrachten in het basisonderwijs moeten beschikken en zal aanleiding geven tot een herschikking tussen de leergebieden.

De Vlor kant zich ook tegen het voorstel om de inspectie te laten waken over de kwaliteitsvolle invulling van die taalinitiatie. Dat behoort immers tot de pedagogische vrijheid.⁵²

3.3 Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN)

In zijn advies over de talennota van minister Smet stelde de Vlor dat het onthaal van anderstalige nieuwkomers over meer gaat dan taal alleen. De groep anderstalige nieuwkomers is immers heel divers en veel van deze leerlingen hebben ook andere problemen zoals een zeer beperkte scholarisatie of trauma's als gevolg van oorlogssituaties. De raad zal dan ook in het nieuwe werkjaar een afzonderlijk advies formuleren over het onthaalonderwijs van anderstalige nieuwkomers.

3.4 Taalversoepeling in het hoger onderwijs

De Vlor heeft fundamentele bedenkingen bij de taalregeling die het integratiedecreet (zie 2.5) voor het hoger onderwijs voorziet. Hij vraagt de overheid met aandrang om die opnieuw te bekijken, anders is er geen sprake meer van de door de Vlor gesteunde versoepeling. Meteen rijst dan de vraag of we de bestaande regeling niet beter kunnen handhaven. De

ontelbare controlemechanismen verhogen de planlast voor de instellingen gevoelig. De complexe regelgeving, de onduidelijke definities en de inconsequenties zetten de haalbaarheid van de regeling op de helling. De Vlor vreest dat ze onuitvoerbaar zal blijken en dat de zogenaamde versoepeling eigenlijk neerkomt op een verstrenging. In het voorontwerp klinkt niet genoeg het besef door dat (kwalitatieve) andersstalige opleidingen een meerwaarde zijn voor de student, het personeel en de instellingen, vooral in de huidige internationale context.⁵³

3.5 Talensensibilisering

In het kader van het project 'Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek' maakten de KULeuven en de UGent een review over talensensibilisering. Die wil een helder conceptueel kader, achtergrondinformatie en handvaten aanbieden voor talensensibilisering in de Vlaamse onderwijscontext.

De onderzoekers maakten een praktische wegwijzer voor leerkrachten, directies en GOK-, zorg- en taalbeleidscoördinatoren die overwegen om talensensibiliserend te werken of die inzicht willen krijgen in de sterke en minder sterke kanten van hun aanpak gericht op talensensibilisering. De wegwijzer bevat welomschreven concepten en vraagstellingen om over talensensibilisering op school te overleggen en de klaspraktijk te concretiseren en te positioneren binnen een talenbeleid op school.

Een meer uitgebreid rapport is beschikbaar voor wie meer wil weten en/of verdieping nodig heeft om klaspraktijken te

⁵² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over onderwijsdecreet XXII, 29 maart 2012.

⁵³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over het voorontwerp van integratiedecreet, 14 februari 2012.

duiden en te ondersteunen: didactici, pedagogische begeleiders, nascholers en lerarenopleiders, maar ook directies en/of het zorg- en GOK-kader binnen een school. Het rapport focust sterker op de theoretische achtergronden en onderzoeksresultaten en bevat verder een duidelijke beschrijving van wat nog niet geweten is met suggesties voor vervolgonderzoek en beleidsaanbevelingen.

De Vlor zal de review publiceren in het najaar 2012.

4 'Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt'⁵⁴

Een goede afstemming tussen de onderwijssector en de arbeidsmarkt blijft een hoofdthema van het Vlaamse en Europese onderwijsbeleid. De Vlor ziet daarin kansen om het onderwijs verder te verbeteren en te versterken.

Voor de niveau- en studiegebiedoverstijgende dossiers bereidt de **commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt** (OVA) de dossiers binnen de Vlor voor.

De commissie OVA stuurt ook de **sectorcommissies** aan. Onderwijsdeskundigen van een studiegebied en partners uit de verwante sectoren bereiden er studiegebiedgebonden dossiers voor: de erkenning van nieuwe structuuronderdelen en de screening van studiegebieden in het voltijds secundair onderwijs, de hervorming van het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) naar aanleiding van het nieuwe decreet

Leren en Werken en de voorstellen van nieuwe en gewijzigde opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs. Bovendien overleggen onderwijsactoren en sectorale partners in de sectorcommissies over de afstemming van het studie- en opleidingsaanbod op de verwachtingen van de sector.

---

*Via de **sectorconvenants** (protocollen tussen de Vlaamse Regering en sectoren) engageren de sectorale sociale partners zich om de prioriteiten van het arbeidsmarktbeleid mee gestalte te geven. Op die manier werkt het sectorale beleid versterkend ten aanzien van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. De onderhandelingen voor de sectorconvenants 2013-2014 worden in de Vlor voorbereid en opgevolgd in de sectorcommissies.*

4.1 Samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming

Verschillende onderwijsniveaus en onderwijsvormen onderhouden contacten met de arbeidssectoren om hun onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de beroepspraktijk. Dat gebeurt vaak gefragmenteerd en ongecoördineerd. Daarnaast is het brede aanbod in het beroepsgericht onderwijs niet altijd even duidelijk voor mensen uit het onderwijsveld zelf.

Op 9 december 2011 organiseerde de Vlor een studie- en ontmoetingsnamiddag over de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dat zowel sociale partners als onderwijsverstrekkers talrijk aanwezig waren, wijst op de behoefte aan zo'n initiatief. Op de studiedag werden wegwijzers voorge-

steld die de eigenheid van de verschillende onderwijsvormen en -niveaus van het beroepsgericht onderwijs bondig beschrijven. De wegwijzers zijn permanent te raadplegen op www.vlor.be/O-A.

4.2 Invulling van de Vlaamse kwalificatiestructuur

Het decreet op de kwalificatiestructuur trad in werking op 1 september 2009. In het werkjaar 2011-2012 doorliepen een aantal pilootdossiers de procedure tot beroepskwalificatie om beschrijving, validering en inschaling op punt te stellen. De leden van de betrokken raden en commissies werden op de hoogte gehouden door twee toelichtingen van AKOV. Zoals decretaal voorzien, vaardigde de Vlor ook de onderwijsverstrekkers af voor de inschalingscommissie.

Omdat de ministers bevoegd voor Onderwijs en Werk prioriteiten stellen voor de beroepskwalificatiedossiers die opgesteld worden, formuleerde de Vlor een advies op eigen initiatief over de prioritaire beroepskwalificatiedossiers. De opmaak van beroepskwalificatiedossiers is noodzakelijk met het oog op het kritisch bekijken, actualiseren, vrijwaren en vernieuwen van het beroepsgerichte onderwijsaanbod. De prioriteiten werden onderwijsvorm-, onderwijsniveau- en sectoroverstijgend gekozen.⁵⁵

De uitrol van de kwalificatiestructuur kan pas concreet worden als de uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse Regering goedgekeurd worden. Net voor het zomerreces ontving de Vlor een adviesvraag over deze uitvoeringsbesluiten.

⁵⁴ SD 4 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 32-35.

⁵⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de prioritaire beroepskwalificatiedossiers, 26 januari 2012.

Europa

Europa wil het vrije verkeer van beroepsbeoefenaren vergemakkelijken en moderniseert daarom zijn richtlijn over de erkenning van beroepskwalificaties. De Vlor formuleerde op eigen initiatief enkele bedenkingen.

De raad pleit voor een afstemming tussen de verschillende Europese beleidskaders. Hij uit ook zijn bezorgdheid over de toelatingsvoorwaarden tot de verpleegkundeopleidingen en vraagt een systematische controle van taalvaardigheid voor leraren.⁵⁶

4.3 Leren en werken

4.3.1 Trajectbegeleiding

In systemen van leren en werken ervaart men sterk de nood om jongeren te kunnen begeleiden in hun traject naar leren, arbeidsdeelname en persoonlijke ontwikkeling. De Vlor organiseerde daarom op 9 november 2011 een studiedag over trajectbegeleiding in leren en werken. De raad stelde er zijn visietekst voor die hij vorig werkjaar uitbracht over trajectbegeleiding in leren en werken. Daarnaast was er ook ruimte voor uitwisseling van praktijkvoorbeelden.

4.3.2 Nieuwe opleidingen

De Vlor gaf een ongunstig advies over het voorstel van nieuwe opleidingen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso). De raad wil de uitrol van de beroepskwalificatiestructuur afwachten alvorens nieuwe opleidingen goed te keuren of de inhoud van bestaande opleidingen te wijzigen.

Hij stelt ook voor om de modularisering van het dbso stop te zetten tot de beroepskwalificaties klaar zijn. Hij vindt dat het geen zin heeft om nieuwe opleidingen goed te keuren op basis van voorlopige referentiekaders en ze dan over afzienbare tijd opnieuw te wijzigen op basis van beroepskwalificaties. Bovendien komen nog te screenen rubrieken (o.a. Personen-zorg) aan bod in de prioriteitenlijst van de ministers van Werk en Onderwijs. Tot slot vraagt de Vlor met aandring om de programmatie stop voor het dbso op te heffen omdat die het voor centra deeltijds onderwijs onmogelijk maakt om vlot in de spelen op regionale behoeften.⁵⁷

4.4 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie

Er is een structureel tekort aan exacte wetenschappers op de arbeidsmarkt. Op vraag van het Vlaams Parlement bracht de Vlor vorig werkjaar een advies uit over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs (maart 2011).

Actieplan STEM

(Science, Technology, Engineering and Mathematics)

In opvolging publiceerde de Vlaamse Regering een actieplan dat de Vlor enkele bijkomende opdrachten geeft.

Een *platform*, vergelijkbaar met het Platform Bètatechniek in Nederland, zal stimulansen geven voor zowel top-down als bottom-upinitiatieven. Er zullen vertegenwoordigers zeten van onderwijs- en onderzoeksinstituten, bedrijven

⁵⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de Europese richtlijn over beroepskwalificaties, 26 april 2012.

⁵⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de lijst opleidingen en opleidingsstructuren voor het dbso, 19 april 2012.

beroepsverenigingen, sectorale en intersectorale sociale partners, middenveldorganisaties, sectoren, strategische adviesraden, ministeries, RTC-netwerk,... Een *stuurgroep* zal namens de overheid de uitvoering van het actieplan en de werkzaamheden van het platform opvolgen en de middelen aansturen die nodig zijn of ingezet worden voor de uitvoering van het actieplan.

De Vlor kreeg de opdracht om nieuw en bestaand didactisch materiaal te ontsluiten. De raad verzamelt momenteel zoveel mogelijk didactisch materiaal voor het basisonderwijs. Dit zal worden gepubliceerd op de TOS 21-website om later te worden geïntegreerd in de educatieve portaalsite Klasce-ment. Hierna zullen goede praktijken van secundaire scholen worden verzameld. Deze komen op een afzonderlijke website binnen Klasce-ment met links naar andere sites.

In 2012 zal de Vlor ook een review uitbesteden over STEM-vakdidactiek.

Eindtermen

In dat advies gaf de Vlor al aan niet gekant te zijn tegen de inbedding van technische geletterdheid in het secundair onderwijs. Toch gaf de raad een reeks vakoverschrijdende eindtermen voor technische geletterdheid een unaniem ongunstig advies. En dit om principiële redenen.

Een breed maatschappelijk debat over algemene vorming in het secundair onderwijs is dringend nodig. Het concept van de algemene vorming staat onder druk. Eindtermen aan-

passen kan niet fragmentarisch. De voorbije twee jaar is er op het gebied van eindtermen al heel wat gewijzigd en vernieuwd. De Vlor vraagt dat de overheid een methodiek zou bekendmaken én hanteren om de wenselijkheid van nieuwe eindtermen te beoordelen, gekoppeld aan een globaal oordeel over de studiebelasting.

Het voorstel van de overheid houdt geen rekening met de samenhang tussen wetenschappen en techniek. Het is een gemiste kans om technische geletterdheid in te bedden in de gewijzigde eindtermen voor natuurwetenschappen van de basisvorming (2012). Ook de aanpak is gespreid: vakgebonden eindtermen voor techniek in de eerste graad en vakoverschrijdende in de tweede en derde graad.

De toevoeging van een nieuwe context druist ook in tegen het concept van de vakoverschrijdende eindtermen. Dat concept geldt voor het hele secundair onderwijs. De toevoeging van een achtste context – enkel voor de tweede en derde graad – past daar niet in. Het aanbouwen van contexten is niet de juiste strategie om aan bijkomende maatschappelijke verwachtingen te voldoen.

Een vernieuwingsproces wordt gewijzigd nog voor het op kruissnelheid is. Zo'n wijziging en cours de route betekent een verzwaring. De Vlor vraagt dat het huidige concept van vakoverschrijdende eindtermen in elk geval behouden blijft tot de hervorming van het secundair onderwijs wordt uitgerold.⁵⁸

5 'De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden'

De minister wil nog tijdens deze legislatuur een nieuw geïntegreerd syndicaal statuut voor de leraar opmaken.⁵⁹

5.1 Profiel van de leraar

De Vlor kreeg van de overheid de opdracht om een **beroepskwalificatiedossier** voor de leraar te ontwikkelen. Daarin worden de competenties van een leraar geformuleerd. Dat is een eerste stap om te komen tot een ingeschaalde beroepskwalificatie, die als basis zal dienen voor de lerarenopleidingen. Uit de discussies moet nog blijken of er een of meer beroepskwalificatiedossiers worden uitgewerkt. De werkzaamheden worden in het najaar van 2012 afgerond.

In een interne probleemverkenning dacht de Vlor na over de mogelijke betekenissen van een **vermastering van de lerarenopleiding**. De raad plaatste die in een internationale context. Hij zal hierop teruggrijpen wanneer de problematiek opnieuw aan bod zal komen in het loopbaan- en debat.

Parallel hieraan maakte de Vlor een rapport over het **profiel van de leraar basisonderwijs**. Het rapport is een actualisering van het huidige beroepsprofiel en de bijhorende basiscompetenties. Vervolgens schetst het rapport het profiel van de toekomstige leerkracht in het basisonderwijs.

⁵⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over een set vakoverschrijdende eindtermen technische geletterdheid, 10 november 2011.

⁵⁹ SD 5 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 36-38.

5.2 Toolkit diversiteit lerarenopleiding

In opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming werkte het Vlor-secretariaat aan de bekendmaking van de publicatie van de OESO over 'Educating Teachers for diversity'. Het boek geeft een overzicht van wat er in de lerarenopleidingen van de verschillende lidstaten gebeurt rond diversiteit, gaat in op de vraag hoe lerarenopleiders zelf voorbereid kunnen worden om met diversiteit om te gaan en hoe een diversere studentenpopulatie aangetrokken en behouden kan worden. Op basis van deze publicatie stelde het OESO-secretariaat een toolkit samen met allerlei bronnen, materialen, instrumenten, voorbeelden van acties voor lerarenopleiders en scholen. De Vlor verzorgde de vertaling van dit werkinstrument. Het is geen complete handleiding die een antwoord zal bieden op iedere onderwijs situatie, maar is eerder ontwikkeld om een aantal concepten te introduceren die van belang zijn als men spreekt over diversiteitsonderwijs. De toolkit biedt daarnaast enkele voorbeeldinstrumenten en activiteiten voor leerkrachten om meteen in de praktijk toe te passen. Ter ondersteuning worden er relevante bronverwijzingen toegevoegd.⁶⁰

Als uitloper van deze opdracht organiseerde de Vlor samen met het Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) en de Fontys Hogeschool een druk bijgewoond symposium over diversiteit in de lerarenopleidingen op het Velov-congres in Antwerpen (7 februari 2012). Een tiental diversiteitsprojecten van Vlaamse en Nederlandse lerarenopleidingen werden voorgesteld, ervaringen en inzichten uitgewisseld en nieuwe netwerken in het leven geroepen of bestaande samenwerkingen i.v.m. diversiteit in de lerarenopleidingen versterkt.

⁶⁰ www.oecd.org/edu/ted/toolkit, de vertaling: <http://www.steunpuntdiversiteitenleren.be/nl/materiaal/oecd-toolkit-teaching-diversity-nederlandse-vertaling>.

⁶¹ SD 6 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 38-42.

6 'De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken'⁶¹

6.1 Relatie gezin-school

Het gezin of de thuissituatie van kinderen en jongeren speelt een belangrijke rol in hun kansen op een succesvolle schoolloopbaan. De Vlor verkende de relatie tussen gezin en school in de diepte.

De Vlor opteert voor een brede benadering van de relatie tussen gezin en school. Hij bekijkt die vanuit het perspectief van de onderwijspartners, maar ook vanuit het perspectief van de ouders en de gezinnen en dat van de leerling zelf. Kinderen en jongeren oefenen immers veel invloed uit op de relatie tussen de school en de actoren uit de thuisomgeving.

Boek

De Vlor publiceerde de resultaten van zijn verkenning in het boek *Gezin en school. De kloof voorbij, de grens gezet?*

Het boek bekijkt de formele en zichtbare contacten tussen ouders en schoolactoren. Daarnaast wordt ruim aandacht besteed aan de manier waarop de ouders ook thuis bij het schoollopen van hun kinderen betrokken zijn en dat ondersteunen.

In de verkenning komen verschillende vragen aan bod waarvoor academische experts en ervaringsdeskundigen aanzetten tot analyse en antwoorden aanreiken. Die vragen gaan over de maatschappelijke context van de relatie gezin-school: over de veranderde en steeds sneller veranderende samenlevingsvormen en over de tijdsbesteding binnen gezinnen (de verhouding tussen arbeid, gezin, school en vrije tijd). Vervolgens komt ook de opvoedende rol van de school aan bod. Klopt het dat scholen almaar vaker de tekorten op het thuisfront moeten opvangen, bijvoorbeeld omdat de samenlevingsvormen complexer en minder stabiel worden of omdat het de ouders aan tijd ontbreekt?

Vanuit een onderwijskundige invalshoek is er aandacht voor de manier waarop scholen en individuele leraren de relatie gezin-school invullen. Is er sprake van een 'relatiebeleid' op school? En hoe communiceren scholen vandaag met ouders? Welke knelpunten ervaren ze daarbij? Is de relatie gezin-school ook een kwestie van schoolorganisatie, of zelfs van het curriculum? Tot slot verkende de Vlor ook nog de juridische dimensie: wat zijn de juridische kaders die een impact hebben op de relatie gezin-school, bijvoorbeeld in verband met informatie en communicatie bij een echtscheiding of bij nieuwsamengestelde gezinnen?

Een afsluitende synthesetekst brengt alle uitgewisselde inzichten en ervaringen in een overzichtelijke tekst samen: de maatschappelijke context, de specifieke uitdagingen die daaruit voortvloeien voor de relatie gezin-school, een beschrijving en interpretatie van de manier waarop scholen en gezinnen hun relatie vandaag vorm geven en tot slot een

aantal hefboomen voor schoolteams en beleidsmakers om hun beleid verder uit te bouwen.

Om de vraagstelling en de kijk op de relatie gezin-school breed open te trekken, werden deskundigen uitgenodigd een bijdrage te leveren aan het seminarie. Niet alleen de academische experts kwamen aan het woord. De bijdragen van de deskundigen werden integraal in de publicatie opgenomen.⁶²

Studiedag

De Vlor stelde de resultaten van de probleemverkenning gezin-school voor aan zijn leden op zijn jaarlijkse startdag op 15 september 2011 in het Vlaams Parlement. Op 16 mei 2012 deed hij dat voor een breder publiek van schoolteams, school- en/of ouderraden, clb-medewerkers, pedagogische begeleiders, lerarenopleiders en actoren uit het middenveld.

De probleemverkenning werd ook voorgesteld aan een breder publiek op studiedagen van GO!Ouders, de Dienst Opvoedingsondersteuning van de stad Antwerpen en de OOCamp van EXPOO (Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning).

6.2 De brede school

De minister kondigde een conceptnota voor een aanmoedigingsbeleid voor brede scholen.⁶³ De Vlor verwacht in het najaar 2012 een adviesvraag over de conceptnota. Ter voorbereiding hiervan organiseerde de raad voor zijn leden een seminarie voor informatie en reflectie over het thema. Er werd gekeken naar de brede school in Nederland en naar het concept, referentiekader en impact in Vlaanderen en Brussel.

seminarie over de brede school

6.3 Flankerend onderwijsbeleid

De Vlor gaf advies over de aanpassing van het decreet flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau. Dat wijzigingsdecreet was nodig om het bestaande decreet aan te passen aan het zogenaamde planlastendecreet. Dat regelt op zijn beurt de periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen die de Vlaamse overheid oplegt aan lokale besturen. In een tweede fase zal de Vlaamse Regering haar politiek rond flankerend onderwijsbeleid grondig herzien en onder meer sleutelen aan de regiefunctie van de gemeenten, aan de afstemming van lokale overlegplatformen en gemeenten en aan de problematiek van sociale en andere voordelen.

62 Vlaamse Onderwijsraad (2011). Gezin en school, De kloof voorbij, de grens gezet? Leuven/Den Haag: Acco.

63 'Brede scholen realiseren' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 38.

De Vlor stelde vast dat sommige artikelen van het wijzigingsdecreet niet beperkt blijven tot aanpassingen aan het planlastendecreet. Bovendien worden in het decreet flankerend onderwijsbeleid sommige artikelen behouden of toegevoegd die volgens de raad niet beantwoorden aan de geest van het planlastendecreet.

De raad wil niet vooruitlopen op de grondige discussie over de inhoud van het flankerend onderwijsbeleid. Hij vindt dat momenteel alleen de strikt noodzakelijke punten kunnen worden geregeld, voor zover de timing van het planlastendecreet ze oplegt en ze geen inhoudelijke impact hebben.

De Vlor vreest dat het opheffen van de subsidiemogelijkheden voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden de werking van de scholengemeenschappen niet ten goede zal komen. Bovendien vraagt hij zich af hoe de gemeenten – zoals de overheid voortaan verwacht – hun flankerend onderwijsbeleid in een strategische meerjarenplanning kunnen opnemen als ze nog geen zicht hebben op de financiële mogelijkheden.

De Vlor vraagt dat de overheid zou waarborgen dat de besteding van de middelen voor alle betrokkenen – ook uit het middenveld – transparant blijft. Alle scholen moeten duidelijk kunnen traceren hoe de subsidies voor flankerend onderwijsbeleid in hun gemeenten worden ingezet.

De Vlaamse Regering kan tijdens de looptijd van een actieplan beslissen om de geplande budgetten anders aan te wenden. Het gegeven voorbeeld van het capaciteitsprobleem

vindt de Vlor een gevaarlijke aanleiding om het flankerend onderwijsbeleid uit te breiden.

Het decreet verplicht het lokaal overlegplatform ertoe advies uit te brengen over de strategische meerjarenplanning van de gemeenten. De raad wijst erop dat lokale besturen volgens het planlastendecreet alleen moeten aantonen dat ze bij die meerjarenplanning de lokale belanghebbenden en/of de bevoegde adviesraden hebben betrokken. De Vlor vraagt dat de overheid de werking van de LOP's dringend zou evalueren voordat ze in het flankerend onderwijsbeleid nieuwe bevoegdheden toewijst. De raad wenst in de tweede fase van de herziening van het decreet flankerend onderwijsbeleid ook een grondig debat over een billijk evenwicht in de subsidiëring van centrumsteden, niet-centrumsteden en regio's.⁶⁴

6.4 Internationaal onderwijsbeleid

De minister wil in deze legislatuur de internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven.⁶⁵ Sinds 2000 volgt de Vlor het internationale onderwijsbeleid intensief op met de bedoeling als katalysator op te treden voor de onderwijsgeledingen. Deze internationale werking zit gestructureerd in de **commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid** en komt aan bod in de Algemene Raad en de deelraden. De commissie beperkt zich niet tot het beleid van de Europese Unie, maar besteedt ook aandacht aan de OESO. De commissie boog zich dit jaar onder meer over de impact van de Europe 2020-doelstellingen op het Vlaamse onderwijs. Dat resulteerde in een eindrapport over internationale ontwikkelingen.⁶⁶ Ook dit werkjaar werkte de commissie proac-

⁶⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de aanpassing van het decreet flankerend onderwijsbeleid aan het planlastendecreet, 24 november 2011.

⁶⁵ 'De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 40-41.

⁶⁶ <http://www.vlor.be/internationaal>

tief door vroeger in de beleidscyclus advies uit te brengen. Zo bracht de Vlor advies uit over de integratie van de Europese onderwijs- en vormingsprogramma's en over de richtlijn voor de erkenning van beroepskwalificaties.

De **werkgroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid** van de Vlor fungeert al enige tijd als klankbordgroep voor de voorbereiding van de ministeriële conferenties in het kader van het Bolognaproces.

6.4.1 Studeren in het buitenland

Met 'Erasmus for All' wil de Europese Commissie na 2013 de lopende programma's voor onderwijs, jeugd, training en sport vervangen. Het programma integreert de bestaande Europese onderwijs- en vormingsprogramma's: Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Youth in Action, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink en het programma voor samenwerking met geïndustrialiseerde landen. Het Erasmus-for-All-programma moet het ambitieuze doel helpen realiseren om de mobiliteit van de lerenden te verhogen, zowel in het leerplichtonderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs als in het beroepsgericht onderwijs. De Europese Commissie wil ook dat de programma's meer impact hebben op de innovatie van de onderwijssystemen en dat er een sterkere link is met de Europese onderwijsdoelstellingen. Daarom legt het nieuwe programma de klemtoon op de leerkrachten en docenten: zij kunnen immers zorgen voor een multiplicatoreffect. Het mobiliteitsprogramma moet ook effectiever en beheersbaarder zijn. Tegelijk moet de planlast voor de aanvragers afnemen.

Mobiliteit voor iedereen?

Het nieuwe programma wekt de indruk vooral mobiliteit in het hoger onderwijs te stimuleren. Het levenslang leren wordt wel vermeld als een belangrijk doel, maar het wordt te weinig vertaald in concrete actiepunten. Het valt op dat formele en vooral informele leerervaringen door mobiliteit van volwassenen nauwelijks worden vermeld. Het volwassenenonderwijs wordt in het voorstel gelijkgesteld met Erasmus-training. Dat verengt de scope van het volwassenenonderwijs.

Momenteel organiseren onder meer nascholingsdiensten en pedagogische begeleidingsdiensten diverse internationale professionaliserings- en nascholingstrajecten voor leraren. Het is niet duidelijk waaronder die zullen vallen en onder welke organisatorische en financiële voorwaarden ze kunnen worden opgezet.

Er is ook veel minder aandacht voor jongeren in het leerplichtonderwijs (inclusief het beroepsonderwijs). De vooropgestelde doelen zijn ook hier in strijd met de concrete uitwerking. Die jongeren worden wel meegenomen vanuit het jeugdwerk, maar niet als lerende. Dat staat in schril contrast met de EU-benchmark dat in 2020 6 procent van de afgestudeerden uit het beroepsgerichte onderwijs (18 tot 34-jarigen) een mobiliteitservaring moet hebben.

Studieleningen

Naast de beurzen plant Europa ook studieleningen voor studenten die een volledige master willen behalen in het buitenland. De Vlor vreest dat die vooral de rijkere studenten zullen bevoordelen. Studenten uit zowel de middenklasse

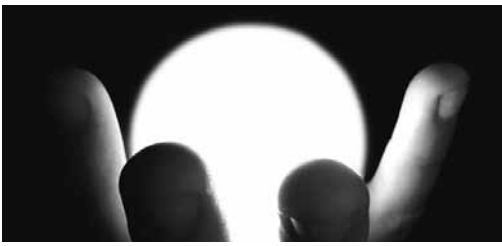
als kansengroepen zullen niet snel geneigd zijn een zware studieleningsschuld op zich te nemen, zeker niet in de huidige onzekere context.

De Vlor verwijst in dit verband naar de debatten onder meer in de Verenigde Staten over de vraag of commerciële banken dan wel de overheid dergelijke leningen moet verstrekken. Het risico bestaat bovendien dat instellingen de inschrijvingsgelden zullen optrekken, wat meteen de studiekosten nog zou verhogen. De raad pleit daarom voor sterke systemen van sociale voorzieningen en financiële ondersteuning van lerenden waarin de overheid de voornaamste speler is en blijft.⁶⁷

6.4.2 Transparantie-instrumenten

In Europa wordt nagedacht over en gewerkt aan transparantie-instrumenten die objectiveerbare informatie over opleidingen en instellingen moeten aanleveren.

De Vlor onderscheidt drie soorten transparantie-instrumenten: de transparantie-instrumenten van het Bolognaproces, transparantie-instrumenten die leiden tot een classificatie van instellingen en rankings. Bij de laatste categorie wordt niet enkel informatie over de instelling verzameld, maar wordt ook een rangschikking van die instellingen gemaakt op basis van de prestaties van die instellingen op geselecteerde indicatoren. De transparantie-instrumenten van het Bolognaproces hebben hun nut bewezen. Het overleg hierover moet verder gezet worden. Met betrekking tot de ontwikkeling van bijkomende transparantie-instrumenten, vindt de Vlor volgende elementen essentieel in de discussie:

- Deze instrumenten moeten de diversiteit van het hoger onderwijs in beeld brengen. Dat is een doelstelling waar de raad achter staat. Variatie in profielen is noodzakelijk en maakt net de rijkdom uit van het hoger onderwijs.
- Deze instrumenten moeten multidimensioneel zijn.
- Deze instrumenten worden liefst uniform binnen de Europese context ontwikkeld en gebruikt. Alleen zo kunnen deze instrumenten ook voor benchmarking gebruikt worden.
- Stakeholders moeten duidelijk weten wat het doel van deze instrumenten precies is en wat de intenties van de overheid ermee zijn.
- Deze instrumenten mogen geen aanleiding geven tot een verhoogde werkdruk en/of planlast.
- Het doel van deze instrumenten is het verzamelen en ter beschikking stellen van informatie voor verschillende stakeholders. Ze geven beleidsinformatie voor de instelling en de overheid en mogen niet gebruikt te worden als een rankinginstrument.
- De Vlor moedigt het gebruik van rankings niet aan, maar indien de internationale tendens in het voordeel van rankings zich voortzet, maant de raad aan vooral voorzichtig te zijn met de interpretatie van de resultaten van deze rankings.
- Deze instrumenten kunnen externe en interne kwaliteitszorg niet vervangen. Hun eerste doelstelling is het verstrekken van informatie.
- De gebruikte indicatoren bepalen voor een groot stuk de toepasbaarheid en de meerwaarde van transparantie-instrumenten. Overleg hierover met de stakeholders is noodzakelijk.⁶⁸

6.5 Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's

De minister wil nog deze legislatuur de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller later erkennen.⁶⁹

ISCED is de internationale classificatie van onderwijsprogramma's van UNESCO. In 2011 heeft de UNESCO die classificatie herzien. In oktober 2010 had de Vlor daar een advies over geformuleerd. De herziening is intussen goedgekeurd. De Vlaamse overheid heeft nu een voorstel klaar om het Vlaamse onderwijs in de nieuwe classificatie in te schalen.

De Vlor gaat in grote lijnen akkoord met het voorstel. De overgrote meerderheid van zijn opmerkingen gaat over de inschaling van sommige programma's in niveau 9. Daarin kunnen landen opleidingen plaatsen die ze nergens anders kunnen inschalen. De Vlor vindt dat zo weinig mogelijk opleidingen daar mogen terechtkomen: dat is immers nadelig voor de internationale erkenning, herkenning en vergelijkbaarheid.⁷⁰

Europa wil het vrije verkeer van beroepsbeoefenaren vergemakkelijken en moderniseert daarom zijn richtlijn over de erkenning van beroepskwalificaties. De Vlor formuleerde op eigen initiatief enkele bedenkingen. Hij pleit voor een afstemming tussen de verschillende Europese beleidskaders. Hij uit ook zijn bezorgdheid over de toelatingsvoorwaarden tot de verpleegkundeopleidingen en vraagt een systematische controle van taalvaardigheid voor leraren.⁷¹

68 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over transparantie-instrumenten, 13 september 2011.

69 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's erkennen' in Smet, Pascal (2009). o.c., p.41-42.

70 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de implementatie van ISCED 2011 in Vlaanderen, 26 januari 2012.

71 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de Europese richtlijn over beroepskwalificaties, 26 april 2012.

7 'Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden'⁷²

7.1 Kwaliteitszorg hoger onderwijs

In zijn beleidsnota kondigde de minister aan het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs te zullen herzien.⁷³ Een nieuw decreet wijzigt het gros van de bepalingen dat het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 4 april 2003 voorzorg voor de visitatie en accreditatie.

De Vlor is het eens met de klemtoon die het nieuwe stelsel op het onderwijsproces legt en met de waarborgen voor een onafhankelijke beoordeling in de eerste en tweede ronde. Hij kan zich vinden in de keuze voor een verkorte doorlooptijd, ten koste van de gehanteerde clustering. Toch wil hij de vergelijkbaarheid maximaal gegarandeerd zien. Hij betwijfelt of het decreet de planlast zal verminderen.

De keuze voor generieke kwaliteitswaarborgen vindt de Vlor een goede zaak. Tegelijk merkt hij op dat het onderling afwegen van criteria aan belang wint. De criteria worden immers afgewogen om een beoordeling per generieke kwaliteitswaarborg te bekomen. De criteria mogen zeker geen afvinklijsten worden.

De Vlor betreurt dat het Vlaamse systeem afwijkt van het Nederlandse. Dat maakt de meerwaarde van een internationaal orgaan als de NVAO ongedaan.

De keuze voor een instellingsreview en een opleidingsbeoordeling beantwoordt aan de internationale tendens. De overheid moet er vooral over waken dat ze complementair zijn. Over het invoegen van de derde ronde zijn de geledingen van de Vlor het niet eens. De raad vindt het dan ook nog te vroeg om ze concreet in te vullen: het is beter om de evaluatie van de tweede ronde af te wachten.⁷⁴

7.2 Nieuwe inschrijvingsregeling

Met zijn advies over het parlementair voorstel van decreet deed de Vlor in mei 2011 enkele constructieve voorstellen voor het inschrijvingsrecht.

Het nieuw decreet treedt in werking vanaf het schooljaar 2012-2013. Het overleg begeleiders Diversiteit besteedde dan ook heel wat aandacht aan de implementatie van het nieuwe decreet en aan de rol van de verschillende actoren.

7.3 Omkadering

Met een geïntegreerd omkaderingssysteem hervormde de overheid de omkadering voor het basisonderwijs. Dat systeem is gebaseerd op sociaal-economische leerlingenkenmerken en geeft het kleuteronderwijs een omkadering die evenwaardig is met die voor het lager onderwijs.

De Vlor vindt het positief dat de overheid er in budgettaire moeilijke tijden toch voor kiest om te investeren in de jongste kinderen. De raad is al jaren vragende partij om iets te doen aan de historische gegroeide ongelijkheid in de omkadering

van de kleuterscholen. Hij vraagt ook om een groeipad uit te zetten voor de langere termijn. De overheid onderzoekt het best hoe groot de basisomkadering moet zijn op het niveau van de leerling, de school en de scholengemeenschap om iedereen kwaliteitsvol onderwijs te bieden.

De investeringen op basis van de sociaal-economische leerlingenkenmerken moet ervoor zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt om van kwaliteitsonderwijs te genieten. De overheid zal wel moeten blijven monitoren of de voorgestelde indicatoren wel de hele groep kansarme leerlingen dekken en voldoende rekening houden met demografische tendensen.⁷⁵

7.4 Maximumfactuur

De invoering van de maximumfactuur deed scholen en ouders kritischer nadenken over kostenbeheersing en kosteloosheid in het basisonderwijs. Excessen werden aan banden gelegd. Naar aanleiding van de verschillende evaluaties van die maximumfactuur bracht de Vlor een advies uit op eigen initiatief. Daarin sprak hij zich ook uit over het parlementaire voorstel van 1 december 2011 om de maximumfactuur aan te passen.

Het verhogen van de bedragen in de maximumfactuur is niet de kern van de zaak. Doordat de werkingsmiddelen niet altijd werden geïndexeerd, leden de scholen koopkrachtverlies. Ze moeten daarom van de overheid genoeg middelen krijgen om de ontwikkelingsdoelen en eindtermen te behalen en kwalitatief onderwijs te organiseren.

⁷² SD 7 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 42-46.

⁷³ 'Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 43.

⁷⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over de aanpassing van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs, 14 februari 2012.

⁷⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over geïntegreerde omkadering in het basisonderwijs, 21 september 2011.

De Vlor wil nu ook de bredere context van kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs bespreken. De maximumfactuur heeft namelijk ook invloed op de werkingsmiddelen, het flankerend onderwijsbeleid, de onbetaalde schoolrekeningen, de schooltoelagen, de brede school en de organisatie van het middagtoezicht.⁷⁶

7.5 Financiering hoger onderwijs

Het financieringsdecreet (2008) voorziet een 'Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten'. Hogescholen en universiteiten kunnen die middelen aanwenden om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen en in het bijzonder om maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. Vanaf het begrotingsjaar 2008 tot en met 2010 werden de middelen voor het Aanmoedigingsfonds verdeeld op basis van het aandeel van de onderwijssokkel van elke instelling. Zij dienden eind maart 2011 bij de overheid een evaluatierapport over deze periode in.

Vanaf het begrotingsjaar 2011 was het de bedoeling om de middelen van het Aanmoedigingsfonds te verdelen op basis van algemene resultaatsindicatoren. In het programmadecreet van 2010 werd de oorspronkelijke verdeelsleutel echter verlengd tot 31 december 2011. In het voorontwerp van programmadecreet 2011 wordt deze verdeelsleutel opnieuw met een jaar verlengd. De instellingen voegen jaarlijks aan de middelen van het Aanmoedigingsfonds een bedrag toe.

De Vlor is bezorgd over de toekomst van het Aanmoedigingsfonds. De huidige beheersovereenkomsten liepen eind 2011 af. Omwille van de onduidelijkheid over de gehouden evaluatie, de volgende beheersovereenkomsten, de gehanteerde resultaatsindicatoren en de beschikbare middelen dringt hij aan op een snelle, degelijke en duurzame toekomstvisie.⁷⁷

Bij het einde van het werkjaar ontving de Vlor nog geen reactie van de minister. Op 27 april 2012 wees de raad hem nog eens op de dringendheid van een opvolging.

8 'Investeren in duurzame en moderne infrastructuur'⁷⁸

8.1.1 Meer middelen voor onderwijsinfrastructuur

In zijn advies over de beleidsbrief 2011-2012 vroeg de Vlor een extra inspanning voor de onderwijsinfrastructuur. Zowel om de bestaande infrastructuur te onderhouden en te moderniseren als om noodzakelijke capaciteitsuitbreidingen te realiseren. (zie pagina 10)

8.1.2 Omvorming AGION

Een nieuw decreet voorziet een omvorming van AGION naar een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap. De Vlor is tevreden dat daarmee wordt ingegaan op zijn vraag. De raad vraagt echter dat de samenstelling van de raad van bestuur van het vernieuwde agentschap wordt beperkt. Daarnaast heeft hij ook vragen bij de opdracht van AGION en zijn gedelegeerd bestuurder. De Vlor vraagt in het bijzonder dat de coördinatie, sturing en regie van de DBFM-

⁷⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over de maximumfactuur in het basisonderwijs, 7 december 2011.

⁷⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds, 11 oktober 2011.

⁷⁸ SD 8 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 46-47.

operatie buiten AGIO worden ondergebracht in een neutraal en onafhankelijk orgaan.⁷⁹

8.1.3 Capaciteit

De Vlor plant ook een verkenning over de capaciteitsprobleem waarmee scholen te kampen hebben. Deze is pas opgestart en zal vooral in het volgende werkjaar vorm krijgen.

9 Beleidsmethoden

9.1 Te veel beleidssturing

In zijn advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012 herhaalde de Vlor een aantal algemene bedenkingen over beleidssturing die hij formuleerde bij het advies over de beleidsnota.

De raad stelt vast dat de beleidsbrief opnieuw veel voorstellen bevat die zeer sterk raken aan de pedagogische vrijheid, de autonomie en het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de voorstellen voor een game tegen pesten, een format om het welbevinden van leerlingen te bevragen, vervangende activiteiten bij stages voor leerkrachten, modellen voor effectieve concentratiescholen en een steunpunt voor toetsontwikkeling en peilingen. Voor zover die modellen eenzijdig worden ontwikkeld, getuigt de beleidsbrief van een te sterk sturende visie op de rol van de onderwijsoverheid. Voor het pedagogisch beleid van scholen en voor materiaalontwikkeling zijn in de eerste plaats de pedagogische begeleidingsdiensten verantwoordelijk.

Naar aanleiding van zijn advies over het voorontwerp van het onderwijsdecreet XXI, liet de Vlor weten te betreuren dat de voorontwerpen die hem voor advies worden voorgelegd telkens weer op essentiële punten verschillen van de ontwerpen die de overheid bij het Vlaams Parlement indient. Daardoor is de Vlor niet in staat om advies uit te brengen over wijzigingen in de onderwijswetgeving die soms van strategisch belang zijn voor de toekomst van het onderwijs in Vlaanderen.⁸⁰

9.2 Te veel wijzigingen na voorontwerpen decreet

Naar aanleiding van zijn advies over het voorontwerp van het onderwijsdecreet XXII, moest de Vlor opnieuw vaststellen dat de voorontwerpen die hem voor advies worden voorgelegd telkens weer op essentiële punten verschillen van de ontwerpen die de overheid bij het Vlaams Parlement indient. De raad betreurt dat. Daardoor is hij immers niet in staat om advies uit te brengen over wijzigingen in de onderwijswetgeving die soms van strategisch belang zijn voor de toekomst van het onderwijs in Vlaanderen.⁸¹

9.3 Beleidsvoorbereidend onderzoek

Een evidence based onderwijsbeleid integreert de resultaten van wetenschappelijk onderzoek meer en beter in de beleidsvoorbereiding. Dit sluit aan bij de internationale tendens waarin zowel de OESO als de Europese Unie pleiten voor een sterkere wisselwerking tussen onderzoeksgegevens over het functioneren van het onderwijssysteem en het onderwijsbeleid.

9.3.1 Praktijkgericht onderzoek (PGO)

In het kader van het project praktijkgericht onderwijsonderzoek gaf de Vlor de opdracht voor enkele praktijkgerichte reviews (literatuurstudies) over:

- Motivatie en leerbereidheid van leerlingen;
- Talensensibilisering in de meertalige klas en school;
- Onderzoekend leren;
- Digitale didactiek.

In september 2012 zal de Vlor de vier reviews in boekvorm verspreiden.

9.3.2 OBPWO

Het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 over de OBPWO-procedure bepaalt dat de Vlor jaarlijks advies geeft over de prioritaire onderzoeksthema's. Sinds enkele jaren bracht de Vlor proactief een advies uit vanuit de verwachting dat de overheid bij de themazetting maximaal zou kunnen inspelen op de suggesties van de onderwijsgeledingen. Omdat de overheid de laatste jaren weinig tot geen rekening hield met de thema's die de Vlor voorstelde, zag de raad dit jaar af van dat proactief advies. Hij beperkte zich tot een reactie op de thema's die de minister conform het besluit voor advies aan de raad voorlegt.

Daarnaast brengt de Vlor een aantal vragen in herinnering die hij in vorige adviezen over het OBPWO stelde: tijdig plannen en uitvoeren van evaluatieonderzoek en meer investeren in praktijkgericht onderzoek. De raad kijkt uit naar het overleg dat de minister in het vooruitzicht stelt over de rol van de Vlor in een vernieuwde procedure voor het geheel van het onderwijsonderzoek dat de overheid initieert en financiert.⁸²

⁷⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het wijzigingsdecreet AGIO, 26 april 2012.

⁸⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011.

⁸¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over onderwijsdecreet XXII, 29 maart 2012.

⁸² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over themazetting OBPWO 2012, 28 juni 2012.

10 Onderwijsaanbod en -organisatie

Geen fragmentarische aanpassingen

In zijn advies over de beleidsbrief uitte de Vlor zijn ongenoegen over de stapsgewijze en fragmentarische herziening van eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties. Die fragmentarische aanpassingen verzwaren de studiebelasting en zorgen voor extra studiekosten omdat lesmaterialen moeten worden aangepast. Ook verhogen ze de werkdruk van de schoolteams. Bovendien kunnen ze niet genoeg worden ondersteund vanuit het nascholingsaanbod.

In het basisonderwijs werden de eindtermen talen en wereldoriëntatie nog maar net aangepast en geïmplementeerd. De Vlor pleit ervoor om met nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen te wachten tot er een duidelijk kader is voor de hervorming van het secundair onderwijs.

De raad wil dat ook het debat over nieuwe educaties (burgerschap, ondernemerschapsonderwijs, mediawijsheid en beeldgeletterdheid, kunst- en cultuureducatie, financiële competenties, digitale competenties) in de context van die hervorming wordt opgenomen.⁸³

10.1 Wijzigingen studieaanbod secundair onderwijs

10.1.1 Programmatie

Zoals ieder jaar adviseerde de Vlor de programmatieaanvragen secundair onderwijs voor het schooljaar 2012-2013. De Vlaamse Regering heeft op 23 maart 2012 een beslissing genomen op basis van het advies van de Vlor, AgODi en de On-

derwijsinspectie. De adviesvraag omvat 209 programmaties van structuuronderdelen gewoon voltijds secundair onderwijs, 14 programmaties van opleidingen dbso, 14 programmaties/herstructureringen van scholen, 11 omvormingen en 17 overhevelingen.

Bij de formulering van het advies baseerde de Vlor zich op 17 **criteria**. Voor aanvragen van specifieke structuuronderdelen, specifieke specialisatiejaren bso, specifieke opleidingen Se-n-Se en van nieuwe studiegebieden gelden bijkomende criteria.

Aandachtspunten

De tso-opleidingen Se-n-Se sluiten nauw aan bij de arbeidsmarkt. Vele dossiers tonen aan dat het bedrijfsleven bereid is te participeren aan de uitbouw van deze opleidingen. De Vlor vindt dat het inspelen op een vraag vanuit de bedrijfssector en de grote kans op latere tewerkstelling voor de leerlingen voldoende argumenten zijn om deze aanvragen gunstig te adviseren. Het criterium 'studiecontinuïteit' is hier ondergeschikt. De overheid gebruikte dit criterium in het verleden om de programmatie van Se-n-Se-opleidingen niet goed te keuren.

In zijn advies schenkt de Vlor ook speciale aandacht aan de programmaties in het kader van de uitrol van een masterplan of globaal structuurplan. Deze plannen beogen de uitbouw van een rationeel aanbod. Deze dossiers mogen niet apart beoordeeld worden en worden in dit advies in een breder kader besproken. De Vlor vraagt dat de overheid deze dossiers ook in een breder kader behandelt.⁸⁴

⁸³ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011.

⁸⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over aanvragen tot programmatie in het gewoon secundair onderwijs 2012-2013, 2 februari 2012.

10.1.2 Nieuwe structuuronderdelen

De Vlor bracht ook advies uit over voorstellen tot erkenning en programmering van nieuwe structuuronderdelen in het gewoon voltijds secundair onderwijs. De raad adviseerde:

- eerste graad: basisoptie Algemene Vorming
- tweede graad kso: Kunst-Woord-Media (studiegebied Beeldende Kunsten)
- derde graad kso: Audiovisuele Vorming en Audiovisuele Technieken (studiegebied Beeldende Kunsten) en
- derde graad kso: Vrije Beeldende Vorming en Vrije Beeldende Technieken (studiegebied Beeldende Kunsten)
- derde graad tso: Fotografische Vorming en Fotografische Technieken (studiegebied Fotografie)
- derde graad tso: Multimediale Vorming en Multimediale Technieken (studiegebied Grafische Communicatie en Media)
- derde graad bso, specialisatiejaar: Bio-ecologische Bouwafwerking (studiegebied Bouw)
- derde graad kso, Se-n-Se: Klassiek Ballet (studiegebied Ballet)

De Vlaamse Regering beslist uiterlijk op 30 juni 2012.⁸⁵

10.1.3 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Het opleidingsaanbod in het dbso wordt volledig herschikt. Vanaf 1 september 2015 wordt dit volledig modulair ingericht. Een tijdspad (de eerste modulaire opleidingen gingen in vanaf 1 september 2009, de laatste gaan in op 1 september 2015)

en procedure werden vastgelegd bij de omvorming van de huidige (lineaire) opleidingen naar nieuwe (modulaire) opleidingen.

Opleidingslijsten op basis van screening (modulaire opleidingen)

Een overheidscommissie screent de huidige opleidingen in het dbso. De bevindingen (omzetting/samenvoeging/schraping) van deze commissie worden dan ter advisering aan de Vlor voorgelegd. De Vlaamse Regering stelt dan definitieve opleidingslijsten op.

Dit werkjaar bracht de Vlor advies uit over de opleidingenlijst in de rubrieken Transport⁸⁶ en Metaal en Kunststoffen.⁸⁷ Bij een nieuwe adviesvraag in april gaf de raad een ongunstig advies. Reden daarvoor is dat hij de uitrol van de beroepskwalificaties wil afwachten alvorens nieuwe opleidingen goed te keuren of de inhoud van bestaande opleidingen te wijzigen. Hij stelt ook voor om de modularisering van het dbso stop te zetten tot de beroepskwalificaties klaar zijn. Hij vindt dat het geen zin heeft om nieuwe opleidingen goed te keuren op basis van voorlopige referentiekaders en ze dan over afzienbare tijd opnieuw te wijzigen op basis van beroepskwalificaties. Bovendien komen nog te screenen rubrieken (o.a. Personenzorg) aan bod in de prioriteitenlijst van de ministers van Werk en Onderwijs. Tot slot vraagt de Vlor met aandrang om de programmatie voor het dbso op te heffen omdat die het voor centra deeltijds onderwijs onmogelijk maakt om vlot in de spelen op regionale behoeften.⁸⁸

Vastlegging opleidingsstructuren (modulaire opleidingen)

Op basis van de opleidingslijsten legt de Vlaamse Regering de modulaire opleidingsstructuren vast. De Vlor gaf dit werkjaar advies over de opleidingsstructuren van nieuwe dbso-opleidingen voor de rubriek Metaal en Kunststoffen⁸⁹ en voor Las- en transportopleidingen.⁹⁰

Opleidingskaarten (niet-modulaire opleidingen)

Voor de opleidingen in het dbso die voorlopig nog niet modulair georganiseerd worden, stelt de Vlor opleidingskaarten op. Die bevatten de competenties voor het behalen van het certificaat van de opleiding. Dit werkjaar adviseerde de Vlor opleidingskaarten voor onderhoudswerker gebouwen, assistent kapper en kapper.⁹¹

10.2 Opleidingsprofielen volwassenenonderwijs

In de modulaire onderwijsorganisatie werkt ook het volwassenenonderwijs met opleidingsprofielen. Deze omvatten, naast de benaming en het volume van de opleiding, ook de basiscompetenties. In de opleidingsprofielen zijn ook de modules en leertrajecten opgenomen. De Vlor adviseert de eindvoorstellen op basis van een algemeen toetsingskader en specifieke beoordelingscriteria zoals de interne samenhang van het opleidingsaanbod, gedragenheid en de relatie tot de arbeidsmarkt of tot andere relevante maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de advisering van die opleidingsprofielen

⁸⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over voorstellen van nieuwe structuuronderdelen gewoon voltijds secundair onderwijs, 28 februari 2012.

⁸⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het dbso na screening van de rubriek Transport, 6 oktober 2011.

⁸⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het dbso van de vroegere rubriek Metaal en Kunststoffen (bijkomend advies), 6 oktober 2011.

⁸⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de lijst opleidingen en opleidingsstructuren voor het dbso, 19 april 2012.

⁸⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over een voorstel van opleidingsstructuren Metaal en kunststoffen voor het dbso, 20 november 2011.

⁹⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de voorstellen van modulaire opleidingsstructuren dbso voor lasopleidingen en opleidingen gericht op transport, 28 februari 2012.

⁹¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over nieuwe opleidingskaarten voor het dbso, 8 december 2011.

wordt systematisch gekeken naar de beroepsprofielen of andere relevante referentiekaders en wordt hierover overlegd met de betrokken sectoren.

Zo bracht de Vlor in november advies uit over 28 voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs voor assistent calculator bouw, uitvoerend CAD-tekenaar bouw, uitvoerend CAD-tekenaar wegeniswerken (studiegebied Bouw); decoratiepistoolschilder (studiegebied Decoratieve Technieken); meertalig polyvalent bediende en transport- en logistiek medewerker (studiegebied Handel); restauratievakman meubelen (studiegebied Hout); goudsmid, zilversmid, edelsteen setter, edelsteenkundige, graveur, sieradenmaker, wasmodellenmaker, gieter, juweelhersteller, computerdesigner juwelen (studiegebied Juwelen); plaatser fotovoltaïsche systemen, installateur fotovoltaïsche systemen, service-technicus, fotovoltatische systemen, onderhoudstechnicus industriële installaties, uitvoerend CAD-tekenaar mechanische constructies, uitvoerend CAD-tekenaar elektriciteit (studiegebied Mechanica-Elektriciteit); animator op een toeristische bestemming, medewerker reisbureau/touroperator, host/hostess op een toeristische bestemming, gastheer/gastvrouw op een toeristische bestemming, toeristisch receptionist (studiegebied Toerisme).⁹²

Na het advies van de Vlor nam de minister een beslissing over de goedkeuring van de geadviseerde opleidingsprofielen zodat de inrichtende machten en het GO! ze verder kunnen concretiseren in leerplannen.

In maart beoordeelde de Vlor 29 voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs (autocar-chauffeur, autobuschauffeur, chauffeur bijzondere diensten, technicus in fermentatieprocessen, kruiswerker, briljanteerder, diamantsnijder, diamantbewerker, polyvalent verkoper, tuinbouwarbeider, hovenier onderhoud parken en tuinen, hovenier aanleg parken en tuinen, boomverzorger, tuin-tenenaar, allround grimeur-visagist, nagelstylist, masseur, voetverzorger, maritieme opleiding dek, maritieme opleiding motoren, productiemedewerker kunststoftechnieken, machineregelaar extrusie, machineregelaar spuitgieten, machineregelaar thermisch vormen, jeugd- en gehandicaptenzorg, handwever) en 3 voorstellen van opleidingsprofielen voor de basiseducatie in het leergebied Nederlands (Nederlands maatschappelijk functioneren, Nederlands maatschappelijk participeren, Nederlands doorstroom).⁹³ De Vlor gaf alle voorstellen een gunstig advies. In de algemene opmerkingen dringt de raad aan op een overgangsregeling voor het nog bestaande lineaire aanbod in het secundair volwassenenonderwijs. Dat moet ervoor zorgen dat de continuïteit van het aanbod in het schooljaar 2012-2013 niet in het gedrang komt. Na het advies van de Vlor zal de Vlaamse Regering een beslissing nemen over de goedkeuring van de geadviseerde opleidingsprofielen, waarna de inrichtende machten en het GO! ze verder kunnen concretiseren in leerplannen.

10.3 Programmaties in het volwassenenonderwijs

Een cvo dat van het consortium volwassenenonderwijs een negatief advies kreeg over de uitbreiding van onderwijsbevoegdheid, kan deze alsnog bij de Vlaamse Regering aanvra-

⁹² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs, 8 november 2011.

⁹³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over opleidingsprofielen in het secundair volwassenenonderwijs en de basiseducatie, 20 maart 2012.

gen. Voorafgaand aan deze beslissing wordt het advies van de Vlor gevraagd. In november besliste de raad echter om geen advies uit te brengen over de voorliggende programmatedossiers omwille van enkele fundamentele bezwaren.

Wat met consortia in het volwassenenonderwijs?

De Vlor wijst erop dat de overheid van plan is de structuur en de bevoegdheden van de consortia ingrijpend te wijzigen. Het ontwerp van programmadecreet kondigt de opheffing van de consortia aan in september 2013. In afwachting hiervan en van de implementatie van de Centra voor Leerloopbaanbegeleiding bevat het ontwerp van decreet tot begeleiding van de begroting 2012 een aantal bewarende maatregelen. De consortia behouden wel nog hun adviesbevoegdheid t.a.v. de onderwijsbevoegdheid, maar kunnen niet meer zelf beslissen over de toekenning ervan. De wijzigingen impliceren dat deze bevoegdheid vanaf 1 januari 2012 terug exclusief behoort aan de Vlaamse Regering.

Deze adviesvraag kwam dus tussen de aankondiging van de nieuwe maatregelen enerzijds en de inwerkingtreding van de bewarende maatregelen anderzijds. Daardoor is het morele gezag van de consortia aangetast terwijl de nieuwe programmatieregels nog niet in werking zijn. Bovendien is het onduidelijk op grond waarvan afspraken tussen de centra over planning van aanbod in een bepaalde regio kunnen worden hard gemaakt.

Nieuwe regels voor het toekennen van onderwijsbevoegdheden

Samen met het debat over de toekomst van de consortia en samenwerking binnen het veld van het volwassenenonderwijs, zal de overheid ook het debat moeten voeren over de regels voor het toekennen van onderwijsbevoegdheden aan centra.

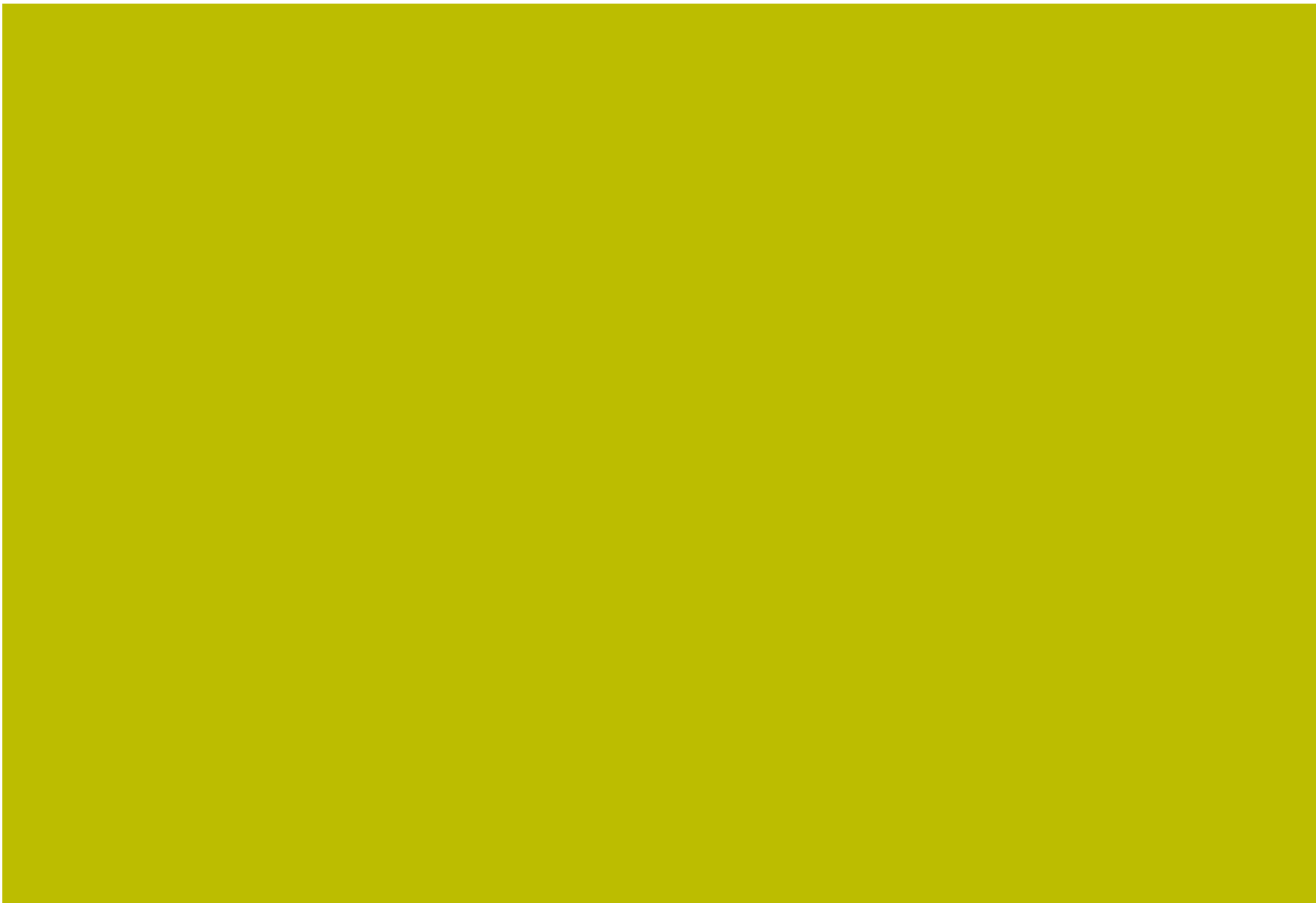
De Vlor stelt vast dat heel wat consortia afspraken maakten op het niveau van de uitbouw van een aanbod op een bepaalde 'vestigingsplaats'. De raad vraagt dat de nieuwe regelgeving over onderwijsbevoegdheden de mogelijkheid zou voorzien om een specifieke opleiding toe te kennen aan een specifieke 'vestigingsplaats'. Vandaag geldt een aanvraag en een toekenning van een nieuwe onderwijsbevoegdheid voor alle (regio-eigen) vestigingsplaatsen van het betrokken cvo, ook al zou het niet de intentie hebben de aangevraagde onderwijsbevoegdheid in al zijn vestigingsplaatsen uit te oefenen. De raad stelt vast dat in sommige regio's daarover gentlemen's agreements gemaakt worden. Nu de consortia hun dwingende bevoegdheden m.b.t. planning verliezen, zijn deze minder dan ooit afdwingbaar. Mogelijke 'overtredingen' vertroebelen de verstandhouding tussen de partners. De raad pleit er daarom voor om het basisprincipe te behouden dat de toekenning van onderwijsbevoegdheid geldt voor alle (regio-eigen) vestigingsplaatsen van het betrokken cvo, maar toch de mogelijkheid te creëren dat de aanvraag en de toekenning van een nieuwe onderwijsbevoegdheid wordt gekoppeld aan slechts één vestigingsplaats.

De Vlor herinnert aan zijn advies over het programmadecreet 2012 waarin hij vroeg om advies te worden gevraagd over de programmaties in het volwassenenonderwijs. Dit is trouwens ook in overeenstemming met de procedures die gelden in andere onderwijsniveaus.

Vernieuwing en dynamiek in centra voor volwassenenonderwijs stimuleren

De Vlor vraagt de overheid naar een duidelijk en realistisch hervormingstraject voor het volwassenenonderwijs. Dit is nodig om de centra de nodige dynamiek te geven om binnen een redelijke termijn uitdagingen op het vlak van instroom en de organisatie van het aanbod te beantwoorden.

Door de aankondiging van de hervorming van de consortia is een leemte op het vlak van afstemming en programmatie van aanbod ontstaan waarvoor op relatief korte termijn alternatieven dienen geboden. De raad stelt vast dat momenteel centra in de knel geraken zowel voor het aanbod hbo als voor het aanbod van het secundair volwassenenonderwijs. De Vlor vraagt om de centra voor leerloopbaanbegeleiding binnen een realistisch perspectief uit te bouwen.⁹⁴

Bijlagen

- 1 Decretale basis
- 2 Specifieke bevoegdheden
- 3 Organigram
- 4 De raden
- 5 Activiteiten
- 6 Publicaties
- 7 Permanent secretariaat van de Vlor
- 8 Lijst afkortingen

Bijlage 1 De decretale basis

--

Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

Titel IV. – Vlaamse Onderwijsraad¹

Hoofdstuk I – Strategische adviesraad

Art. 67. § 1. De VLOR is een strategische adviesraad met rechtspersoonlijkheid in de zin van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

Hij oefent zijn taken uit bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. De oprichting, taakomschrijving, samenstelling, organisatie en werking van de VLOR evenals de programmering en verslaggeving ervan, wordt geregeld door en krachtens de bepalingen van dit decreet en door artikel 7, 9 tot en met 12, 14, 15, 16, § 1, 17 en 19, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden. In dit laatste artikel moet het begrip jaar als ‘schooljaar’ gelezen worden.

§ 3.² De VLOR treedt volledig in de rechten en plichten ten aanzien van de op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel bestaande Vlaamse Onderwijsraad.

HOOFDSTUK II. – Organen

Art. 68. De VLOR bestaat uit:

- 1° een algemene raad, die in beginsel de in dit decreet omschreven advies- en overlegtaken waarneemt en door de algemene voorzitter wordt voorgezeten;
- 2° vier deelraden zijnde een raad basisonderwijs, een raad secundair onderwijs, een raad hoger onderwijs en een raad levenslang en levensbreed leren, die onder de voorwaarden bepaald in het huishoudelijk reglement en voor het betrokken niveau advies- en overlegtaken kunnen waarnemen;
- 3° een vast bureau, dat het bestuur van de VLOR waarneemt;
- 4° een algemeen secretaris, die bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur en die de leiding waarneemt van het permanent secretariaat van de VLOR.

HOOFDSTUK III. – Opdracht

Afdeling 1. – Algemene bepaling

Art. 69. De VLOR heeft de opdracht advies te verstrekken ten behoeve van de regering en van het Vlaams Parlement en overleg te organiseren tussen de verschillende geledingen van het onderwijsveld.

De VLOR hanteert bij het uitbrengen van een advies of bij het organiseren van een overleg onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria en gaat de effecten van beleidsopties op leerlingen, cursisten en studenten na.

¹ Titel IV treedt in werking op 1 april 2006, met uitzondering van de artikelen 68, 76 tot en met 85, 88 en artikel 96,2°. (B.Vl.R. 31-3-2006; Art.1, 4°)

² Op een datum te bepalen door de Vlaamse Regering wordt aan Art. 67, § 3, een tweede lid toegevoegd, luidend als volgt: ‘De overdracht van personeel geschiedt met hun graad of een gelijkwaardige graad. Het personeel behoudt de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toelagen en vergoedingen die ze hadden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel.’ (Decr. 15-7-2005; Art. IX.18, 5°)

Afdeling 2. – Decretale opdracht

Onderafdeling 1. – Adviezen

Art. 70. De regering is verplicht advies te vragen aan de VLOR over:

- 1° voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen;
- 2° bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsbrieven en beleidsnota's;
- 3° ontwerpen van besluit houdende tijdelijke projecten van onderwijskundige aard.

Het Vlaams Parlement bepaalt de onderwijsaangelegenheden waarvoor het advies van de VLOR eveneens verplicht ingewonnen wordt.

De regering kan gemotiveerd afwijken van adviezen en informeert de VLOR hierover.

Art. 71. De VLOR kan uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over:

- 1° de hoofdlijnen van het beleid;
- 2° maatschappelijke ontwikkelingen;
- 3° ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten, en over ontwerpen van Europese en internationale samenwerkingsakkoorden van strategisch belang.

Art. 72. § 1. De verplichte adviezen worden verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed die met redenen wordt omkleed, kan de regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

§ 2. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet langer mag zijn dan dertig werkdagen.

§ 3. De adviezen van de VLOR zijn openbaar.

Art. 73. Wanneer een ontwerpbeslissing betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikel 70, eerste lid, 1°, wordt deze eerst aan de VLOR ter advisering voorgelegd. Behoudens inzake aangelegenheden betreffende het hoger onderwijs, wordt zij vervolgens onderhandeld binnen een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs voor wat betreft de grondregelen ter zake van het administratief statuut, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling, de bezoldigingsregeling, de betrekkingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten, de organisatie van de sociale diensten of de verordeningbepalingen, algemene maatregelen van inwendige orde en algemene richtlijnen met het oog op de latere vaststelling van de personeelsformatie of inzake arbeidsduur en organisatie van het werk.

Het advies van de VLOR heeft geen betrekking op de arbeidsvoorwaarden waarover de syndicale organen zich uitspreken.

Voor het hoger onderwijs wordt een ontwerpbeslissing na het advies van de VLOR voorgelegd aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. – Overleg

Art. 74. Binnen de VLOR vindt op vraag van de regering overleg plaats tussen de verschillende geledingen in het onderwijs met het oog op de implementatie van nieuwe beleidslijnen.

Afdeling 3. – Conventionele opdracht

Art. 75. De regering en de VLOR leggen in de beleidsovereenkomst bedoeld in artikel 89 vast op welke wijze bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen.

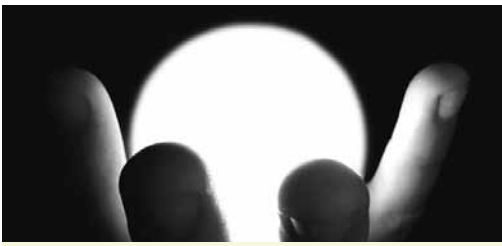
HOOFDSTUK IV. – Samenstelling

Afdeling 1. – Raden

Onderafdeling 1. – Geledingen

Art. 76. In de algemene raad zetelen:

- 1° vertegenwoordigers van:
  - de instellingshoofden van het hoger onderwijs;
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's;
  - het personeel;
  - de ouders van leerlingen;
  - de leerlingen van het secundair onderwijs;
  - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

Art. 77. In de deelraad basisonderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het basisonderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs;
  - het personeel;
  - de ouders;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit sociaal-economische organisaties en/of anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad secundair onderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het secundair onderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs;
  - het personeel;
  - de ouders;
  - de leerlingen;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad levenslang en levensbreed leren zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs en de coördinatoren van de centra voor basiseducatie;
  - het personeel;
  - de cursisten;

- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad hoger onderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit de hogescholen en universiteiten. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de instellingshoofden;
  - het personeel;
  - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties.

Art. 78. De regering bepaalt de nadere samenstelling van de raden.

Onderafdeling 2. – Wijze van samenstelling

Art. 79. De afvaardiging in de raden komt in beginsel tot stand door aanduiding. De vertegenwoordigers van directeurs worden rechtstreeks verkozen. In de algemene raad en de deelraden basisonderwijs, secundair onderwijs en levenslang en levensbreed leren worden telkens twee ervaringsdeskundigen gecoöpteerd.

Voor elke afgevaardigde wordt een plaatsvervanger aangesteld. De regering kan nadere regelen inzake de plaatsvervangingsbepalingen.

Bij uitputting van de lijst van verkozen directeurs wordt de vertegenwoordiging van deze geleding aangeduid in onderling overleg door het Gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van inrichtende machten en de representatieve vakorganisaties.

Art. 80. De aanduiding van de afgevaardigden gebeurt als volgt:
1° de Vlaamse Hogescholenraad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de hogescholen aan;

- 2° de Vlaamse Interuniversitaire Raad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de universiteiten aan;
- 3° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de inrichtende machten aan;
- 4° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de CLB's aan;
- 5° de representatieve vakorganisaties duiden de vertegenwoordigers van het personeel aan;
- 6° de leerlingenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van leerlingen uit het secundair onderwijs aan;
- 7° de studentenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van studenten aan;
- 8° de ouderkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van de ouders aan;
- 9° de SERV duidt de afgevaardigden van sociaaleconomische organisaties aan;
- 10° de door de regering daartoe gemachtigde organisatie duidt de afgevaardigden van sociaal-culturele organisaties aan.

Op verzoek van een verantwoordelijk bestuurslid van een representatieve vakorganisatie, krijgt een vakbondsafgevaardigde dienstvrijstelling om de vergaderingen van de Vlaamse Onderwijsraad bij te wonen. De dienstvrijstelling wordt gelijkgesteld met een periode van dienstactiviteit. Het personeelslid behoudt het recht op een salaris.

Art. 81. § 1. Alle directeurs uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding kunnen zich kandidaat stellen voor de rechtstreekse verkiezing en zijn stemgerechtigd.

Alle directeurs kunnen hun stem uitbrengen voor één kandidaat voor de algemene raad en voor één kandidaat voor een deelraad. Zij stemmen op kandidaten uit het onderwijsniveau waar zij fungeren.

§ 2. De rechtstreekse verkiezing wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat ten minste twee kandidaatstellingen zijn.

De verkiezing is rechtsgeldig indien ten minste één derde van de stemgerechtigden zijn stem heeft uitgebracht.

Indien niet aan de bepalingen van het eerste en tweede lid is voldaan, worden de vertegenwoordigers van de directeurs aangeduid door de daartoe door de regering gemachtigde organisaties.

§ 3. De regering werkt een verkiezingsprocedure uit.

Zij legt het kiesreglement vast, waarin de verschillende termijnen in de procedure worden vastgelegd, evenals de beginselen inzake kandidaatstelling, stemming, telling en bekendmaking.

Zij kan geen bijkomende voorwaarden inzake verkiesbaarheid en kiesgerechtigheid opleggen.

Art. 82. De coöptatie van ervaringsdeskundigen gebeurt door de overige afgevaardigden na openbare oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het personeel uit het basisonderwijs, secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor basiseducatie kunnen zich voor coöptatie kandidaat stellen.

De coöptatie gebeurt bij gewone meerderheid.

De coöptatie wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat er ten minste twee kandidaatstellingen zijn. Is dit niet het geval, dan worden de ervaringsdeskundigen aangeduid door de representatieve vakverenigingen.

Art. 83. De regering werkt waarborgen uit opdat binnen de in artikel 81 bedoelde verkozen directeurs en binnen de in artikel 82 bedoelde gecoöpteerde ervaringsdeskundigen een evenwicht

bestaat tussen afgevaardigden van het officieel onderwijs en afgevaardigden van het vrij onderwijs.

Onderafdeling 3. – Onverenigbaarheden

Art. 84. Een mandaat in een raad is onverenigbaar met:

- 1° de in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden bedoelde mandaten, ambten en hoedanigheden, met uitzondering van het ambt van personeelslid van het gemeenschapsonderwijs;
- 2° de hoedanigheid van algemeen voorzitter;
- 3° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

Onderafdeling 4. – Duur van het mandaat

Art. 85. De mandaten worden toegekend voor een periode van vier jaar. Een mandaat is hernieuwbaar.

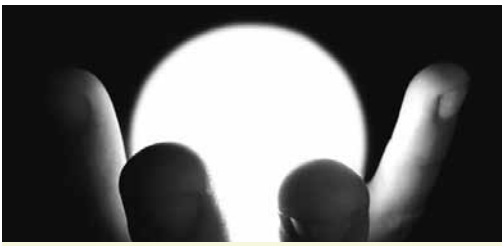
Afdeling 2. – Algemeen voorzitter en algemeen secretaris

Art. 86. De algemeen voorzitter wordt door de algemene raad verkozen uit een lijst van kandidaten na een openbare oproep.

De algemeen voorzitter kan de raadsvergaderingen bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Art. 87. De algemeen secretaris wordt door de algemene raad aangesteld na een openbare oproep.

De algemeen secretaris kan de vergaderingen van de raden bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

HOOFDSTUK V. – Externe experts

Art. 88. Kabinetsleden, personeelsleden van het departement, leden van de onderwijsinspectie en deskundigen van hogescholen en universiteiten kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de raden om de behandelde aangelegenheden toe te lichten.

HOOFDSTUK VI. – Werking

Art. 89. De regering sluit voor een periode van vier jaar een beleidsovereenkomst met de VLOR over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de decretale en conventionele opdrachten.

De beleidsovereenkomst bepaalt ten minste:

- 1° de kwantificering, omschrijving en financiering van conventionele opdrachten;
- 2° de wijze waarop de decretale en conventionele opdrachten worden gerapporteerd, opgevolgd en geëvalueerd;
- 3° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van voornoemde opdrachten worden beslecht;
- 4° de wijze waarop de regering en de verschillende geledingen binnen de VLOR in overleg treden over projecten en hervormingen met een pedagogische doelstelling. Ten minste wordt daarbij een werkgroep opgericht waarin het Gemeenschapsonderwijs en de inrichtende machten zijn vertegenwoordigd;
- 5° de wijze waarop technische werkgroepen worden opgericht. Inzonderheid worden technische werkgroepen opgericht voor het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° de vormen van financiële en doelmatigheidscontrole;
- 7° de wijze waarop de beleidsovereenkomst kan worden aangepast, verlengd of ontbonden.

Art. 90. De algemene raad regelt de interne werking van de VLOR in een huishoudelijk reglement, dat ten minste bepaalt:

- 1° de taakverdeling tussen de algemene raad en de deelraden;
- 2° de wijze waarop de voorzitters van de deelraden worden aangesteld;
- 3° de samenstelling, werking en bevoegdheden van het vast bureau en de algemeen secretaris. De algemeen secretaris maakt van rechtswege deel uit van het vast bureau. Noch de algemeen secretaris noch het vast bureau kunnen worden belast met het verstrekken van een advies.

Art. 91. De VLOR bezit alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten, het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen.

Art. 92. De regering bepaalt de personeelsformatie van het permanent secretariaat.

De Vlaamse Onderwijsraad kan personeelsleden tewerkstellen die overeenkomstig hun geldende rechtspositie een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht hebben opgenomen.

Op de personeelsleden die bij de Vlaamse Onderwijsraad overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn tewerkgesteld, zijn de artikelen X.9 tot en met X.12 van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari van 2006 van toepassing.

Aan de personeelsleden die bij de Vlaamse Onderwijsraad overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn tewerkgesteld, wordt per werkdag een verblijfsvergoeding van 9,50 euro tegen 100%, toegekend.

Deze verblijfsvergoeding wordt niet toegekend voor vakantie-, verlof- en ziekte-dagen en wordt maandelijks na vervallen termijn uitbetaald.

Deze verblijfsvergoeding is gekoppeld aan de evolutie van de gezondheidsindex overeenkomstig de wet van 1 maart 1977 houdende inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk worden gekoppeld, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 178 van 30 december 1982 en onverminderd artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

HOOFDSTUK VII. – Financiering

Art. 93. De VLOR beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting en voor de bezoldiging van het personeel. De dotatie kan niet worden gebruikt voor de financiering van andere rechtspersonen

Art. 94. De beleidsovereenkomst voorziet in de financiële middelen nodig voor de uitvoering van de conventionele opdrachten van de VLOR.

Art. 95. De VLOR kan schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

HOOFDSTUK VIII. – Opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen

Art. 96. De volgende regelingen worden opgeheven:

- 1° titel IX van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II;
- 2° het besluit van de Vlaamse regering van 24 juli 1996 houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 97. De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse regering vast te stellen datum.

Decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003: bepalingen die van toepassing zijn op de Vlor

Art. 7. Ten hoogste tweederde van de leden van een strategische adviesraad is van hetzelfde geslacht.

Telkens wanneer in een strategische adviesraad één of meer mandaten ten gevolge van een voordrachtprocedure te begeven zijn en de voorgedragen kandidaturen het niet mogelijk maken om te voldoen aan de verplichting vermeld in artikel 7, eerste lid, moet de voordrachtprocedure hernomen worden. In voorkomend geval moeten de voordragende instanties die geen kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht hadden voorgedragen, een extra kandidaat voordragen die van het ondervertegenwoordigde geslacht is.³

Art. 9. Leden van strategische adviesraden worden door de Vlaamse Regering ontslagen, op eigen verzoek of om ernstige redenen.

Art. 10. De Vlaamse Regering stelt de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van strategische adviesraden vast.

Art. 11. Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.

Art. 12. Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.

Het in het vorige lid vermelde secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.

De regeling van de rechtspositie van het personeel van het secretariaat wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Art. 15. § 1. De Vlaamse Regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht.

De structurele informatie-uitwisseling tussen de Vlaamse Regering en de strategische adviesraad wordt veruitwendigd in een protocol tussen de beleidsraad en de strategische adviesraad.

§ 2. Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.

Art. 16. § 1. In afwijking van artikel 11 beraadslaagt een strategische adviesraad collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus.

Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

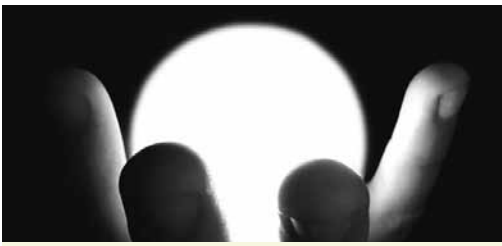
§ 2. De adviezen worden in de regel verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed, die met redenen wordt omkleed, kan de Vlaamse Regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

Art. 17. Strategische adviesraden kunnen onderling samenwerken en gezamenlijk advies uitbrengen.

Art. 19. Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar gezonden aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.⁴

³ Wijziging via Decreet houdende de bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, 13 juli 2007 (BS 6/08/2007)

⁴ Voor de Vlor is hierop een uitzondering toegestaan via onderwijsdecreet XVII zodat hij zijn jaarverslag verder per schooljaar kan uitbrengen.

Bijlage 2 Specifieke bevoegdheden

--

Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

Art. 20. Volgens door de Vlaamse Regering per type van buitengewoon onderwijs en per onderwijsniveau, op advies van de bevoegde afdelingen voor het buitengewoon onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad vast te stellen regelen, neemt de Vlaamse Regering te zijnen laste de reiskosten van de gehandicapten, die zich van hun verblijfplaats, tehuis of pleeggezin naar de dichtstbijzijnde inrichting, school of afdeling of het dichtstbijzijnde instituut voor buitengewoon onderwijs waar onderwijs verstrekt wordt waarvoor zij geschikt werden verklaard, en dit binnen een groepering naar keuze of van hun verblijfplaats naar het tehuis, instituut of pleeggezin begeven, alsmede de kosten van de terugreis, zulks gedurende de gehele tijd dat zij buitengewoon onderwijs volgen.

Decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs, II zoals gewijzigd

Art. 97 bis. § 3. De inrichtende macht van een instelling voor deeltijds kunstonderwijs dat van het Samenwerkingsforum een negatief advies heeft verkregen, kan bij de Vlaamse Regering de programmatie aanvragen. Het advies uitgebracht door het Samenwerkingsforum geldt dan als advies aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zal, voorafgaandelijk aan het nemen van een beslissing, het advies van de Vlaamse Onderwijsraad inwinnen. De Vlaamse Regering kan de aangevraagde programmatie uitsluitend weigeren of verlenen bij een met redenen omklede beslissing.

Art. 100 octies. De specifieke eindtermen worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting 'Beeldende kunst'

Art. 43. §2. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring tot programmatie van instellingen als vermeld in paragraaf 1, op advies van de Vlaamse onderwijsraad en de inspectie van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.

Het advies van de inspectie dient uit te gaan van de mogelijkheden van de inrichtende macht in kwestie op het vlak van infrastructuur, leermiddelen en goedgekeurde leerplannen.

§ 2 bis. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, beslist over de goedkeuring tot programmatie van studierichtingen, filialen en graden als vermeld in paragraaf 1, op advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van de bevoegde administratie en inspectie van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.

Elk advies als vermeld in het eerste lid, moet gebaseerd zijn op de volgende criteria:

- 1° de behoeften;
- 2° de rationele spreiding;
- 3° de mogelijkheden van de instelling in kwestie op het vlak van infrastructuur, leermiddelen en goedgekeurde leerplannen.

Art. 46. De programmatie is bovendien onderworpen aan volgende voorwaarden en beperkingen:

- 1° een advies van de Vlaamse Onderwijsraad;
- 2° de programmatienorm voor een nieuwe instelling is gelijk aan 300 % van haar rationalisatienorm, vastgesteld in artikel 39 van dit besluit;

Art. 48. § 1. Een instelling die alleen de lagere en de middelbare graad organiseert kan de hogere graad oprichten bij wijze van programmatie onder de volgende voorwaarden:

- 1° de instelling bereikt haar rationalisatienorm;
- 2° een advies van de Vlaamse Onderwijsraad;

3° het bereiken van de programmatiernorm in elk schooljaar van de periode van de oprichting, in verhouding tot het aantal opgerichte leerjaren. Het laatste schooljaar waarin de programmatiernorm bereikt moet worden, is het schooljaar waarin voor het eerst het hoogste leerjaar georganiseerd wordt. Vanaf het daarop volgende schooljaar geldt de rationalisatiernorm. De programmatiernorm voor de volledige hogere graad is gelijk aan 200% van de rationalisatiernorm.

Art. 49 ter. In afwijking van artikel 4, artikel 43, § 2, § 2bis en § 7, artikel 44, § 1 tot en met § 1undecies, artikel 45 en artikel 48, § 1, kunnen vanaf het schooljaar 2011-2012 in het deeltijds kunstonderwijs geen nieuwe instellingen, filialen, studierichtingen, hogere graden en opties in de financierings- of subsidieregeling opgenomen worden, dan diegene die op 30 juni van het voorafgaande schooljaar reeds opgenomen waren.

In afwijking van deze bepaling kan de Vlaamse Regering in uitzonderlijke gevallen aan een inrichtende macht toelating geven tot programmering van een instelling, filiaal, studierichting, hogere graad of optie:

- 1° na schriftelijke en gemotiveerde aanvraag van die inrichtende macht, ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten vóór 1 maart van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité, en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Inspectie

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen 'Muziek', 'Woordkunst' en 'Dans'

Art. 52. § 1. De programmering wordt toegepast op instellingen, filialen, studierichtingen en graden. Ze regelt de oprichting van instellingen, filialen, studierichtingen en graden.

§ 2. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring tot programmering van instellingen als vermeld in paragraaf 1, op advies van de

Vlaamse Onderwijsraad en de inspectie van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.

Het advies van de inspectie dient uit te gaan van de mogelijkheden van de inrichtende macht in kwestie op het vlak van infrastructuur, leermiddelen en goedgekeurde leerplannen.

§ 2 bis. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, beslist over de goedkeuring tot programmering van studierichtingen, filialen en graden, als vermeld in paragraaf 1, op advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van de bevoegde administratie en inspectie van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.

Elk advies als vermeld in het eerste lid, moet gebaseerd zijn op de volgende criteria:

- 1° de behoeften;
- 2° de rationele spreiding;
- 3° de mogelijkheden van de instelling in kwestie op het vlak van infrastructuur, leermiddelen en goedgekeurde leerplannen.

§ 3. Voor de toepassing van de programmatiernorm van een instelling, filiaal, studierichting of graad in een bepaald schooljaar komen alleen de financierbare leerlingen, die geteld werden op 1 oktober van dat schooljaar, in aanmerking.

Art. 54. § 3. De programmering van een instelling is bovendien onderworpen aan volgende voorwaarden en beperkingen:

- 1° een advies van de Vlaamse Onderwijsraad;
- 2° de programmatiernorm voor een nieuwe instelling is gelijk aan 300% van haar rationalisatiernorm, vastgesteld in artikel 47 van dit besluit;

Art. 56. De programmering van een studierichting is onderworpen aan volgende voorwaarden:

- 2° een advies van de Vlaamse Onderwijsraad;

Art. 57. § 1. Een instelling die alleen de lagere en de middelbare

graad organiseert, kan de hogere graad oprichten bij wijze van programmering onder de volgende voorwaarden:

...

2. een advies van de Vlaamse Onderwijsraad;

Art. 57 ter. In afwijking van deze bepaling kan de Vlaamse Regering in uitzonderlijke gevallen aan een inrichtende macht toelating geven tot programmering van een instelling, filiaal, studierichting of hogere graad, de oprichting van een optie of het aanbieden van een bijkomend instrument in het vak instrument, instrument/jazz en lichte muziek of instrument/volksmuziek:

- 1° na schriftelijke en gemotiveerde aanvraag van die inrichtende macht, ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten vóór 1 maart van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité, en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Inspectie.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs

Art. 77 quater. §2 Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 51 quater. §2 Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende

machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

Art. 4. Adviesbevoegdheid over de prioritaire thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 44. §1 § 1. De ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs, eindtermen voor het gewoon lager onderwijs en ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 96. §3 De thema's waarop het kwaliteitsbeleid van het centrum zich richt, worden vastgelegd in het kwaliteitshandboek.

§ 2. Het centrum bepaalt de eigen thema's waarop het kwaliteitsbeleid zich richt. Die thema's hebben betrekking op één van beide elementen, genoemd in artikel 95, eerste lid.

§ 3. De regering kan zelf een aantal thema's bepalen. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting 'Dans' in het deeltijds kunstonderwijs

Art. 16. § 1-3 § 1. Een bundel bestaande uit de aanvraag en het beoordelingsverslag van de inspectie en administratie wordt uiterlijk op 30 april voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. § 2. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse regering daartoe bepaald heeft. De adviezen moeten uiterlijk op 20 mei toekomen bij de bevoegde administratie.

§ 3. De bevoegde administratie legt de volledige bundel bestaande uit de aanvraag, het beoordelingsverslag van de inspectie en administratie en het advies van de Vlaamse Onderwijsraad voor aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs.

§ 4. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, deelt vóór 30 juni zijn beslissing over de aanvraag aan de betrokken inrichtende macht mee.

§ 5. In afwijking van § 1, wordt voor de behandeling van programmatieaanvragen voor het schooljaar 1999-2000 de datum 30 april vervangen door 10 mei.

Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, zoals gewijzigd

Art. 9. § 1. Voor de toepassing van dit decreet wordt een Erkenningcommissie opgericht.

§ 2. De Vlaamse regering stelt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de Vlaamse Hogescholenraad, de Vlaamse Onderwijsraad en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen, de Erkenningscommissie samen en regelt de werking ervan. Het advies wordt geacht gegeven te zijn indien het niet binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn werd uitgebracht.

De Erkenningcommissie bestaat uit binnen- en buitenlandse deskundigen. De Vlaamse regering draagt er zorg voor dat de leden in onafhankelijkheid over de hen voorgelegde adviesvragen kunnen oordelen.

Art. 55 ter. § 1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§ 2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Art. 6. De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de SERV en Vlor, de procedure op basis waarvan studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met de competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, geïdentificeerd en erkend worden en dus beschouwd worden als een titel van beroepsbekwaamheid.

Art. 9. § 4. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, bijzitters en deskundigen van de beroepscommissie na advies van de SERV en de Vlor.

Decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs

Art. 6. § 1. Op tijdelijke projecten die in werking treden uiterlijk 31 maart 2007 zijn de hiernavolgende evaluatiebepalingen van toepassing.

Tijdens hun looptijd worden de tijdelijke projecten geëvalueerd. De Vlaamse Regering bepaalt de opzet van die evaluatie op basis van de specificiteit van het tijdelijke project. Als een project verband houdt met het leerproces, voert de onderwijsinspectie de evaluatie uit. Voor elk ander tijdelijk project wijst de Vlaamse Regering de instantie aan die met de evaluatie wordt belast.

De Vlaamse Onderwijsraad, de representatieve verenigingen van de schoolbesturen of inrichtende machten, de pedagogische begeleidingsdiensten en de representatieve vakorganisaties worden betrokken bij de diverse stadia van het evaluatieproces en bij de besluitvorming op basis van de evaluatieresultaten. De Vlaamse Regering bepaalt, in functie van het tijdelijke project, welke van desbetreffende geledingen betrokken worden evenals de wijze waarop dit gebeurt.

De resultaten van de evaluatie worden geformuleerd in een advies aan de Vlaamse Regering dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement. De Vlaamse Regering beslist, op basis van het advies, over de voortgang of beëindiging van de tijdelijke projecten en eventueel, in het geval van beëindiging gevolgd door een organieke implementatie, over invoering van aanvullende structurele financiering of subsidiering.

Decreet van 15 december 2006 betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

Art. 12 ter. § 1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context,

de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§ 2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten voor de Opleiding voor Opleiders van Volwassenen

Art. 13. § 2 De Vlaamse Onderwijsraad wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de voortgang van de tijdelijke projecten.

Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, zoals gewijzigd

Art. 10. De Vlaamse Regering kan hetzij op eigen initiatief hetzij op voordracht van de stuurgroep experimenteel nieuwe leergebieden voor de basiseducatie of nieuwe studiegebieden voor het secundair volwassenenonderwijs erkennen.

Voor een experimenteel nieuw leergebied voor de basiseducatie kent de Vlaamse Regering een deler toe als vermeld in artikel 85, § 2. Voor een experimenteel nieuw studiegebied voor het secundair volwassenenonderwijs kent de Vlaamse Regering een deler toe als vermeld in artikel 98, § 1.

De experimenteel erkende leergebieden of studiegebieden worden uiterlijk na vijfjaar door het Vlaams Parlement aan de leergebieden en studiegebieden, vermeld in artikelen 6 of 7, toegevoegd of jaar na jaar opgeheven. De toevoeging of opheffing gebeurt op basis van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad en een evaluatie uitgevoerd door een door de Vlaamse Regering samengestelde commissie.

Art. 11. § 1. De eindtermen en de specifieke eindtermen worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 18. § 1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na de definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§ 2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 24. § 1. Op voordracht van de stuurgroep en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de Vlaamse Regering de opleidingsprofielen van de opleidingen van de leergebieden, vermeld in artikel 6, en de studiegebieden, vermeld in artikel 7.

Een opleidingsprofiel omvat ten minste:

- 1° het minimale aantal lestijden van een opleiding;
- 2° het aantal modules;
- 3° het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;
- 4° de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding;
- 5° als de modules in sequentieel verband dienen te staan, de volgorde van de modules.

Art. 62 bis. In afwijking van artikel 62, kan de Vlaamse Regering aan een Centrum voor Basiseducatie onderwijsbevoegdheid toekennen voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van het studiegebied Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs, op voorwaarde dat de hoofdvestigingsplaats van een Centrum voor Volwassenenonderwijs dat beschikt over een wachtlijst, zoals bedoeld in artikel 37, eerste lid, voor deze opleiding gelegen is in het werkingsgebied van het consortium volwassenenonderwijs waartoe het betrokken Centrum voor Basiseducatie behoort.

De Vlaamse Regering zal voorafgaandelijk aan het nemen van een beslissing, het advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs inwinnen. De algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs is gehouden het advies binnen de dertig kalenderdagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag aan de Vlaamse Regering bekend te maken.

De onderwijsbevoegdheid wordt toegekend voor twee schooljaren en kan met twee schooljaren verlengd worden na een evaluatie door de bevoegde administratie.

De in het eerste lid bedoelde opleiding wordt ingedeeld in het leergebied Nederlands tweede taal van de basiseducatie.

Art. 64. In afwijking van artikel 63, § 1, kan de Vlaamse Regering aan één of meerdere Centra voor Volwassenenonderwijs die onderwijsbevoegdheid hebben voor de opleiding Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs onderwijsbevoegdheid toekennen voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van de basiseducatie, op voorwaarde dat het Centrum voor Basiseducatie dat beschikt over een wachtlijst, zoals bedoeld in artikel 37, eerste lid, voor deze opleiding gelegen is in het werkingsgebied van het consortium volwassenenonderwijs waartoe de hoofdstigingsplaatsen van de betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs behoren.

De Vlaamse Regering zal voorafgaandelijk aan het nemen van een beslissing, het advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs inwinnen. De algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs is gehouden het advies binnen de dertig kalenderdagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag aan de Vlaamse Regering bekend te maken. Bij ontstentenis van een advies binnen de gestelde termijn, beslist de Vlaamse Regering zonder het advies van de algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs over de aanvraag tot onderwijsbevoegdheid voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van de basiseducatie.

De onderwijsbevoegdheid wordt toegekend voor twee schooljaren en kan met twee schooljaren verlengd worden na een evaluatie door de bevoegde administratie. De in het eerste lid bedoelde opleiding wordt ingedeeld in het studiegebied Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs.

Art. 97 § 4. derde lid § 4. Als in de referentieperiode van 1 april n-1 tot 31 maart n niet langer voldaan wordt aan de voorwaarden, vermeld in § 1, § 2 en § 3, wordt de financiering of subsidiëring van het Centrum voor Volwassenenonderwijs in kwestie afgebouwd tot nul vanaf het jaar n.

De cursisten, ingeschreven in het Centrum voor Volwassenenonderwijs op het ogenblik dat beslist wordt tot afbouw, moeten de aangevatte opleiding volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen. Met een normaal tijdsbestek wordt bedoeld zonder onderbreking en zonder herhaling van een module. De afbouw tot nul moet gerealiseerd worden binnen een periode van drie schooljaren.

Op verzoek van het betrokken centrumbestuur kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, voor een Centrum voor Volwassenenonderwijs een afwijking toestaan op de rationalisatienorm. De Vlaamse Regering bepaalt de periode waarvoor de afwijking geldt. Het centrumbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 15 april van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag aan de bevoegde administratie.

Art. 179 bis. In afwijking van artikel 24, § 1, en in afwachting van de installatie van de stuurgroep vermeld in artikel 50, § 1, 2° en 3°, bepaalt de Vlaamse Regering de opleidingsprofielen na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van 6 juli 2007 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs

Art. 4. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, legt het oorspronkelijke voorstel en de conclusies van de commissie ter advies voor aan de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 6. Over een voorstel dat uiterlijk op 31 januari wordt ingediend, beslist de Vlaamse Regering uiterlijk op 30 juni daaropvolgend na

kennisname van enerzijds de conclusies van de commissie en anderzijds het advies van de Vlaamse Onderwijsraad. Als op de uiterste datum geen beslissing is genomen, dan is het voorstel zoals het is ingediend van rechtswege goedgekeurd.

Een voorstel wordt al dan niet voorwaardelijk of onder beding van beperkingen goedgekeurd.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs

Art. 6. Jaarlijks worden de voorstellen van opleidingsprofielen voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad bezorgd uiterlijk op 1 oktober.

De Vlaamse Onderwijsraad formuleert een advies binnen de termijn, vermeld in artikel 72, § 1, van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

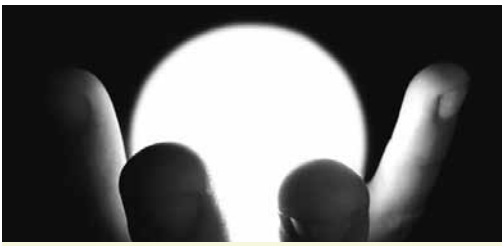
Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs

Art. 4. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, legt het oorspronkelijke voorstel en de conclusies van de commissie ter advies voor aan de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 5. Bij het advies worden de volgende criteria gezamenlijk toegepast:

1° de behoefte: het structuuronderdeel speelt in op behoeften die ontstaan vanuit ten minste een van de volgende situaties:

- a) maatschappelijke ontwikkelingen;
- b) economische ontwikkelingen, waaronder potentiële tewerkstelling;
- c) culturele ontwikkelingen;
- d) technologische ontwikkelingen;

- e) Europese, federale of Vlaamse regelgeving vanuit de beleidsdomeinen en beleidsniveaus;
- 2° de invulling: de invulling van het structuuronderdeel wordt bepaald vanuit een of meer actuele referentiekaders, waaronder beroepsprofielen, studieprofielen en Europese, federale of Vlaamse regelgeving, tenzij voor het structuuronderdeel in kwestie een of meer kwalificaties uit de decretaal vastgelegde Vlaamse kwalificatiestructuur beschikbaar zijn;
- 3° de onderwijskundige en opvoedkundige context:
  - a) het structuuronderdeel is afgestemd op het ontwikkelingsniveau en de talenten van de doelgroep;
  - b) het structuuronderdeel sluit aan bij het profiel van de onderwijsvorm en van de graad;
  - c) het structuuronderdeel stimuleert de leermotivatie bij de leerlingen;
  - d) als het structuuronderdeel samenwerking met het bedrijfsleven vereist, moet die samenwerking tot stand komen, eventueel op grond van een onderwijsconvenant;
- 4° de optimalisering en vrijwaring van de continuïteit in de (studie)loopbaan:
  - a) de inpassing in het bestaande studieaanbod;
  - b) de waarborgen voor aansluiting op vervolgopleidingen of tewerkstellingsmogelijkheden.

Art. 6. Over een voorstel dat uiterlijk op 31 januari wordt ingediend, beslist de Vlaamse Regering uiterlijk op 30 juni daaropvolgend na kennisname van enerzijds de conclusies van de commissie en anderzijds het advies van de Vlaamse Onderwijsraad. Als op de uiterste datum geen beslissing is genomen, dan is het voorstel zoals het is ingediend van rechtswege goedgekeurd.

Een voorstel wordt al dan niet voorwaardelijk of onder beding van beperkingen goedgekeurd.

Decreet van 14 maart 2008 betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen

Art. 44. De Vlaamse Regering legt uiterlijk op 30 juni 2008, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de Vlaamse Hogescholenraad en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen, een lijst vast van algemene resultaatsindicatoren. De Vlaamse Regering kan, na een evaluatie van de eerste beheersovereenkomsten, die lijst bijstellen.

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 maart 2008 tot oprichting van overlegorganen die bijdragen tot een optimale deelname van Vlaamse Gemeenschap aan het Europees actieprogramma Een Leven Lang Leren

Art. 5. De Vlor duidt een vertegenwoordiger aan voor het Vlaamse Grundtvigcomité.

Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, zoals gewijzigd

Art. 8. De desbetreffende toelating door de Vlaamse Regering gebeurt:

- 1° na schriftelijke aanvraag van de betrokken inrichtende macht(en), ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten uiterlijk 30 november van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité, en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Inspectie.

Art. 12. Op verzoek van het centrumbestuur kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, voor een autonoom centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs gedurende een bepaalde periode een afwijking toestaan op de rationalisatienorm. Het centrumbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 1 maart van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten.

Art. 20. § 2. In afwijking van de bepalingen van § 1 kan vanaf het schooljaar 2010-2011 een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs geen nieuw aanbod meer programmeren, tenzij in uitzonderlijke gevallen toelating wordt gegeven door de Vlaamse Regering:

- 1° na schriftelijke aanvraag van de inrichtende macht, ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten uiterlijk 30 november van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité, en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Inspectie.

Art. 23. § 1. Om de lijsten van opleidingen vast te stellen, worden alle bestaande opleidingen gescreend op basis van de omschakelingskalender, bedoeld in artikel 28, § 2.

Die screening strekt ertoe een rationeel en transparant opleidingsaanbod tot stand te brengen door middel van, eventueel, omzetting, samenvoeging of schrapping van benamingen van opleidingen.

§ 2 [...]

Het departement Onderwijs en Vorming stelt de commissie samen en neemt het voorzitterschap ervan waar.

De conclusies van de commissie worden voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad en voor de leertijd aan de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen.

Op basis van de conclusies van de commissie en het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, respectievelijk de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen, neemt de Vlaamse Regering een beslissing.

§ 3. Overeenkomstig de bepalingen van §§ 1 en 2 kan een screening periodiek worden herhaald.

Art. 24. § 2 Een initiatief tot of een voorstel van nieuwe opleiding wordt voorgelegd aan de commissie als vermeld in artikel 23, § 2. De commissie onderzoekt het voorstel ten minste op volledigheid, correctheid en actualiteitswaarde, en formuleert conclusies.

Het oorspronkelijke initiatief of voorstel en de conclusies van de commissie worden ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad, aan de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen of aan beide, afhankelijk van waar de opleiding wordt ondergebracht.

Op basis van de conclusies van de commissie en het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, respectievelijk de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen of beide, neemt de Vlaamse Regering een beslissing.

De Vlaamse Regering legt de termijnen vast met betrekking tot de indienings- en adviseringsprocedure.

Art. 28. § 1. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt modulair georganiseerd, waarbij de opleiding wordt aangeboden in modules. Elke opleiding bestaat uit een of meer modules. Dezelfde module kan in verschillende opleidingen voorkomen.

De Vlaamse Regering ontwikkelt, tezamen met het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs, de opleidingsstructuur. Voorafgaand aan een definitieve beslissing, legt ze het resultaat ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 30. § 1. De Vlaamse Regering bepaalt in nauw overleg met de beroepssectoren, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, en de Vlaamse Onderwijsraad de referentiekaders waarvan de doelen voor de beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs worden afgeleid.

In deze doelen worden, voor zover ze bepaald zijn, onverkort de erkende beroepskwalificaties vermeld in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur opgenomen.

De doelen waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De beroepsgerichte vorming kan enkel gerealiseerd worden door middel van het geïntegreerd doorlopen van de component leren en de component werkplekleren.

Voor een opleiding die zowel in het deeltijds beroepssecundair onderwijs als in de leertijd voorkomt, geldt hetzelfde referentiekader. Als het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd hetzelfde referentiekader hanteren, dan geldt dat vanaf hetzelfde schooljaar.

§ 2. De bepalingen van § 1 gelden niet voor opleidingen binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs die door de centra niet-modulair worden georganiseerd in afwachting van het opleidingsaanbod dat tot stand komt na screening als vermeld in artikel 23, § 1. In voorkomend geval worden de door de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, goedgekeurde opleidingskaarten als referentiekader gehanteerd waarin de minimale leerdoelen en inhouden van de opleiding in kwestie worden beschreven.

Decreet van 13 februari 2009 houdende de organisatie van schoolsport

Art. 6. De voortgangscontrole van de inhoudelijke werking van de vereniging wordt toevertrouwd aan een opvolgingsgroep die opgericht is door de Vlaamse Regering. [...]

De opvolgingsgroep brengt advies uit aan de Vlaamse Regering over de ingediende jaarplannen en de jaarverslagen.

De opvolgingsgroep is als volgt samengesteld:

- 1° een vertegenwoordiger voor de Vlaamse minister bevoegd voor het Onderwijs;
- 2° een vertegenwoordiger voor de Vlaamse minister bevoegd voor Sport;
- 3° een vertegenwoordiger voor de Vlaamse minister bevoegd voor Begroting;
- 4° een vertegenwoordiger voor het Departement Onderwijs en Vorming;
- 5° een vertegenwoordiger voor het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- 6° een vertegenwoordiger voor het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming;
- 7° een vertegenwoordiger voor het Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie;
- 8° een vertegenwoordiger voor de sectorraad Sport van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- 9° een vertegenwoordiger voor de Vlaamse Onderwijsraad;
- 10° twee vertegenwoordigers voor de vereniging die overeenkomstig dit decreet gesubsidieerd wordt;
- 11° een expert op vlak van schoolsport die wordt voorgedragen door het Departement Onderwijs en Vorming;
- 12° een expert op vlak van schoolsport die wordt voorgedragen door het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

De opvolgingsgroep kan verder aangevuld worden met experten inzake schoolsport.

Decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, zoals gewijzigd

Art. 5. De Vlaamse Regering bekrachtigt het protocol voor de visitaties met het oog op kwaliteitszorg in het hoger beroepsonderwijs na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 8. Het voorstel van onderwijskwalificatie geformuleerd door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering en het advies van de Commissie over de punten 1° tot en met 4° vermeld in het eerste lid worden voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voorgelegd. Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad neemt de Vlaamse Regering een met redenen omklede beslissing.

Art. 19. Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad beslist de Vlaamse Regering over de aanvraag op basis van:

- 1° het advies van de Commissie over de ‘macrodoelmatigheidstoets’, als vermeld in artikel 20;
- 2° het advies van het accreditatieorgaan over de ‘toets nieuwe HBO5-opleiding’ als vermeld in artikel 22;
- 3° de eventuele opmerkingen van het instellingsbestuur naar aanleiding van de toetsingsrapporten als vermeld in de artikelen 21, § 2, en 23, § 2.

Indien de Vlaamse Onderwijsraad nalaat een advies uit te brengen binnen de termijn van 30 kalenderdagen, als vermeld in artikel 72 van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, wordt het advies geacht gunstig te zijn.

Decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur

Art. 7. De Vlaamse Regering bepaalt na advies van de Vlor en de SERV de procedure voor beschrijving en inschaling van een beroepskwalificatiedossier. Dit besluit bevat ten minste de volgende elementen:

- 1° de beschrijving van wat een beroepskwalificatiedossier moet inhouden en hoe dit wordt opgesteld;
- 2° de wijze waarop de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering het opstellen ervan coördineert en de validering ervan organiseert;
- 3° de wetenschappelijk geijkte methodiek voor inschaling van een beroepskwalificatiedossier. De methodiek bevat eveneens een besluitvormingsproces dat leidt tot een consensus;

- 4° de verdere samenstelling van de validerings- en inschalingscommissies;
- 5° de wijze waarop de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering de marginale toetsing van de werkzaamheden van de validerings- en inschalingscommissie uitvoert. De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering toetst het proces, het gebruik van de descriptorelementen en van de wetenschappelijk geijkte inschalingsmethodiek;
- 6° de wijze waarop de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering een voorstel tot inschaling formuleert bij ontstentenis van een consensus van de inschalingscommissie.

Art. 11. De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering legt een gevalideerd beroepskwalificatiedossier voor inschaling voor aan een inschalingscommissie.

Voor een beroepskwalificatiedossier dat wordt opgesteld volgens paragrafen 2, 3 en 4 van artikel 10 wordt de helft van de deskundigen van de inschalingscommissie aangeduid door de SERV en de andere helft door de Vlor, VDAB en Syntra Vlaanderen.

Voor een beroepskwalificatiedossier dat wordt opgesteld volgens paragraaf 5 van artikel 10 wordt de helft van de deskundigen van de inschalingscommissie aangeduid door hetzij een betrokken overheidsinstantie, hetzij een betrokken sector en de andere helft door de Vlor, VDAB en Syntra Vlaanderen.

Er worden ten minste twee niet-stemgerechtigde onafhankelijke experts door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering aan de inschalingscommissie toegevoegd.

Art. 15. Met het oog op een actueel en rationeel onderwijsaanbod bepaalt de Vlaamse Regering de criteria voor het uitwerken van de onderwijkskwalificaties en voor de situering ervan in de opleidingsstructuur.

De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering werkt voorstellen van onderwijkskwalificaties uit op eigen initiatief of op vraag van iedere belanghebbende en houdt hierbij rekening met de volgende criteria:

- de maatschappelijke, economische of culturele behoefte;
- de onderwijskundige en opvoedkundige context: aansluitend bij de doelgroep, bij het profiel van onderwijsvorm en graad, stimuleren van de leermotivatie;
- de verwachte instroom en uitstroom;
- de beschikbare materiële en financiële middelen en expertise;
- de mogelijkheid tot samenwerking met andere instellingen of met arbeidsmarkt/bedrijfsleven, indien vereist;
- de continuïteit in de (studie)loopbaan: inpassing in het bestaande studieaanbod, aansluiting op vervolgopleidingen en/of tewerkstellingsmogelijkheden.

Ieder voorstel en iedere vraag, al dan niet omgezet in een voorstel, zal door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voor advies aan de Vlor worden voorgelegd. Voor de onderwijkskwalificaties vermeld in artikel 14, 5°, a), werkt de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering haar voorstellen uit uiterlijk zestig dagen na de erkenning van de desbetreffende beroepskwalificatie(s). De Vlaamse Regering erkent de onderwijkskwalificaties op gezamenlijk voorstel van de minister bevoegd voor Vorming en de minister bevoegd voor Onderwijs.

De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering registreert de erkende onderwijkskwalificaties met de daarin vervatte competenties in een kwalificatiedatabank.

Decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

Art. 30. De vertegenwoordigers van de academische wereld en de vertegenwoordigers van de instellingen in de commissie die minstens om de zes jaar de werking van pedagogische begeleidingsdiensten, de permanente ondersteuningscellen en in voorkomend geval het samenwerkingsverband evalueert, worden aangeduid

op voorstel van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de samenstelling en de werking van de stuurgroep GDI-Vlaanderen en van de GDI-raad

De stuurgroep is samengesteld uit volgende effectieve leden: [...]

- 4° één vertegenwoordiger van de Vlaamse onderwijsinstellingen op voordracht van de Vlaamse Onderwijsraad;

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs (Codex Secundair onderwijs)

Art. 139. De eindtermen, de specifieke eindtermen en de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op godsdienst berustende zedenleer, de niet-confessionele zedenleer, de eigen cultuur en religie en de cultuurbeschuwing worden geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen bepaald.

De Vlaamse Regering legt het besluit ten laatste één maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

De eindtermen, de specifieke eindtermen en de ontwikkelingsdoelen hebben uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.

De eindtermen en specifieke eindtermen worden ontwikkeld gebruik makend van descriptorelementen vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur

Art. 145. Voor die specifieke gedeelten van opleidingen die gericht zijn op beroepsuitoefening waarvoor geen erkende beroepskwalificatie bestaat, bepaalt de Vlaamse Regering de competenties,

tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn. De Vlaamse Regering bepaalt deze competenties op basis van door sectoren of door overheidsinstanties erkende referentiekaders en gebruik makend van descriptorelementen.

De tekst van het eerste lid wordt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum vervangen door wat volgt:

Voor die specifieke gedeelten van opleidingen, die gericht zijn op beroepsuitoefening, waarvoor geen erkende beroepskwalificaties bestaan en tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de opleidingen worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruik makend van descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening dit zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn.

De VLOR en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen

Art. 159. § 3. De Vlaamse Regering legt de opleidingenstructuur vast. Onder opleidingenstructuur wordt verstaan:

- 1° het geheel van de opleidingen per studiegebied;
- 2° de modules per opleiding;
- 3° de duurtijd per module uitgedrukt in uren per week en uitgedrukt in weken per schooljaar;
- 4° de aanduiding dat de modules zich sequentieel of onafhankelijk tot elkaar verhouden; als de modules in een sequentieel verband staan, moeten zij in een eveneens vastgelegde volgorde worden gevolgd;
- 5° het minimum of de minima inzake aantal uren per week voorbehouden voor gedifferentieerde onderwijsactiviteiten.

Voor zover de opleidingenstructuur afwijkt van die, vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende opleidingenstructuur ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 160. Voor de modulair georganiseerde leerinhouden van een opleiding worden competenties door de Vlaamse Regering bepaald.

De Vlaamse Regering leidt de competenties af uit kwalificaties. Als die er niet zijn, leidt de Vlaamse Regering de competenties af uit een referentiekader in nauw overleg met de beroepssectoren.

Voor zover de competenties afwijken van die, bepaald bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende competenties ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Competenties kunnen ook door middel van stages worden gerealiseerd.

Art. 174. § 2. In afwijking op § 1 kan in uitzonderlijke gevallen de Vlaamse Regering aan een schoolbestuur toelating geven tot programmering van een instelling of structuuronderdeel:

- 1° na schriftelijke aanvraag van dat schoolbestuur, ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten uiterlijk 30 november van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité; en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Onderwijsinspectie.

Art. 178. § 2. De Vlaamse Regering neemt die beslissing na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agent-

schap voor Onderwijsdiensten en de onderwijsinspectie. De beslissing wordt genomen binnen de twee maanden na de in paragraaf 1 bedoelde uiterste indieningsdatum, schoolvakanties niet meegerekend.

§ 3. Zowel bij het advies als bij de beslissing moeten ten minste de volgende context- en schoolgebonden criteria in acht worden genomen:

- 1° het al dan niet voorkomen van het op te richten structuuronderdeel in de gemeente, scholengemeenschap of onderwijszone in kwestie;
- 2° de lokale socio-economische context;
- 3° het in de school respectievelijk de scholengemeenschap bestaande studieaanbod;
- 4° de evolutie van de leerlingenpopulatie en de verwachte leerlingeninstroom;
- 5° de eventuele samenwerking met het bedrijfsleven;
- 6° de overeenstemming met een eventueel onderwijsconvenant.

Art. 186. § 2. De Vlaamse Regering neemt die beslissing na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de onderwijsinspectie. De beslissing wordt genomen binnen de twee maanden na de in paragraaf 1 bedoelde uiterste indieningsdatum, schoolvakanties niet meegerekend.

§ 3. Zowel bij het advies als bij de beslissing moeten ten minste de volgende context- en schoolgebonden criteria in acht worden genomen:

- 1° het al dan niet voorkomen van het op te richten structuuronderdeel in de gemeente of onderwijszone in kwestie;
- 2° de lokale socio-economische context;
- 3° het in de school bestaande studieaanbod;
- 4° de evolutie van de leerlingenpopulatie en de verwachte leerlingeninstroom;
- 5° de eventuele samenwerking met het bedrijfsleven;
- 6° de overeenstemming met een eventueel onderwijsconvenant.

Art. 199. Op verzoek van het betrokken schoolbestuur kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, voor een school een afwijking toestaan op de rationalisatiernorm. De Vlaamse Regering bepaalt de periode waarvoor de afwijking geldt. Het schoolbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 1 maart van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten.

Art. 203. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op het voltijds gewoon secundair onderwijs. De bepalingen van afdeling 2 zijn vanaf het schooljaar 1999-2000 niet van toepassing op scholen die tot een scholengemeenschap behoren.

De bepalingen inzake omvormingen en overhevelingen worden buiten werking gesteld vanaf het schooljaar 2010-2011.

In afwijking op deze bepaling kan in uitzonderlijke gevallen de Vlaamse Regering aan een schoolbestuur toelating geven tot overheveling of omvorming:

- 1° na schriftelijke aanvraag van dat schoolbestuur, ingediend bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten uiterlijk 30 november van het voorafgaand schooljaar en vergezeld van het protocol van de onderhandeling ter zake in het bevoegd lokaal comité, en
- 2° na advies van enerzijds de Vlaamse Onderwijsraad en anderzijds het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de onderwijsinspectie.

Art. 262. De ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op godsdienst berustende zedenleer, de niet-confessionele zedenleer, de eigen cultuur en religie en de cultuurbeschouwing worden geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen bepaald.

De Vlaamse Regering legt het besluit ten laatste één maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

De ontwikkelingsdoelen hebben uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.

De eindtermen en specifieke eindtermen worden ontwikkeld gebruik makend van descriptorelementen vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur.

Art. 265. Voor die specifieke gedeelten van opleidingen die gericht zijn op beroepsuitoefening waarvoor geen erkende beroepskwalificatie bestaat, bepaalt de Vlaamse Regering de competenties, tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn. De Vlaamse Regering bepaalt deze competenties op basis van door sectoren of door overheidsinstanties erkende referentiekaders en gebruik makend van descriptorelementen.

De tekst van het eerste lid wordt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum vervangen door wat volgt:

Voor die specifieke gedeelten van opleidingen, die gericht zijn op beroepsuitoefening, waarvoor geen erkende beroepskwalificaties bestaan en tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de opleidingen worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruik makend van descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening dit zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn.

De VLOR en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen.

Art. 342. Voor zover de opleidingsstructuur afwijkt van die, vastgesteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende opleidingsstructuur ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

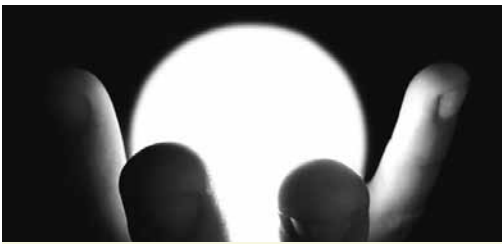
Art. 343. Voor de modulair georganiseerde leerinhouden van een opleiding worden competenties door de Vlaamse Regering bepaald. Die leerinhouden zijn niet onderworpen aan de voorwaarde van door de Vlaamse Regering vastgestelde opleidingsprofielen.

De Vlaamse Regering leidt de competenties af uit kwalificaties. Als die er niet zijn, leidt de Vlaamse Regering de competenties af uit een referentiekader in nauw overleg met de beroepssectoren.

Voor zover de competenties afwijken van die bepaald bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende competenties ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

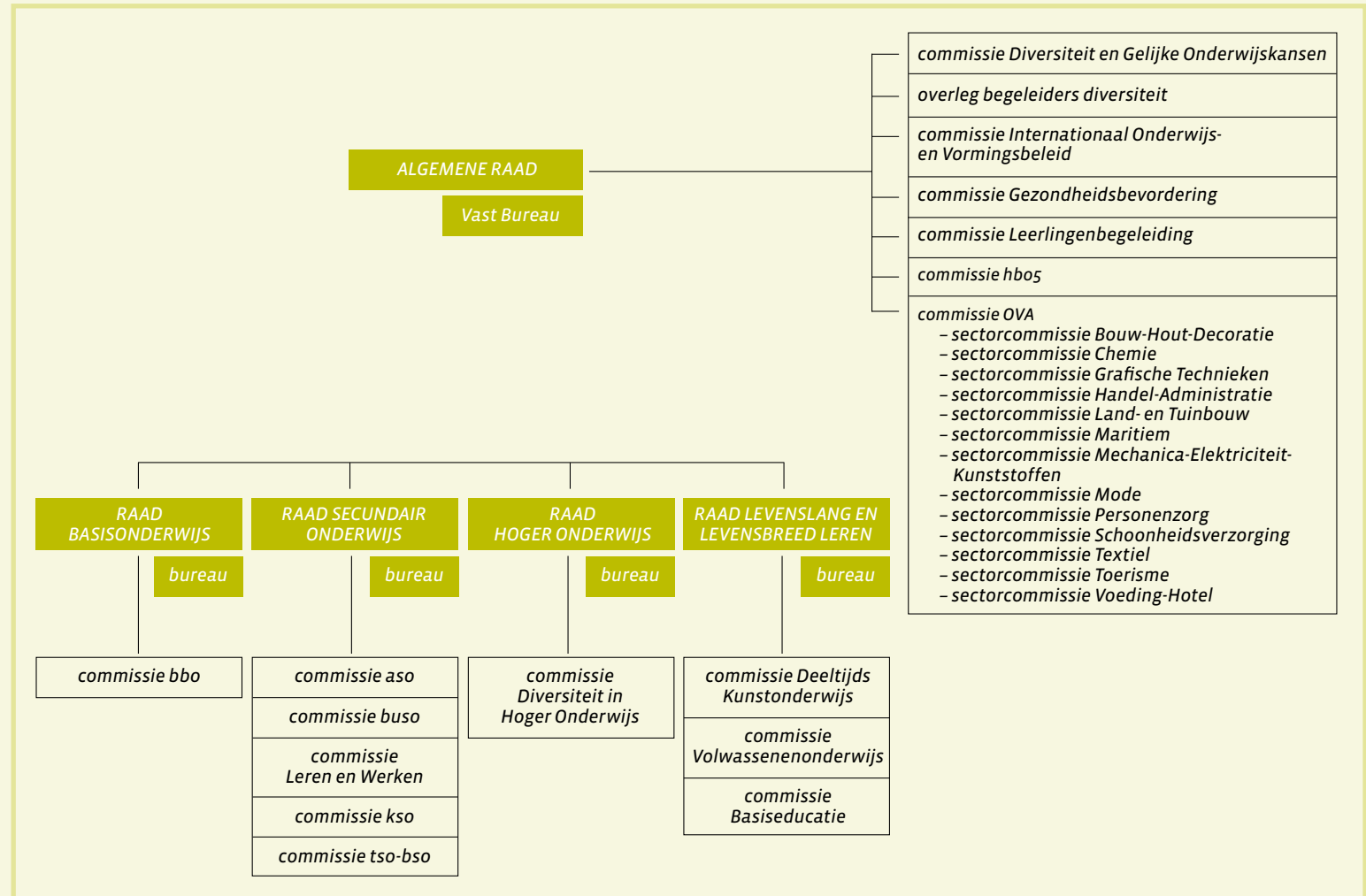
Competenties kunnen ook door middel van stages of werkervaring worden gerealiseerd.

Bijlage 3 Organigram

--

76-77

Bijlage 3 Organigram
Bijlage 4 De raden

Bijlage 4 De raden

--

Algemene Raad

Uitgebrachte adviezen

- Advies over het programmadecreet 2012, 27 oktober 2011
- * Advies over het Voortgangsrapport 2010 van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014, 27 oktober 2011
- Advies over de conceptnota 'Samen taalgrenzen verleggen', 27 oktober 2011
- Advies over het Vlaams Actieplan Ondernemerschaps-onderwijs, 24 november 2011
- Advies over de aanpassing van het decreet flankerend onderwijsbeleid aan het planlastendecreet, 24 november 2011
- Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012, 24 november 2011
- * Advies over de prioritaire beroepskwalificatiedossiers, 26 januari 2012
- Advies over de implementatie van ISCED 2011 in Vlaanderen, 26 januari 2012
- * Advies over een actief kwalificerend beleid, 26 januari 2012
- Advies over onderwijsdecreet XXII, 29 maart 2012
- Advies over het voorontwerp van decreet dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, 29 maart 2012
- Advies over het programmadecreet van de eerste begrotingscontrole 2012, 29 maart 2012
- Advies over de conceptnota cultuureducatie, 29 maart 2012
- * Advies over de Europese richtlijn over beroepskwalificaties, 26 april 2012
- * Advies over Erasmus for All, 26 april 2012
- Advies over het wijzigingsdecreet AGIO, 26 april 2012
- Advies over het programmadecreet van de tweede begrotingscontrole 2012, 24 mei 2012
- Advies over de visietekst jeugdzorg, 24 mei 2012
- Advies over themazetting OBPWO 2012, 28 juni 2012
- Advies over de nota 'De genderloopbaankloof', 28 juni 2012
- Advies Plan Geletterdheid 2012-2016, 28 juni 2012
- Advies conceptnota mediawijsheid, 28 juni 2012

* advies op eigen initiatief

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen
- Overleg Begeleiders Diversiteit
- Commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid
- Commissie Gezondheidsbevordering
- Commissie Leerlingenbegeleiding
- Commissie hbo5
- Commissie Onderwijs-Vorming-Arbeidsmarkt (sectorcommissies Bouw-Hout-Decoratie, Chemie, Grafische Technieken, Handel-Administratie, Land- en Tuinbouw, Maritiem, Mechanica-Elektriciteit-Kunststoffen, Mode, Personenzorg, Schoonheidsverzorging, Textiel, Toerisme en Voeding-Hotel)
- Begeleidingscommissie Convenant Horeca-Onderwijs
- Werkgroep OBPWO
- Werkgroep Wiskundebraillecode (ontwikkeling van een lineaire wiskundecode voor slechtzienden)
- stuurgroep PGO

Leden op 30 juni 2012

ALGEMENE RAAD					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Ann Demeulemeester – vz					
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Raymonda Verdyck	Marc Smets	Off.	Philippe Vanderschaeghe	Tom Dierckx
GO!	Luc De Man	Christel Martens	Vrij	Jan Rottier	Dirk Schoofs
OVSG	Patriek Delbaere	Annemie De Smet	Ouderverenigingen		
OVSG	Liesbet Peeters	Bob Loisen	VCOV	Ludo Claes	Karolien Bouchet
POV	Patrick Weyn	Guido Coeck	VCOV	Kim Bogaerts	Theo Kuppens
VSKO	Mieke Van Hecke	Paul Wille	KOOGO	Bart Van Dijck	Anne Van Loon
VSKO	Marc Van den Brande	Gerda Bruneel	GO! ouders	Kenneth Lasoen	Eva De Blicke
VSKO	Chris Smits	Bernadette Van de Steene	Leerlingen		
VSKO	Machteld Verbruggen	Carmen Wullaert	VSK	Maarten Mommaerts	Nieke Nouwen
OKO	Kris Denys	Lieve Vansintjan	VSK	Lisa Gibbert	Lorenzo Ramalho
Instellingshoofden hoger onderwijs			Studenten		
Vlir	Kristiaan Versluys	Erna Nauwelaerts	VVS	An-Sofie Alderweireld	
Vlhora	Robert Hoogewijs	Marc Vandewalle	VVS	Michiel Horsten	
Directeurs			Sociaal-economische organisaties		
Off. BO	Alexandre de Smedt	Joël Boussemaere	SERV	Françoise Vermeersch	Mike De Herdt
Vrij SO	Geert Schelstraete	Eddy De Laet	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
Off. DKO	Herman De Vleeschhouwer	Anne-Marie Verbeek	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Vrij CVO	Herman De Cnijf	–	SERV	Hakima El Meziane	Vincent Thoen
VCLB	Stefaan Grielens	Patrick D'oosterlinck	Sociaal-culturele organisaties		
Personeel			VV	Anne-Mie Drieskens (Gezinsbond)	Hilde Timmermans (Gezinsbond)
ACOD	Hugo Deckers	Katrien Van den Bosch	VV	Sanghmitra Bhutani	Frédéric Vanhauwaert
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerdt		(Minderhedenforum)	(netwerk armen)
COV	Marianne Coopman	Dirk Koppen			
COC	Rudy Van Renterghem	Katrien Cerpentier			
COC-COV	Monique Wauters	Eva Tiquet			
VSOA	Erik Thijs	Marnix Heyndrickx			

VV = verenigde verenigingen

Raad Basisonderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over geïntegreerde omkadering in het basisonderwijs, 21 september 2011
- * Advies over de maximumfactuur in het basisonderwijs, 7 december 2011

* advies op eigen initiatief

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Buitengewoon Basisonderwijs
 Werkgroep time-out
 Werkgroep buitenschoolse opvang
 Werkgroep profiel leraar basisonderwijs

Leden op 30 juni 2012

RAAD BASISONDERWIJS			RAAD BASISONDERWIJS		
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Ingrid Verstrepen	Anja Preuveneers	Off.	Bart Andries	Birgit Laporte
GO!	Yves Cohen	Christel Martens	Vrij	Stijn Verkinderen	Sandra Declerck
OVSG	Johan Vanwysberghe	Liesbeth Vandenbroeck	Ouderverenigingen		
OVSG	Hilde Van Dalem	Bruno Sagaert	VCOV	Karolien Bouchet	Ludo Claes
VSKO	Marc Van den Brande – vz	Greet Vanhove	KOOGO –		
VSKO	Machteld Verhelst	Gerda Bruneel	GO! ouders	Bart Van Dijck	Veerle Vijverman
VSKO	Annemie Jennes	Machteld Verbruggen	CLB		
OKO	Lieve Vansintjan	Cathérine Devos	VCLB	Christine Vonckx	Lieve Willems
Directeurs			CLB off.	Yolande Schulpen (OVSG)	Marc Frederix (GO!)
Vrij	Raf Waumans	Luc Beck	Sociaal-culturele organisaties		
Off.	Robert Scheltjens	Gerda Calders	VV	Marie Wattiez (welzijnszorg)	Veerle Adams (FOV handicap)
Personeel			VV	–	Sieg Monten (netwerk armen)
ACOD	Tony Van den Heurck – o.vz	Joseanne Van Hove	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
COV	Marianne Coopman	Kris Vanbaelen			
COV	Dirk Koppen	Nancy Dewulf			
COV	Bert Verhaegen	Eva Tiquet			
COC	Katrien Cerpentier	Jeanick Vanacker			
VSOA	Marnix Heyndrickx	Ludwig Van Tendeloo			

Raad Secundair Onderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het dbso na screening van de rubriek Transport, 6 oktober 2011
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het dbso van de vroegere rubriek Metaal en Kunststoffen (bijkomend advies), 6 oktober 2011
- Advies over het voorstel van opleidingenstructuren Metaal en Kunststoffen voor het dbso, 10 november 2011
- Advies over vakoverschrijdende eindtermen technische geletterdheid, 10 november 2011
- Advies over nieuwe opleidingskaarten voor het dbso, 8 december 2011
- Visietekst over algemene vorming in het secundair onderwijs, 12 januari 2012
- Advies over aanvragen tot programmatie in het gewoon secundair onderwijs 2012-2013, 2 februari 2012
- Advies over voorstellen van nieuwe structuuronderdelen gewoon voltijds secundair onderwijs, 28 februari 2012
- Advies over de voorstellen van modulaire opleidingenstructuren dbso voor lasopleidingen en opleidingen gericht op transport, 28 februari 2012
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen en opleidingenstructuren voor het dbso, 19 april 2012
- Advies over een aanvraag voor afwijking op de rationalisatienorm, 19 april 2012

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Algemeen Secundair Onderwijs
Commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs
Commissie Leren en Werken
Commissie Kunstsecundair Onderwijs
Commissie Technisch- en Beroepssecundair Onderwijs
Technische Werkgroep Programmaties
Werkgroep Hervorming Secundair Onderwijs

Leden op 30 juni 2012

RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten			Ouderverenigingen		
GO!	Brecht Vanwijnsberghe	Liesbeth Hendrix	KOOGO –		
GO!	Hilde De Meyer	Valentijn Van Hoetegem	GO! ouders	Timothy Van Raemdonck	Anne Van Loon
POV	Patrick Weyn – vz	Brigitte Pycke	VCOV	Theo Kuppens	Kim Bogaerts
OVSG	Annemie De Smet	Frie Van Camp	Leerlingen		
VSKO	Chris Smits	Bernadette Van de Steene	VSK	Nieke Nouwen	Maarten Mommaerts
VSKO	Jan Schokkaert	Linda Wouters	VSK	Jonathan Van Limbergen	Matthias Maeyens
VSKO	Lieve Van Soom	Dominiek Desmet	CLB		
OKO	Christine Marius	Paul Buyck	VCLB	Sonja Buts	Johan David
Directeurs			CLB off.	Dries Vandermeersch (GO!)	Yolande Schulpen (OVSG)
Vrij	Geert Schelstraete – o.vz	Eddy De Laet	Sociaal-economische organisaties		
Off.	Dirk Van Haver	Xaveer De Boeck	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Personeel			SERV	Hakima El Meziane	Peter Verboven
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerd	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
COC	Wim Plas	Philippe D’Hulst	SERV	Mike De Herdt	Françoise Vermeersch
COC	Riet Nackom	Mia Michiels	Sociaal-culturele organisaties		
COC	Anja Beeckman	Katrien Cerpentier	VV	Paul Van Rossem (FOV handicap)	
COC	Sigrid Aerts	Jos Van Der Hoeven	VV	Sieg Monten (netwerk armen)	
VSOA	Marnix Heyndrickx	Annie Bogaert			
Ervaringsdeskundigen					
Off.	Guido Vanuytrecht	Christiaan Ledegen			
Vrij	Bart Eskens	Eric Michiels			

VV = verenigde verenigingen

Raad Hoger Onderwijs

Uitgebrachte adviezen

- * Advies over transparantie-instrumenten, 13 september 2011
- * Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds, 11 oktober 2011
- * Advies armoede in hoger onderwijs, 11 oktober 2011
- * Advies over stages en kansengroepen in het hoger onderwijs, 13 december 2011
- * Advies over studentgecentreerd leren, 13 december 2011
- Advies over het ontwerp van decreet studentenvoorzieningen, 3 februari 2012
- Advies over het voorontwerp van integratiedecreet, 14 februari 2012
- Advies over de aanpassing van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs, 14 februari 2012
- * Advies over de professioneel gerichte bacheloropleiding na integratie, 8 mei 2012
- * Advies over het instaprofiel van de student hoger onderwijs, 12 juni 2012

* advies op eigen initiatief

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Diversiteit Hoger Onderwijs
Wergroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid
Wergroep Sociaal statuut van de student
Wergroep Structuur Hoger Onderwijs
Wergroep Studeren met een functiebeperking

Leden op 30 juni 2012

RAAD HOGER ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
<i>Instellingshoofden hoger onderwijs</i>			<i>Studenten</i>		
Vlir	Joke Denekens	Cis Van den Bogaert	VVS	Michiel Horsten	Joeri Deryckere
Vlir	Peter De Witte	Ludo Melis	VVS	An-Sofie	
Vlir	Kristiaan Versluys	Tom Dekeyzer		Alderweireld – o.vz	Gertjan Dewaele
Vlir	Harry Martens	Yvette Michotte	VVS	Maxime Vervaet	Bram Smits
Vlhora	Bert Hoogewijs	Pascale De Groote	VVS	Joachim Schouteten	Joeri Kerstens
Vlhora	Johan Veeckman – vz	Dirk Broos	VVS	Christophe Vanhoutte	Dennis De Roover
Vlhora	Luc Van de Velde	Dirk Franco	VVS	Vincent	Sander
Vlhora	Eric Halsberghe	Maria De Smet		Van Nieuwenhuyze	Van Der Maelen
<i>Personeel</i>			<i>Sociaal-economische organisaties</i>		
ACOD	Katrien Van den Bosch	Dany Bollens	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
ACOD	Brenda Delcloo	Peter De Keyzer	SERV	Hakima El Meziane	Vincent Thoen
COC	Jan Soons	Jon Sneyers	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Halle
COC	Raf Spitaels	Els Jacobs	SERV	Mehdi Koocheki	Françoise Vermeersch
COC	Rudy Van Renterghem	Anna De Schutter			
VSOA	Wauter Leenknecht	Louis De Meyere			
			<i>Sociaal-culturele organisaties</i>		
			VV	Sanghmitra Bhutani	Ria Van den Heuvel
			VV	Mohamed El Khalfioui	Elly Mansouri
VV = verenigde verenigingen					

Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Uitgebrachte adviezen

- * Advies over de tussentijdse evaluatie decreet volwassenenonderwijs, 20 september 2011
- Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs, 8 november 2011
- Advies over programmaties in het volwassenenonderwijs, 22 november 2011
- Advies over opleidingsprofielen in het secundair volwassenenonderwijs en de basiseducatie, 20 maart 2012
- Advies over de aanvragen tot afwijking op de programmatiestop in het dko, 8 mei 2012

* advies op eigen initiatief

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Basiseducatie
Commissie Deeltijds Kunstonderwijs
Commissie Volwassenenonderwijs
Wergroep Inburgering
Wergroep Tweedekansleerwegen

Leden op 30 juni 2012

RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten en opleidingsverstrekkers			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Gunther Degroote – vz	Daisy Denolf	Off.	Johan Donckers	Lien Plasschaert
POV	Tilla Rauter	Dirk Debroey	Vrij	Paul Van Camp	Geert Verstrynghe
OVSG	Jo Degroote	Bavo Van Soom	Cursisten		
VSKO	Kurt Berteloot	Maryse Boufflette		Frank Barro	Wilfried Vergauwe
VSKO	Tony Bastijns	Carina Peeters		Thierry Goffart	Marc Beckers
VSKO	Veerle Adams	Geert Degrande		Geert Lamon	Hubert
Basis-educatie	Hilde Derveaux	Mieke Coulebier		Lutgart Raeymaekers	Van Der Voorde
VDAB	Mireille Gillebeert	Dominique Berrier			Vanessa Bodengien
SoCius	Fred Dhont	Ronny Leenknecht	Sociaal-economische organisaties		
SYNTRA	Ben Bruyndonckx	Steven De Pauw	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Directeurs			SERV	Hakima El Meziane	Christel Geltmeyer
Off. DKO	Bartholomeus Remans	Johan Jonniaux	SERV	Peter Van der Hallen	Lut Maertens
Vrij CVO	Carmen Wullaert	Herman De Cnijf	ABVV	Françoise Vermeersch	Philippe Diepvents
Off. CVO	Hans Martens	–	Sociaal-culturele organisaties		
Basis-educatie	An Butaye	Rein De Ryck	VV	Hugo Verhenne (FOV senior)	Dirk Verbist
Personeel			VV	Mohamed Lahlali (Minderhedenforum)	Nele Spaas
ACOD	Georgy Baor	Elke Debelder	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
ACOD	Annick Pascual	Raf De Weerd	Commissievoorzitter DKO		
COC	Dirk De Zutter – o.vz	Sylvie Van Speybroeck	Philippe Vanderschaeghe		
COC	Ingrid Kremer	Paul Verachtert			
COC	Herlinde Uten	Gerald Paternoster			
VSOA	Harald De Mynck	Ingrid Van Cauter			

Bijlage 5 Activiteiten

--

1 Studiedagen

- **Startdag. Relatie tussen gezin en school**
15 september 2011, Vlaams Parlement, Brussel
- **Trajectbegeleiding in leren & werken**
9 november 2011, De Factorij, Schaarbeek
- **Workshop diversiteit hoger onderwijs: 'Groeit op Talent'.
Hoe kunnen we onze studenten constructief ondersteunen
en stimuleren?**
17 november 2011, Vlor
- **Instrumenten voor transparantie in hoger onderwijs:
zegen of bedreiging?**
28 november 2011, Vlor
- **Studie- en ontmoetingsnamiddag aansluiting
onderwijs – arbeidsmarkt**
9 december 2011, The Leuven Institute for Ireland in Europe,
Leuven
- **Workshop diversiteit hoger onderwijs: 'Waarom vinden
kansengroepen minder makkelijk stageplaatsen?'**
25 januari 2012, Vlor
- **Aansluiting kinderopvang – kleuteronderwijs**
3 februari 2012, Vlaams Parlement, Brussel
- **Een nieuwe wiskundetaal voor leerlingen met een
visuele beperking**
23 maart 2012, Vlor
- **Een gezondheidsbeleid op school met aandacht
voor welbevinden en gelijke kansen**
27 april 2012, De Factorij, Schaarbeek
- **Gezin en school. Samen opvoeden in verschil**
16 mei 2012, De Factorij, Schaarbeek

2 Interne toelichtingen

- **Toelichting uitrol Vlaamse Kwalificatiestructuur
door AKOV**
21 oktober 2011
- **Nieuwe economische governance van de EU,
toelichting door Wilfried Boomgaert**
29 november 2011
- **Toelichting auditrapport Rekenhof over
de onderwijsinspectie**
8 december 2011
- **Seminarie Brede School**
16 december 2011
- **'Erasmus voor iedereen, toelichting door Filip Van Depoele,
Europese Commissie**
31 januari 2012
- **Toelichting inschalingsmethodiek
Vlaamse Kwalificatiestructuur door AKOV**
3 februari 2012
- **De modernisering van de Europese richtlijn
beroepskwalificaties, toelichting door Peter Mihok,
Europese Commissie**
17 februari 2012
- **Een andere kijk op diversiteit: Stroomopwaarts**
14 maart 2012
- **Een andere kijk op diversiteit: Wat we zelf doen...**
15 mei 2012
- **Richtlijnen werkpleklers door het Departement Onderwijs
en Vorming**
13 juni 2012

3 Vorming voor begeleiders Diversiteit (i.s.m. AgODi)

- **Het nieuwe inschrijvingsrecht:**
16 december 2011, Lier
16 maart 2012, Leuven

Bijlage 6 Publicaties

***Gezin en school. De kloof voorbij, de grens gezet?
Een verkenning.***

Brussel, Vlor, september 2011,
228p.

Jaarverslag 2010-2011

Brussel, Vlor, september 2011, 77p.

88-89

Bijlage 6 Publicaties
Bijlage 7 Wie is wie

Bijlage 7 Wie is wie

--

Permanent secretariaat van de Vlor

Mia Douterlungne administrateur-generaal
Nancy Tuts directiesecretariaat

inhoudelijke ondersteuning van de raden

Patrice Caremans directeur, o.a. gelijke-onderwijskansenbeleid (tot 14 maart 2012)

Geertrui De Ruytter directeur, o.a. praktijkgericht onderwijsonderzoek, gezin-school, brede school

Roos Herpinck directeur, o.a. leerzorg, onderwijsbeleid EU, leerlingenbegeleiding

Koen Stassen adjunct-/directeur, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt (tot/vanaf 15 maart 2012)

Isabelle De Ridder secretaris Raad Hoger Onderwijs

Christof Vanden Eynde secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Johan Van Ransbeek secretaris Raad Secundair Onderwijs

Tony Vermeire secretaris Raad Basisonderwijs

Carine De Smet projectmedewerker internationaal onderwijsbeleid en gelijke onderwijskansen

Marina Van Bergen projectmedewerker gezondheidsbevordering

Goedele Verhaeghe projectmedewerker praktijkgericht onderwijsonderzoek (tot december 2011)

ondersteunende diensten

Filip De Bruyne directeur ICT en financiën

Ann Daenens communicatieverantwoordelijke

Joël Job personeels- en logistiek verantwoordelijke

Isabelle Berghs documentatiedienst

Machteld Lambrecht personeelsadministratie

Nathalie Walravens boekhouding

administratie

Piet De Craecker – Nicole Meuleman – Mireille Pauwels

Pascale Vaegenhende – Laurens Vyncke – Daniëlle Wouters

onthaal

Ebru Bicer – Viviane Piron – Sigrid Van Laethem

technisch medewerker

Wim Antheunis

leerwerker

Melina Panneels

Bijlage 8 Lijst van courante afkortingen

--

A

ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgODi	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AR	Algemene Raad (Vlor)
aso	algemeen secundair onderwijs

B

BaMa	bachelor-master
bso	beroepssecundair onderwijs
bubao	buitengewoon basisonderwijs
buo	buitengewoon onderwijs
buso	buitengewoon secundair onderwijs

C

cbe	centrum voor basiseducatie
cdo	centrum voor deeltijds onderwijs
clb	centrum voor leerlingenbegeleiding
COC	Christelijke Onderwijscentrale
COV	Christelijk Onderwijzersverbond
cvo	centrum voor volwassenenonderwijs

D

DBFM	Design, Build, Finance, Maintain
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
dko	deeltijds kunstsonderwijs

E – F

EDO	educatie duurzame ontwikkeling
EVC	erkenning van eerder (of elders) verworven competenties
EVK	eerder verworven kwalificaties
EUNEC	European Network of Education Councils
FOPEM	Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen

G – H

GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
GON	geïntegreerd onderwijs
hbo5	hoger beroepsonderwijs

I – K – L – M – N

ICT	informatie- en communicatietechnologie
ION	inclusief onderwijs
ISCED	International Standard Classification of Education
KOOGO	Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs
kso	kunstsecundair onderwijs
LOP	lokaal overlegplatform
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

O – P

OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers
OKO	Overlegplatform Kleine Onderwijsverstrekkers
OVA	commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Vlaamse Steden en Gemeenten
OV3	opleidingsvorm 3 in het buitengewoon secundair onderwijs
PISA	Programme for International Student Assessment
PGO	praktijkgericht onderzoek
POV	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

R

RBO	Raad Basisonderwijs (Vlor)
RHO	Raad Hoger Onderwijs (Vlor)
RLLL	Raad Levenslang en Levensbreed Leren (Vlor)
ROGO	Raad voor Ouders van het GO!
RSO	Raad Secundair Onderwijs (Vlor)
RTC	Regionale Technologische Centra

S – T

Se-n-Se	secundair-na-secundair onderwijs
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

SO	secundair onderwijs
SoCiuS	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk
SVO	secundair volwassenenonderwijs
SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen
TKO	tweedekansonderwijs
tso	technisch secundair onderwijs

U – V

UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VCLB	Vrije CLB-koepel
VCOV	Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
vo	volwassenenonderwijs
VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOOP	Vlaams Onderwijs Overlegplatform
VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
VSOA	Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt
VVKHO	Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten

VLOR | vlaamse
onderwijsraad

Kunstlaan 6, bus 6
1210 Brussel
02 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be